

Prof. UW dr hab. Jacek Męcina

- prawnik, politolog i polityk społeczny – profesor Uniwersytetu Warszawskiego doktor habilitowany, od 1993 roku pracownik naukowy Wydziału Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych UW, Dyrektor Instytutu Polityki Społecznej. Specjalizuje się w problematyce rynku pracy, prawa pracy, ustawodawstwa społecznego oraz dialogu społecznego. Stypendysta Programów Europejskich oraz Fundacji A. von Humboldta, od 2004 roku

współpracuje z Międzynarodową Organizacją Pracy, Komisją Europejską i EKES. Członek Rady Dialogu Społecznego i Przewodniczący Zespołu Problemowego ds. Prawa Pracy, doradca Konfederacji Lewiatan, był Przewodniczącym Rady Dyrektorów Personalnych, Wicedyrektorem Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych (1997 – 2000), Wiceministrem gospodarki i pracy (2005) i Sekretarzem Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej (2012-2015). Członek Rady Ochrony Pracy przy Sejmie RP, członek Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej. Członek kolegium redakcyjnego Polityki Społecznej, rady programowej dwumiesięcznika Zarządzanie Zasobami Ludzkimi, rady naukowej Kwartalnika Dialog. Pismo Dialogu Społecznego. Autor kilkudziesięciu artykułów, książek, komentarzy prawnych i opracowań z zakresu prawa pracy, rynku pracy, oraz stosunków pracy i dialogu społecznego.

Rada Dialogu Społecznego to najważniejsza instytucja krajowego dialogu społecznego w Polsce, nad którą patronat sprawuje Prezydent RP. RDS stanowi forum współpracy i dialogu trójstronnego strony pracowników i strony pracodawców oraz strony rządowej. W jej skład wchodzi obecnie obok strony rządowej, 5 reprezentatywnych organizacji pracodawców i 3 reprezentatywne organizacje związkowe. RDS prowadzi dialog w celu zapewnienia warunków rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki i spójności społecznej.

RDS RADA
DIALOGU
SPOŁECZNEGO

BIURO RADY DIALOGU SPOŁECZNEGO
UL. LIMANOWSKIEGO 23 02-943 WARSZAWA

www.rds.gov.pl

ISBN 978-83-926203-9-6

Jacek Męcina • KOMENTARZ ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego

Jacek Męcina

KOMENTARZ

ustawa z dnia

24 lipca 2015 r.

o Radzie Dialogu

Społecznego i innych

instytucjach dialogu

społecznego

KOMENTARZ

**ustawa z dnia 24 lipca 2015 r.
o Radzie Dialogu Społecznego
i innych instytucjach
dialogu społecznego**

Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”
im. A. Bączkowskiego
– Biuro Rady Dialogu Społecznego

Jacek Męcina

KOMENTARZ

**ustawa z dnia 24 lipca 2015 r.
o Radzie Dialogu Społecznego
i innych instytucjach
dialogu społecznego**

Warszawa 2018

Projekt okładki
Qanto Design Anna Antoniszewska

Redakcja i korekta
Zespół

© Copyright by Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”
im. Andrzeja Bączkowskiego– Biuro Rady Dialogu Społecznego, Warszawa 2018

Wszelkie prawa zastrzeżone. Każda reprodukcja lub adaptacja całości bądź części niniejszej publikacji, niezależnie od zastosowanej techniki reprodukcji (drukarskiej, fotograficznej, komputerowej i in.), wymaga pisemnej zgody Autora i Wydawcy.

Wydawca

Biuro Rady Dialogu Społecznego
Ul. B. Limanowskiego 23, 02-943 Warszawa
Tel. 22 380-51-12
e-mail: rds@cpsdialog.gov.pl
www.rds.gov.pl

ISBN 978-83-926203-9-6

Poszczególne fragmenty komentarza do ustawy przygotowane zostały przeze mnie, z pozycji eksperta, ale i uczestnika dialogu, zaangażowanego zarówno w tworzenie nowego prawa, jak i w jego stosowanie. Publikacja, którą oddaję w Państwa ręce ma na celu wyjaśnienie niuansów znowelizowanej ustawy w odniesieniu do najczęściej podnoszonych pytań dotyczących stosowania ustawy o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego w sposób spójny z wykładnią dotychczas stosowaną przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Charakter ustawy, podobnie jak charakter materii dialogu społecznego i interakcji instytucji i organizacji, którą reguluje jest szczególnie, stąd i charakter komentarza, który bezpośrednio odwołuje się do stanu prawnego, regulaminu organizacyjnego przyjętego przez samą Radę Dialogu Społecznego, wreszcie utrwalonej praktyki. Rada Dialogu Społecznego jako nowa instytucja dialogu społecznego jest śmiałym projektem, który z jednej strony czerpie z dorobku dialogu instytucjonalnego w Polsce, z dobrych tradycji europejskich, wreszcie jest dowodem na to, że partnerzy społeczni, ale i politycy dostrzegają jego potencjał.

Czy ten potencjał zostanie zagospodarowany i czy kompetencje Rady Dialogu Społecznego i Wojewódzkich Rad Dialogu Społecznego będą wykorzystywane i respektowane przez rządzących i parterów społecznych? Te pytania należą już do ewaluatorów i badaczy, ale i obserwatorów życia publicznego, którzy przez pryzmat omawianych kompetencji i zasad organizacji dialogu społecznego dokonają pewnie stosownej oceny.

Podkreślić należy, że większość przepisów znowelizowanej ustawy o Radzie Dialogu Społecznego... weszła w życie 1 września 2018 roku, ale część zmian, wynikających z nowelizacji usta-

wy o związkach zawodowych, która zmienia definicję reprezentatywnej organizacji związkowej i reprezentatywnej organizacji pracodawców wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 roku. Prezentowany Komentarz uwzględnia wszystkie zmiany i stan prawny na dzień 1 stycznia 2019 roku.

W prezentacji niniejszego komentarza nie dało się uniknąć wstępu, który tłumaczy czytelnikowi, dorobek i krótką historię dialogu społecznego w Polsce, która choć najnowsza, zbudowała moim zdaniem pewien potencjał zarówno ten instytucjonalny, jak i kapitału społecznego, który, w co gorąco wierzę, ujawni się w potrzebnym i sprzyjającym momencie. Usystematyzowane omówienie tych przepisów powinno pozwolić lepiej zrozumieć mechanizmy funkcjonowania dialogu i pełnego wykorzystania potencjału, który zapisano w tych przepisach.

Niniejszy komentarz stanowi rozszerzoną i częściowo zmienioną wersję komentarza przygotowanego przez Autora w 2016 roku, uwzględniającą kluczowe zmiany jakie zostały wprowadzone do ustawy. Dziękuję za pomoc w jego opracowaniu Biuru Rady Dialogu Społecznego oraz Ministerstwu Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Jacek Męcina

SPIS TREŚCI:

Wykaz skrótów.....	9
Słowo wstępne	11
Rozdział I. Cele i zadania Rady Dialogu Społecznego	21
Rozdział II. Uprawnienia Rady Dialogu Społecznego i jej stron	35
Rozdział III. Skład i organizacja Rady Dialogu Społecznego	73
Rozdział IV. Wojewódzkie rady dialogu społecznego	118
Rozdział V. Zmiany w przepisach obowiązujących	139
Rozdział VI. Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe	158
Bibliografia	165

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne:

- k.p. ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz.U. 1974 nr 24 poz. 141 z późn. zm.)
- k.p.a. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz.U. z 2000 r. nr 98, poz. 1071 z późn. zm.).
- k.p.c. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 1360).
- u.r.d.s. (*ustawa o Radzie*) – ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U.2015.1240 z późn. zm.).

Inne:

- BCC Business Centre Club
- FZZ Forum Związków Zawodowych
- KL Konfederacja Lewiatan
- MPiPS Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
- MRPiPS Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
- NIK Najwyższa Izba Kontroli
- NSZZ „Solidarność” Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”
- UOKiK Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
- PIP Państwowa Inspekcja Pracy
- PKD Polska Klasyfikacja Działalności
- OECD Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
- OPZZ Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych
- OSR Ocena Skutków Regulacji
- PRP Pracodawcy RP

RDS	Rada Dialogu Społecznego
RM	Rada Ministrów
SN	Sąd Najwyższy
TK	Trybunał Konstytucyjny
WKDS	Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego
WRDS	Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego
ZRP	Związek Rzemiosła Polskiego

Wprowadzenie

Dialog społeczny rozwija się w Polsce od pierwszych lat transformacji po 1989 roku, kiedy wprowadzając reformy demokratyczne i rynkowe zaczęły swobodnie i podmiotowo rozwijać się wolne związki zawodowe i organizacje pracodawców, które stały się częścią demokratycznego systemu państwa prawa. Rozwój nowych podmiotów i nowych metod kształtowania i regulowania stosunków społecznych i gospodarczych otworzył przestrzeń dla kształtowania się nowych relacji pomiędzy państwem, związkami zawodowymi i pracodawcami. We wprowadzeniu reform, czasem społecznie bolesnych, niezbędne stały się konsultacje i negocjacje, tworzenie kompromisów, zabieganie o utrzymanie pokoju społecznego. W polskich warunkach budowy gospodarki rynkowej i demokracji metoda dialogu społecznego i związane z nią porozumienia stały się ważnym elementem konstrukcyjnym ustroju pracy i kształtowania polityki społeczno-gospodarczej kraju. Dialog społeczny odgrywał i odgrywa istotną rolę w reformowaniu państwa, dając przy tym gwarancje harmonijnego rozwoju, zapobiegania konfliktom i tworzenia warunków dla utrzymania pokoju społecznego. Oczywiście zarówno obszary jak i zakres oddziaływania dialogu są zróżnicowane, odgrywając największą rolę w regulacjach prawa pracy i stosunków zatrudnienia, ubezpieczeń społecznych, zabezpieczenia społecznego, minimalnego wynagrodzenia czy niektórych obszarów świadczeń socjalnych. W okresie blisko ćwierćwiecza rozwoju zinstytucjonalizowanego dialogu społecznego obserwowaliśmy jego szczególną intensywność w II połowie lat 90-tych, więc na początku powołania Komisji Trójstronnej, następnie w latach 2002–2005 po powołaniu

ustawą Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, w latach 2008–2010 jako reakcja na skutki międzynarodowego kryzysu finansowego, wreszcie pewne ożywienie obserwowaliśmy także bezpośrednio przed, oraz w pierwszych latach powołania Rady Dialogu Społecznego.

Dialog społeczny od 1997 roku jest – zgodnie z preambułą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej – zasadą, na której opierają się „prawa podstawowe dla państwa”. Dialog i współpraca partnerów społecznych stanowi również jeden z filarów społecznej gospodarki rynkowej – art. 20 Konstytucji RP. Za szerokim ujęciem dialogu społecznego przemawia ukształtowanie, w art. 12 Konstytucji RP, podstawowego zakresu podmiotowego partnerów władz publicznych, w którym proklamowana jest wolność tworzenia i działania m.in. związków zawodowych: „Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność tworzenia i działania związków zawodowych ...”. Niezwykle istotne znaczenie dla prawnych podstaw dialogu społecznego ma art. 20 Konstytucji RP, który mówi, że „społeczna gospodarka rynkowa oparta na wolności działalności gospodarczej, własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych, stanowi podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej”. Omawiany przepis Konstytucji RP stanowi ramy dla funkcjonowania Rzeczypospolitej Polskiej i odwołuje się do dialogu społecznego i współpracy władzy publicznej z partnerami społecznymi. Należy podkreślić, iż w świetle przepisów Konstytucji RP dialog społeczny nie jest prawem władzy publicznej, lecz przede wszystkim jej konstytucyjnym obowiązkiem. Efektem dialogu społecznego powinny być z jednej strony pokój społeczny, z drugiej zaś trwałe i zrównoważone rozwój kraju i społeczeństwa. Co istotne regulacje prawne i programy tworzone z zachowaniem zasad dialogu społecznego legitymizuje poparcie i porozumienie stron dialogu. Głównymi celami dialogu społecznego są w szczególności:

- uspołecznienie mechanizmów podejmowania decyzji publicznych, z uwzględnieniem zróżnicowanych punktów widzenia partnerów społecznych, którzy w demokratycznym państwie po-

- siadają prawo do równego traktowania przez władze publiczne, a także przeciwdziałanie eliminacji istotnych społecznych interesów podnoszonych podczas debaty publicznej, co pozwala na uzyskanie społecznego przyzwolenia dla prowadzonej polityki;
- równoważenie społecznych interesów, w celu zagwarantowania wprowadzanym przez rząd rozwiązaniom realizacji interesu publicznego, bez obawy, że służą jedynie wąskim grupom zawodowym i społecznym. W szczególności równoważenia, w ramach dialogu prowadzonego przez organy administracji, wymaga interes publiczny, a także interes słabiej zorganizowanych grup społecznych (podatnicy, konsumenci usług publicznych jak np. pacjenci, uczniowie) oraz osób o niskim statusie materialnym;
 - przygotowanie lepszych jakościowo rozwiązań w dziedzinie polityki społeczno-gospodarczej przez uzyskanie szerszej i wielowymiarowej wiedzy na temat problemów, które są przedmiotem proponowanych przez rząd rozwiązań, oraz prowadzenie stałej debaty ze społeczeństwem, pozwalającej na wyjaśnienie istoty proponowanych rozwiązań, a także na takie jej ukierunkowanie, które pozwala na poszerzenie społecznej akceptacji dla tych rozwiązań.

Z powyższego wynika, że dialog społeczny dotyczy praktycznie wszystkich dziedzin życia społeczno-gospodarczego, nie zaś wąsko pojmowanych stosunków przemysłowych, dlatego – w stosunku do obecnie funkcjonujących instytucji dialogu społecznego oraz z uwagi na rozwijającą się sytuację społeczno-ekonomiczną – zasadne jest szerokie pojmowanie kwestii i obszarów, w których dialog powinien być prowadzony. Znamienne jest, że dialog społeczny rozszerza swoje spektrum oddziaływania na dialog obywatelski, a tradycyjne obszary dialogu jak stosunki pracy, ubezpieczenia i zabezpieczenia społecznego, czy inne obszary polityki społecznej są dopełniane nowymi obszarami, jak polityka migracyjna, ochrona środowiska i polityka energetyczna, ochrona konsumentów, polityka zdrowotna, edukacyjna, a nawet współpraca międzynarodowa. W Europie, gdzie dialog społeczny rozwija się najpełniej w swoich instytucjo-

nalnych formach, ogromną rolę w promowaniu, ale i rozwoju dialogu społecznego i jego ewoluowania w kierunku wzmocnienia zarządzania publicznego, odgrywa Unia Europejska z gwarancjami dla mechanizmów dialogu wpisanymi w TFUE, z instytucjami dialogu, w szczególności Europejskim Komitetem Społeczno-Ekonomicznym, wreszcie z włączaniem partnerów europejskich w dialog sektorowy i w oddziaływanie na kształt europejskiej legislacji. Nie można jednak pominąć najważniejszego promotora dialogu, który zachęca i inspiruje do jego rozwoju – Międzynarodowej Organizacji Pracy.

W Polsce dialog społeczny prowadzony jest od lat 90-tych XX w. w formie zinstytucjonalizowanej. Wynika to przede wszystkim z ustawowej regulacji jej funkcjonowania, polegającej na wykonywaniu przez Komisję uprawnień i kompetencji w ramach porządku prawnoustrojowego, szerokiego zakresu przedmiotowego działania Komisji, a potem Rady i zespołów problemowych oraz prawnej możliwości wnoszenia pod obrady spraw o dużym znaczeniu społecznym lub gospodarczym, których rozwiązanie jest istotne dla zachowania pokoju społecznego, prowadzenia dialogu społecznego na szczeblu centralnym (krajowym) z reprezentatywnymi organizacjami związkowymi i pracodawców.

Rady Społeczno-Gospodarcze (RSG)¹, istniejące obecnie w krajach Unii Europejskiej, są instytucjami o charakterze konsultacyjnym, opiniodawczym i doradczym. Zasiadają w nich przedstawiciele partnerów społecznych (związków zawodowych i organizacji pracodawców) oraz innych grup społecznych (np. rolnicy, przedstawiciele wolnych zawodów) i organizacji pozarządowych. Rady Społeczno-Gospodarcze różnią się od siebie podstawami prawnymi, wielkością, składem, strukturą organizacyjną, zakresem kompetencji i formami działania. Idea utworzenia instytucji o charakterze doradczym ma dość długą historię. Współczesna forma instytucji dialogu społecznego, nazywana radami społeczno-ekonomicznymi, powstała po drugiej wojnie światowej, w wyniku istniejącego wówczas

¹ J. Męcina, *Dialog społeczny w Polsce a integracja z UE*, Warszawa 2005, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR.

w krajach Europy Zachodniej szerokiego porozumienia w sprawach społecznych, określanego mianem „europejskiego modelu społecznego”. Odwołuje się on do umowy społecznej, opartej na wspólnie akceptowanych i popieranym wartościach, do których należą: demokracja, sprawiedliwość i solidarność społeczna, ochrona praw człowieka i osób słabszych, minimalne wynagrodzenia za pracę, równy dostęp do służby zdrowia, służb zatrudnienia i wykształcenia. Realizację tych wartości powinno zapewnić państwo². Pierwsza Rada Ekonomiczna i Społeczna (Conseil Economique et Social – CES) powstała w 1946 roku we Francji. W 1948 roku w Belgii utworzono Krajową Radę Pracy (Conseil National du Travail – CNT). Dwa lata później w Holandii powołano Radę Społeczno-Ekonomiczną (Social-Economische Raad – SER), zaś w 1952 roku powstała w Belgii Centralna Rada Gospodarcza (Conseil Central de l’Economie). Ponadto, na podstawie Traktatu powołującego Europejską Wspólnotę Gospodarczą z dnia 25 marca 1957 roku, utworzono Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (European Economic and Social Committee – EESC). Wkrótce, w krajach Unii Europejskiej, powstały kolejne rady społeczno-gospodarcze lub instytucje o podobnych kompetencjach: 1957 r. – Włochy: Krajowa Rada Gospodarki i Pracy (Consiglio Nazionale dell’Economia e del Lavoro – CNEL); 1962 r. – Dania: Rada Gospodarcza (Ökonomiske Råd); 1962 r. – Wielka Brytania: Krajowa Rada do Spraw Rozwoju Gospodarczego (National Economic Development Council – NEDC), istniała do 1992 roku; 1963 r. – Austria: Rada do Spraw Gospodarczych i Społecznych (Beirat für Wirtschafts und Sozialfragen); 1966 r. – Luksemburg: Rada Gospodarcza i Społeczna (Conseil Economique et Social – CES); 1973 r. – Irlandia: Krajowa Rada Gospodarcza i Społeczna (National Economic and Social Council – NESO); 1991 r. – Portugalia: Rada Gospodarcza i Społeczna (Conselho Económico e Social – CES); 1992 r. – Hiszpania: Rada Gospodarcza i Społeczna (Consejo Económico y Social – CES); 1994 r. – Grecja: Rada Gospodarczo-Społeczna

² B.E. Kauffman, *The global evolution of industrial relations. Events, Ideas and the IIRA*, ILO, Geneva 2004, s. 477–485

(OKE); 1998 r. – Finlandia: Rada Gospodarcza (Talousneuvosto)³. Po wprowadzeniu po 1990 roku demokratycznego ustroju politycznego i gospodarki rynkowej, także w krajach Europy Środkowej i Wschodniej powstały instytucje o charakterze konsultacyjnym lub konsultacyjno-negocjacyjnym. W ich skład wchodzi przedstawiciele związków zawodowych, organizacji pracodawców i rządu, co stanowi podstawową różnicę w porównaniu z radami społeczno-gospodarczymi w krajach Unii Europejskiej. W Polsce w 1994 roku została powołana do życia Komisja Trójstronna do Spraw Społeczno-Gospodarczych. W podpisanym 22 lutego 1993 roku „Pakcie o przedsiębiorstwie państwowym w trakcie przekształcania” jego sygnatariusze wyrazili wolę utworzenia Komisji Trójstronnej ds. Społeczno-Gospodarczych, która miała stanowić płaszczyznę wypracowywania wspólnego stanowiska w sprawie kierunków i instrumentów polityki społeczno-gospodarczej państwa – jako forum rzetelnego i odpowiedzialnego dialogu. Wykonaniem postanowień zawartych w Pakcie było powołanie Komisji na podstawie uchwały nr 7/1994 Rady Ministrów z dnia 15 lutego 1994 roku.

Ustawowej regulacji funkcjonowania Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych dokonano w 2001 roku i w tej formule funkcjonowała do 2015 roku, przy czym w praktyce do zawieszenia działalności przez reprezentatywne organizacje związkowe w Komisji w 2013 roku. Prace nad projektem ustawy o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego, rozpoczęły się z uwagi na konieczność redefinicji zakresu i trybu działania instytucji, na forum których prowadzony jest dialog społeczny na szczeblu krajowym i regionalnym – po 20-letnim okresie funkcjonowania (od 1994 r.) Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych. Konieczność wprowadzenia zmian przejawiała się zarówno w postulatach partnerów społecznych, związków

³ Szerzej na temat instytucji dialogu społecznego w krajach europejskich J. Męcina, *Wpływ dialogu społecznego na kształtowanie stosunków pracy w III Rzeczypospolitej*, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, IPS UW, Warszawa 2011, s. 59–68

zawodowych i organizacji pracodawców, jak i potrzebach strony rządowej. Uchwalenie *ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego* położyło podstawy pod nowy etap rozwoju instytucjonalnej współpracy między rządem, związkami zawodowymi i organizacjami pracodawców. Nowa ustawa zakładała uchylenie *ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego* i powołanie w jej miejsce Rady Dialogu Społecznego i wojewódzkich rad dialogu społecznego. Podstawowym celem nowej regulacji było wznowienie dialogu społecznego w zmienionej formule prawnej – bardziej dostosowanej do współczesnych wymagań i oczekiwań partnerów społecznych i strony rządowej. *Ustawa o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego* zakłada dychotomiczne podejście do funkcjonowania Rady, co znajduje odbicie w uprawnieniach zastrzeżonych dla dialogu autonomicznego dwóch stron społecznych: pracodawców i pracowników oraz dla dialogu trójstronnego z udziałem trzech partnerów, w tym rządu, a więc całej Rady.

Ustawa to efekt zainicjowanych przez związki zawodowe wspólnych prac ze stroną pracodawców, a później z rządem. W Radzie – tak jak w Komisji – są reprezentowane strona rządowa, pracodawców i pracowników. *Ustawa o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego* zakłada także, że w jej pracach uczestniczą również członkowie instytucji publicznych, którzy pełnią rolę doradcą: przedstawiciel NBP, GUS, GIP i Kancelarii Prezydenta. Jak pokazała praktyka, nowa formuła dialogu zmieniła nieco jakość i formy funkcjonowania tej instytucji, choć pojawiło się także kilka nowych i wiele starych problemów związanych z rozwojem dialogu społecznego w Polsce.

Realizując dyspozycję wskazaną w art. 87 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego, zobowiązującą Radę do dokonania oceny funkcjonowania przepisów ustawy oraz przedstawienia Prezydentowi RP rekomendacji zmian w zakresie zwiększenia samodzielności organiza-

cyjnej Rady, w terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, Prezydium Rady 21 listopada 2016 r. uzgodniło podjęcie prac nad ewaluacją obowiązujących przepisów i wypracowaniem koniecznych zmian. Prowadzone przez kilka miesięcy prace koncertowały się na kilku obszarach, związanych z poszerzeniem kompetencji Rady, zmianą zasad i form jej funkcjonowania, poprawą warunków finansowania wojewódzkich rad dialogu społecznego, wreszcie zmianami proceduralnymi, które miały usprawnić jej funkcjonowanie. Niestety kilka kluczowych propozycji nie zyskało zgody strony rządowej, jak w przypadku propozycji rozciągnięcia obowiązku wysłuchania publicznego na projekty poselskie i senackie, czy objęcia procedurą konsultacji społecznych tych projektów. Nie udało się wypracować modelu wzmocnienia niezależności RDS, dzięki rozszerzeniu kompetencji Biura Rady i dedykowania zadań Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. A. Bączkowskiego do obsługi Rady. Nie podjęto też inicjatywy zwiększenia niezależności RDS dzięki powołaniu *Rzecznika Dialogu Społecznego*, o co zabiegała część organizacji. Kwestie organizacyjne, ważne z punktu widzenia autonomii i aktywności Rady, wymagają jednak dalszych prac koncepcyjnych i uzgodnień w gronie samych partnerów społecznych. Podobna uwaga dotyczy rozmów na temat zmiany zasad i kryteriów uzyskiwania reprezentatywności przez organizacje wchodzące w skład RDS. Sukcesem prac nad nowelizacją było za to przyjęcie rozwiązań umożliwiających zwiększenie finansowania wojewódzkich rad dialogu społecznego. Inne wypracowane zmiany nie stanowią niestety o istocie funkcjonowania tej instytucji, mogą za to poprawić sprawność działania i spektrum oddziaływania RDS, a zwłaszcza WRDS. W myśl zaproponowanej nowelizacji ustawy, Rada Dialogu Społecznego uzyskała **prawo do opiniowania projektów strategii, projektów programów oraz projektów innych dokumentów rządowych dotyczących planowanych działań Rady Ministrów**. Nową kompetencją jest również **prawo do występowania przez Radę Dialogu Społecznego do Sejmu i Senatu o umożliwienie przedstawienia Parlamentowi informacji dotyczącej spraw o istotnym znaczeniu**

dla zadań realizowanych przez Radę. Ustanowiono też nowe zasady do **informowania Sejmu i Senatu o działalności Rady.** Strona pracowników i strona pracodawców Rady uzyskała nową, ważną **kompetencję do występowania do ministra właściwego do spraw finansów publicznych z wnioskiem o wydanie interpretacji ogólnej, w przypadku niejednolitego stosowania przepisów prawa podatkowego** w określonych decyzjach, postanowieniach oraz interpretacjach indywidualnych.

W projekcie ustawy proponuje się rozszerzenie kręgu osób mogących brać udział w posiedzeniach plenarnych Rady, z głosem doradczym, o **przedstawiciela Głównego Inspektora Pracy.** Zmianie uległa też **procedura głosowania korespondencyjnego,** rozszerzając te uprawnienia także na przypadek podejmowania uchwał autonomicznych partnerów społecznych. Wprowadzono też korekty zapisów dotyczących **zasad reprezentowania poszczególnych organizacji w Radzie,** tak aby w przypadku zmiany składu RDS (np. rozszerzenia o nową organizację), można było dostosować liczbę reprezentantów do zmieniającej się liczby organizacji po jednej ze stron, bez konieczności zmian w ustawie.

Z kolei w ramach **wzmocnienia dialogu regionalnego,** realizowanego przez wojewódzkie rady dialogu społecznego, doprecyzowano kompetencje WRDS, procedury głosowań, wydawania uchwał, opinii i stanowisk, zasady finansowania ekspertyz i opinii oraz kosztów związanych z podróżami służbowymi i kosztów dojazdu na posiedzenia delegowanych członków WRDS, wykonujących zadania zlecone przez Prezydium WRDS. Zwiększono też pulę środków przeznaczonych na funkcjonowanie WRDS.

USTAWA
z dnia 24 lipca 2015 r.
**o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu
społecznego⁴**
(Dz.U. 2015 poz. 1240)

⁴ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, ustawę z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych, ustawę z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców, ustawę z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, ustawę z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej, ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustawę z dnia 7 października 1999 r. o wspieraniu restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, ustawę z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw, ustawę z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, ustawę z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, ustawę z dnia 5 kwietnia 2002 r. o europejskich radach zakładowych, ustawę z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, ustawę z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym, ustawę z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym oraz Rzeczniku Ubezpieczonych, ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju, ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawę z dnia 4 marca 2005 r. o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej, ustawę z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawę z dnia 22 lipca 2006 r. o spółdzielni europejskiej, ustawę z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, ustawę z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy, ustawę z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, ustawę z dnia 16 września 2011 r. o współpracy rozwojowej, ustawę z dnia 11 października 2013 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy, ustawę z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów oraz ustawę z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020.

ROZDZIAŁ I

Cele i zadania Rady Dialogu Społecznego

Art. 1. 1. Tworzy się Radę Dialogu Społecznego, zwaną dalej „Radą”, jako forum trójstronnej współpracy strony reprezentującej osoby wykonujące pracę zarobkową, o których mowa w art. 1¹ pkt 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1881 oraz z 2018 r. poz. 1608), zwanej dalej „stroną pracowników”, strony pracodawców, o których mowa w art. 1¹ pkt 2 tej ustawy, oraz strony rządowej, zwanych dalej „stronami Rady”.

2. Rada prowadzi dialog w celu zapewnienia warunków rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki i spójności społecznej.

3. Rada działa na rzecz realizacji zasady partycypacji i solidarności społecznej w zakresie stosunków zatrudnienia.

4. Rada działa na rzecz poprawy jakości formułowania i wdrażania polityk oraz strategii społeczno-gospodarczych, a także budowania wokół nich społecznego porozumienia w drodze prowadzenia przejrzystego, merytorycznego i regularnego dialogu organizacji pracowników i pracodawców oraz strony rządowej.

5. Rada wspiera prowadzenie dialogu społecznego na wszystkich szczeblach jednostek samorządu terytorialnego.

1. Rada Dialogu Społecznego, zwana dalej Radą, prowadzi dialog w celu zapewnienia warunków rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki i spójności społecznej, a także w sposób praktyczny realizuje zasadę partycypacji i solidarności społecznej w zakresie stosunków zatrudnienia. Działania Rady mają służyć poprawie jakości formułowania i wdrażania polityk oraz strategii społeczno-gospodarczych, a także budowania

wokół nich społecznego porozumienia trzech partnerów, którymi są organizacje pracowników, organizacje pracodawców i rząd. Przepisy ustawy zastąpiły funkcjonując formalnie do 2015 roku, Trójstronną Komisję do Spraw Społeczno-Gospodarczych powołując w jej miejsce Radę Dialogu Społecznego. Ustawa w art. 1 ust. 1 definiuje Radę Dialogu Społecznego jako forum trójstronnej współpracy strony pracowniczej, strony pracodawców oraz strony rządowej. Państwo, jako forma organizacji życia społecznego, poszukuje sposobów równoważenia interesów, czy to poprzez spory, próby narzucania interesów, czy też poprzez poszukiwanie racjonalnych kompromisów pomiędzy nimi i tworzenie w tym celu efektywnych mechanizmów dialogu. W praktyce tworzenia oraz stosowania prawa osiągnięcie takiego stanu, w którym możliwa jest równowaga interesów, pozostaje zadaniem ogromnie trudnym i stanowi domenę dialogu społecznego⁵. Ustawa tworzy strukturę regulacji, określając zakres uprawnień Rady oraz uprawnień autonomicznych partnerów społecznych tj. strony pracodawców i pracowników Rady, wreszcie poszczególnych organizacji, a także zasady współpracy pomiędzy stronami, sposób reprezentacji interesów i współpracy z rządem, wreszcie formy realizacji uprawnień, zawierania porozumień i podejmowania uchwał.

Ustawa o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego w związku ze zmianą przepisów ustawy o związkach zawodowych uchwalonych w 2018 roku, w istotnym zakresie zmieniła definicję organizacji związkowej i organizacji pracodawców. Najważniejsza zmiana ustawy o związkach zawodowych, która wchodzi w życie 1 stycznia 2019 roku, odnosi się do nowych zasad objęcia pełnym prawem koalicji wszystkich osób wykonujących pracę zarobkową, które na gruncie konstytucyjnym i prawnomiędzynarodowym mogą być zaliczane do kategorii pracowników. Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o związkach zawodowych, osobą wykonującą pracę zarobkową jest zarówno pracownik w rozumieniu Kodeksu

⁵ Por. J. Męcina, *Wpływ dialogu społecznego na kształtowanie stosunków pracy w III RP*, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, IPS UW, Warszawa 2011 str. 15–19

pracy, jak i osoba świadcząca pracę za wynagrodzeniem na innej podstawie niż stosunek pracy, jeżeli nie zatrudnia do tego rodzaju pracy innych osób, niezależnie od podstawy zatrudnienia. Osoby wykonujące pracę zarobkową, zarówno na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej i na innej podstawie (np. wolontariat) mają takie same uprawnienia do reprezentowania i obrony przez związek zawodowy ich praw i interesów związanych z wykonywaniem pracy. Należy podkreślić, że znowelizowana *ustawa o związkach zawodowych* umożliwi tworzenie związków zawodowych i wstępowanie do nich osobom wykonującym pracę na podstawie umów cywilnoprawnych oraz osobom fizycznym prowadzącym jednoosobowo pozarolniczą działalność gospodarczą (tzw. samozatrudnionym). Prawo wstępowania do istniejących już związków zawodowych będzie również przysługiwało wolontariuszom, stażystom i innym osobom, które świadczą osobiście pracę bez wynagrodzenia. Nowelizacja gwarantuje także innym niż pracownicy osobom wykonującym pracę zarobkową uprawnienia niezbędne do wykonywania działalności związkowej, jak możliwość zwolnienia od pracy zawodowej na czas niezbędny do wykonania doraźnej czynności czy szczególną ochronę działaczy związkowych przed rozwiązaniem lub niekorzystną zmianą umowy. Konsekwencją tej zmiany jest poszerzenie bazy członkowskiej o osoby zatrudnione na innej podstawie niż stosunek pracy, a więc zwiększenie liczebności przez związki zawodowe, co wpłynie na zasady liczenia reprezentatywności organizacji związkowych tworzących stronę pracowników Rady Dialogu Społecznego. Ta sama zasada dotyczyć będzie także liczby pracowników i innych osób wykonujących pracę zarobkową, których zaliczać się będzie do liczenia reprezentatywności organizacji pracodawców tworzących stronę pracodawców. Nowe brzmienie art. 1 ust. 1 ustawy jest konsekwencją dokonanych zmian i ma znaczenie przy definiowaniu strony pracowników i pracodawców Rady Dialogu Społecznego. Definiując w nowej formule **Radę Dialogu Społecznego jako forum trójstronnej współpracy strony reprezentującej osoby wykonujące**

pracę zarobkową, o których mowa w art. 11 pkt 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych, strony pracodawców, o których mowa w art. 11 pkt 2 tej ustawy, oraz strony rządowej, zwanych dalej „stronami Rady”, ustawa nie tylko odwołuje się do nowego podmiotowego zakresu funkcjonowania Rady, ale też do konsekwencji tej zmiany. Dotychczas reprezentacja interesów strony pracowników i pracodawców koncentrowała się na stosunkach pracy, dziś zgodnie z nowym zakres obejmującym większość podmiotów wykonujących pracę zarobkową i ich zatrudniających, przedmiotem współpracy będzie szerszy katalog spraw obejmujący nie tylko stosunki pracy, ale także wszystkie formy zatrudnienia niepracowniczego, związane z tym obszary regulacji w zakresie ubezpieczeń społecznych, prawa podatkowego, prawa gospodarczego, prawa administracji gospodarczej, rynku pracy, wreszcie polityki gospodarczej i polityki społecznej. Nowy, znacznie szerszy przedmiotowy zakres współpracy dotyczyć będzie zarówno relacji autonomicznych pomiędzy na nowo zdefiniowaną stroną pracowników i pracodawców, ale także trójstronnych z udziałem strony rządowej. Konsekwencje zmian odnosić się także będą, o czym wspominałem na wstępie, do zasad definiowania reprezentatywności, co będzie przedmiotem rozważań w dalszej części niniejszego komentarza.

2. W ust. 2 zdefiniowano cel dialogu, to jest współpracę stron na rzecz zapewnienia warunków rozwoju społecznego i gospodarczego oraz zwiększenia konkurencyjności gospodarki z jednej strony i spójności społecznej z drugiej. Tym samym zdefiniowano pozytywnie cel Rady jako równoległe podejmowanie dialogu w kwestiach gospodarczych i społecznych. Cele działalności Rady w sferze gospodarki zdefiniowano ogólnie wskazując na zwiększanie konkurencyjności polskiej gospodarki, co należy traktować jako poprawę zdolności gospodarki narodowej do wytwarzania i sprzedaży dóbr, które mogą być lepsze, bądź tańsze od tych oferowanych przez inne państwa. Konkurencyj-

ność może być mierzona przede wszystkim wydajnością, która zależy w dużej mierze od tempa postępu technicznego w danym kraju, warunków rozwoju przedsiębiorstw na rynku wewnętrznym, ale także poziomu edukacji społeczeństwa i jakości kapitału ludzkiego, polityki gospodarczej prowadzonej przez dany kraj, polityki ekonomicznej i społecznej (np. polityka podatkowa, pieniężna, przemysłowa, energetyczna, edukacyjna, zatrudnienia, ochrony środowiska, zdrowia), poziomu rozwoju infrastruktury, jak i regulacji prawnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej, tradycji handlowych i przemysłowych oraz posiadanych zasobów naturalnych i warunków ich eksploatacji⁶. Z kolei cele społeczne koncertują się na zwiększaniu spójności społecznej, która jest także złożonym pojęciem i może być badana za pomocą różnych wskaźników. W oparciu o wytyczne OECD można wyróżnić główne typy wskaźników związanych z zasadniczymi aspektami spójności społecznej: samowystarczalność, równość, zdrowie, partycypacja w życiu społecznym i patologie społeczne. Przewodnik Rady Europy po metodologii badania spójności społecznej definiuje ją jako „*zdolność nowoczesnego społeczeństwa do zapewnienia długoterminowego dobrobytu dla wszystkich jego członków, w tym zapewnienia równego dostępu do zasobów, poszanowania godności ludzkiej i różnorodności, osobistej i zbiorowej autonomii oraz odpowiedzialnej partycypacji*”⁷. Na określenie spójności społecznej składa się także termin ładu społecznego oraz solidarności i sprawiedliwości społecznej, a te zostały wprost zdefiniowane w ustawodawstwie krajowym i judykaturze. Już w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej szczególne miejsce zajmuje odesłanie do zasad spr-

⁶ por. M.J. Radło, [w:] M.J. Radło, *Międzynarodowa konkurencyjność gospodarki. Uwagi na temat definicji, czynników i miar*, <http://radlo.org/mkg.pdf>, Warszawa 2008, s. 3–4

⁷ Por. Council of Europe, 2005, *Concerted Development of Social Cohesion Indicators. Methodological Guide*, Strasbourg: Council of Europe Publishing, W. Easterly, J. Ritzen, M. Woolcock, 2006, *Social cohesion, institutions and growth, Economics and Politics*, t. 18, nr 2, s. 103–120. ESPON FOCI, 2009, *FOCI Future Orientations for Cities. Interim Report*. ESPON Report, Interim, <http://www.espon.eu>.

wiedliwości społecznej. Głównie dlatego, że realizuje ona różne cele z punktu widzenia obecności zwrotów ocennych w grupie przepisów dotyczących zasad ustroju Rzeczypospolitej. Po pierwsze, odesłanie to jest w pewien sposób deklaracją aksjologiczną, po drugie, stanowi kryterium wyznaczające kierunki aktywności organów państwa, po trzecie zaś, ogranicza ono konkretne decyzje organów państwowych. Rozwijając ostatnią z wymienionych funkcji zasad sprawiedliwości w ramach grupy przepisów ustrojowych Konstytucji, należy zaznaczyć, że klauzula sprawiedliwości społecznej ma tylko pośredni wpływ na decyzje podejmowane w ramach stosowania prawa, ale przede wszystkim powinna wpływać na decyzje ustawodawcze państwa⁸. Spójność społeczna w znaczeniu przedmiotowym obejmuje takie kategorie polityki społecznej państwa jak zatrudnienie i jego warunki, ochrona przed bezrobociem, informacja, kultura i edukacja, ochrona zdrowia, ochrona środowiska, zabezpieczenie społeczne oraz polityka mieszkaniowa i usługi publiczne. Zakres przedmiotowy definiowania pojęć – konkurencyjność i spójność społeczna – jako zakresu kompetencji Rady można także bardziej szczegółowo określać na podstawie powołanych przez Radę Dialogu Społecznego zespołów problemowych, które obejmują w szczególności prawo pracy, ubezpieczenia społeczne, zagadnienia budżetu, wynagrodzenia i świadczenia socjalne, politykę gospodarczą i rynek pracy, fundusze strukturalne, ochronę zdrowia, zamówienia publiczne, czy usługi publiczne.

3. Kolejnym celem dialogu społecznego zdefiniowanym w ust. 3 jest aktywność Rady w realizacji zasady partycypacji i solidarności społecznej w zakresie stosunków zatrudnienia. Można wskazać, że ten cel jest uszczegółowieniem zasady spójności społecznej, która w swoim zakresie odwołuje się do zasady partycypacji oraz solidarności społecznej w stosunkach zatrudnienia. Warto jednak podkreślić wyraźny priorytet dla problematyki zatrudnienia, na którą składa się

⁸ M. Śliwka, *Sprawiedliwość społeczna jako klauzula generalna na tle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego*, „Kultura i Historia” nr 27/2015.

cały zakres stosunków pracy, zarówno indywidualnych jak i zbiorowych, prawa pracy, rynku pracy, polityki zatrudnienia i polityki rynku pracy. Z obszarem tym łączy się także zakres ubezpieczeń społecznych i zabezpieczenia społecznego, wreszcie problematyką wynagrodzeń. Partycypacja pracownicza odnosi się zarówno do udziału pracowników, bezpośrednim lub za pośrednictwem swoich przedstawicieli w zarządzaniu przedsiębiorstwem, jak i udziału w zysku przedsiębiorstwa w różnych formach od akcjonariatu pracowniczego, po formy wynagradzania (premie, nagrody z zysku itp.)⁹. Ten zakres aktywności Rady stanowi tradycyjnie jeden z kluczowych obszarów aktywności Rady od zagadnień związanych z prawem pracy i zatrudnieniem, przez problematykę minimalnego wynagrodzenia, minimalnej stawki godzinowej, wynagrodzeń w sferze budżetowej i kształtowania wynagrodzeń w gospodarce narodowej, po zagadnienia związane z rynkiem pracy, migracjami zarobkowymi, wreszcie aktywną polityką rynku pracy i kształceniem ustawicznym. Dla osiągnięcia spójności społecznej w zatrudnieniu, kluczowe znaczenie ma także obszar ubezpieczeń i zabezpieczenia społecznego, od wieku emerytalnego, modelu systemu ubezpieczeń społecznych, wreszcie dodatkowych form ubezpieczenia. Do tych horyzontalnych zagadnień związanych z realizacją zasady partycypacji i solidarności społecznej w zakresie stosunków zatrudnienia dochodzą kwestie zatrudnienia i wynagrodzeń w układzie sektorowym, aby wspomnieć tylko o podnoszonych najczęściej problemach związanych z warunkami wynagradzania w sektorze publicznym od służby zdrowia, edukacji, policji i służb mundurowych po wynagrodzenia w administracji publicznej. Przedmiotem dialogu są także kwestie opodatkowania pracy i świadczeń socjalnych, np. w zakresie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, czy przyszłości pracowniczych programów kapitałowych, które częściowo mają być wspierane środkami publicznymi Funduszu Pracy. Zakres zagadnień składających się na zasady partycypacji i solidarności społecznej w stosunkach zatrudnie-

⁹ Por. J. Piwowarczyk, *Partycypacja pracownicza i jej klasyfikacje*, „Zeszyty Naukowe” nr 711/2006, AE Kraków, str. 65 i nast.

nia wciąż ulega ewolucji i rozwojowi na nowe obszary analizy m.in. zatrudnienie niepracownicze, nowe zjawiska związane z cyfryzacją i informatyzacją, wreszcie problematykę robotyzacji w procesie pracy. Zagadnienia te będą z pewnością kluczowym obszarem dialogu zarówno w układzie autonomicznym, jak i trójstronnym.

Celem działalności Rady zgodnie z ust. 4 jest wpływ na formułowanie i wdrażanie polityk oraz strategii społeczno-gospodarczych, które z definicji są domeną działań podejmowanych na poziomie rządowym i samorządowym. Zatem przepis ten gwarantuje Radzie wpływ na formułowanie poszczególnych polityk, prawnego otoczenia ich realizacji i wdrażania oraz monitorowania i oceny efektów poprzez prowadzenie przejrzystego, merytorycznego i regularnego dialogu organizacji pracowników i pracodawców oraz strony rządowej. W treści przepisu zwracają uwagę wymienione trzy przymioty dialogu społecznego, który ma być *przejrzysty*, zgodnie z zasadą reprezentatywności, jawności i otwartości na inne środowiska nie reprezentowane w Radzie, *merytoryczny*, ma gwarantować jakość dostępnej i przygotowywanej ekspertyzy oraz prowadzonej debaty, wreszcie *regularny*, co stanowi zobowiązanie wszystkich stron do regularnej pracy na rzecz osiągnięcia celów dialogu prowadzonego przez Radę, określonych w art. 1. Przepis ten gwarantuje także udział Rady w formułowaniu oraz wdrażaniu strategii gospodarczych i społecznych przygotowywanych w ramach tzw. programowania strategicznego, rozumianego jako kształtowanie procesów społeczno-gospodarczych oparte na opracowywaniu przez państwo i jego organy różnych dokumentów programowych o charakterze strategicznym, które określają ważne dla państwa kierunki rozwoju, zapewniające trwały wzrost gospodarczy oraz działania w innych obszarach gospodarczych i społecznych. Przykładowe strategie społeczno-gospodarcze, na które wpływ powinna mieć Rada, dotyczą większości obszarów gospodarczych i społecznych. Przepisy ustawy mówią o długookresowej strategii rozwoju kraju, średniookresowej strategii rozwoju oraz o innych strategiach odnoszących się do poszczególnych sektorów, dziedzin i regionów. Strategie odnoszą

się do poszczególnych poziomów oddziaływania Rady na poziomie krajowym i wojewódzkim – wojewódzkich rad dialogu społecznego, odnosząc się bezpośrednio do strategii przygotowywanych na poziomie regionalnym. *Ustawa z 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*¹⁰ określa zasadnicze ramy merytorycznej zawartości strategii, ale pozostawia ich autorom duży margines swobody, zarówno jeżeli chodzi o treść, jak i metodę sporządzania Strategii. Polityka regionalna to całokształt działań władz publicznych, zarówno centralnych jak i terytorialnych, podmiotów prywatnych, różnych instytucji oraz organizacji w regionach, mających na celu zwiększenie konkurencyjności gospodarek regionalnych, zdynamizowanie rozwoju w regionach oraz redukcjonowanie przestrzennych dysproporcji rozwoju społeczno-gospodarczego. Zapisy ustawy mówią, że politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju. Strategie rozwoju opracowują podmioty prowadzące politykę rozwoju czyli: Rada Ministrów, samorząd województwa, samorząd powiatowy i gminny. Zgodnie z art. 14 a ust. 2 ustawy projekty krajowej strategii rozwoju regionalnego oraz strategii ponadregionalnych opracowuje minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego w konsultacji z jednostkami samorządu terytorialnego oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi. Partnerstwo realizowane w formie umowy z partnerami społecznymi jest określone jako jedna z metod realizacji celów zapisanych w strategiach¹¹. Program służący realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności określa, zgodnie z ustawą, wybrane cele przewidziane do osiągnięcia zgodnie z umową partnerstwa oraz uzasadnienie ich wyboru, z uwzględnieniem uwarunkowań krajowych lub regionalnych oraz uprzedniej ewaluacji skuteczności i efektywności realizacji tego programu; oczekiwane rezultaty, które mają zostać osiągnięte przez realizację tego programu; opis działań, które mogą uzyskać dofinansowanie w ramach tego programu; plan finansowy oraz system instytucjonalny określający instytucje i podmioty zaangażowane w realizację programu oraz ich powiązania.

¹⁰ Dz.U. z 2018 r. poz. 1307, 1669.

¹¹ Dz.U. z 2018 r. poz. 1307, 1669.

4. W ust. 5 znalazło się potwierdzenie aktywności Rady na szczeblu krajowym i regionalnym, ale też ważne odniesienie do wspierania rozwoju dialogu społecznego przez Radę na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego. Tym samym potwierdzono, że kompetencją Rady jest obok prowadzenia dialogu w celu i na rzecz zasad określonych w art.1 ust. 2–4, jest także tworzenie warunków rozwoju dialogu społecznego, nie tylko na poziomie krajowym i wojewódzkim, ale także na innych poziomach samorządu, to jest powiatu i gminy. Tym samym Rada zyskała kompetencje nie tylko w zakresie prowadzenia i rozwoju dialogu społecznego na poziomie krajowym, ale także tworzenia warunków rozwoju dialogu na wszystkich szczeblach jednostek samorządu terytorialnego. W tym znaczeniu Rada Dialogu Społecznego nie tylko prowadzi dialog, ale koordynuje jego rozwój i wspiera na wszystkich szczeblach. Potwierdzeniem tych kompetencji są uprawnienia Rady w zakresie występowania do organów władzy i administracji, współpraca z WRDS, wreszcie coroczne przygotowywanie przez RDS i przedkładanie Sejmowi RP sprawozdania z jej działalności.

Art. 2. Do właściwości Rady oraz jej stron należy:

- 1) wyrażanie opinii i zajmowanie stanowisk,**
- 2) opiniowanie projektów założeń projektów ustaw oraz projektów aktów prawnych,**
- 2a) opiniowanie Wieloletniego Planu Finansowego Państwa, projektów strategii, projektów programów oraz projektów innych dokumentów rządowych dotyczących planowanych działań Rady Ministrów, przygotowywanych przez Radę Ministrów oraz jej członków¹²,**
- 3) inicjowanie na zasadach określonych niniejszą ustawą procesu legislacyjnego,**
- 4) wykonywanie innych zadań wynikających z odrębnych ustaw**
- w sprawach, o których mowa w art. 1.

¹² Dz.U. z 2018 r. poz. 1464

1. Ustawa zakłada dychotomiczne podejście do funkcjonowania Rady, co znajduje odbicie w uprawnieniach zastrzeżonych dla dialogu autonomicznego – dwóch stron społecznych: pracodawców i pracowników bez udziału rządu oraz dla dialogu trójstronnego z udziałem trzech partnerów – pracodawców, pracowników i rządu, a więc całej Rady. Dialog społeczny prowadzony w sprawach określonych w art. 1 u.r.d.s przez Radę i jej strony na mocy ustawy jest realizowany przez właściwości Rady, do których należy wyrażanie opinii i zajmowanie stanowisk, opiniowanie projektów założeń projektów ustaw oraz projektów aktów prawnych, występowanie z wnioskami do odpowiednich organów, zawieranie porozumień, inicjowanie na zasadach określonych niniejszą ustawą procesu legislacyjnego oraz wykonywanie innych zadań wynikających z innych ustaw. Wszystkie wymienione uprawnienia są uregulowane w kolejnych przepisach ustawy.
2. Uprawnienia te można podzielić na **realizowane w formule trójstronnej** strony pracodawców, pracowników i strony rządowej przez Radę Dialogu Społecznego oraz uprawnienia **realizowane w układzie dwustronnym (autonomicznym)** przez stronę społeczną: pracodawców i pracowników, przy czym zasadnicze znaczenie i większość uprawnień RDS przypisana została właśnie stronie społecznej (dialog autonomiczny) Rady tj. stronie pracowników i stronie pracodawców. Można sformułować tezę, że zasadnicza różnica pomiędzy poprzednio funkcjonującą Trójstronną Komisją ds. Społeczno-Gospodarczych, a charakteryzowaną obecnie Radą Dialogu Społecznego polega na upodmiotowieniu działań, inicjatyw i decyzji podejmowanych w układzie dwustronnym (strony pracowników i strony pracodawców), które skierowane są do strony rządowej, jak w przypadku kierowania do właściwych ministrów wniosków w zakresie inicjatywy legislacyjnej, inicjowania inicjatywy legislacyjnej, wysłuchania publicznego, zapytania skierowanego do RM lub poszczególnych ministrów, czy wyrażania opinii i stanowisk.

- 2a. W myśl propozycji zawartych w **projekcie ustawy, Rada Dialogu Społecznego uzyska prawo do opiniowania Wieloletniego Planu Finansowego, projektów strategii, projektów programów oraz projektów innych dokumentów rządowych dotyczących planowanych działań Rady Ministrów**. Rozwiązanie to zapewni stonom Rady wpływ na tworzenie innych niż ustawy dokumentów rządowych, w zakresie odnoszącym się do warunków rozwoju społeczno-gospodarczego, zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki i spójności społecznej, realizacji zasady partycypacji i solidarności społecznej, a także poprawy jakości formułowania i wdrażania polityk oraz strategii społeczno-gospodarczych. Wprowadzenie tego zapisu miało rozwiązać wszelkie wątpliwości nt. obowiązków konsultacyjnych rządu, który coraz częściej planując długookresowe działania posługuje się takimi dokumentami jak strategie czy programy, których charakter prawny może budzić wątpliwości i w praktyce zdarzało się pomijanie tych dokumentów w procesie konsultacji. Jednoznaczny zapis nowego pkt. 2a w art. 2 u.r.d.s rozwiewa te wątpliwości. Szczególne miejsce wśród dokumentów opiniowanych przez Radę zajmie z pewnością Wieloletni Plan Finansowy. Obowiązek przygotowywania Wieloletniego Planu Finansowego Państwa (WFPF) wynika z art. 104 ustawy o finansach publicznych. Począwszy od 2014 r. WFPF jest opracowywany w nowym układzie i składa się z Programu konwergencji, do którego przygotowania, Polska jest zobowiązana zgodnie z art. 7 rozporządzenia Rady UE 1466/97 oraz określenia celów głównych funkcji państwa wraz z miernikami stopnia ich realizacji. Opiniowaniu nie będzie podlegał projekt planu, tylko już zatwierdzony WPF.
3. Zgodnie z ustawą, Rada Dialogu Społecznego ma szczególne uprawnienia w zakresie inicjowania procesu legislacyjnego. Uprawnienie to szczegółowo zostanie opisane w komentarzu poniżej. Wskazać jednak należy, że to uprawnienie w szczególny sposób sytuuje Radę Dialogu Społecznego wśród innych instytucji, jest bowiem potwier-

dzeniem znaczenia RDS dla tworzenia porządku prawnego w obszarze szeroko zdefiniowanym w art. 1 ustawy. Ten wpływ Rady na inicjowanie procesu legislacyjnego w drodze wypracowania takiej inicjatywy w dialogu autonomicznym i przedstawienia Rządowi do decyzji o dalszym procedowaniu jest uprawnieniem szczególnym.

4. Warto podkreślić, że ustawa mówi także o innych zadaniach Rady, która obok prowadzenia dialogu na rzecz spójności społecznej i konkurencyjności gospodarki, realizacji zasady partycypacji i solidarności społecznej w zakresie stosunków zatrudnienia oraz działań na rzecz poprawy jakości formułowania i wdrażania polityk oraz strategii społeczno-gospodarczych wykonuje inne zadania wynikające bezpośrednio z ustawy jak np. opiniowanie aktów prawnych, szczególna procedura opiniowania założeń i projektu ustawy budżetowej, Wieloletniego Planu Finansowego, ustalania minimalnego wynagrodzenia, szczególnych uprawnień w obszarze opiniowania wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej i waloryzacji wskaźnika wzrostu emerytur i rent po uprawnienia do inicjowania inicjatywy legislacyjnej, występowania do Sądu Najwyższego, występowania do Ministra Finansów, a skończywszy na inicjatywach trójstronnych i dwustronnych w zakresie inicjowania dialogu w ważnych sprawach społecznych i gospodarczych.
5. W świetle niniejszego przepisu oraz ogółu uprawnień i kompetencji sformułowanych na rzecz RDS w niniejszej ustawie możliwy jest podział uprawnień Rady na:
 - tzw. *uprawnienia obligatoryjne* – ściśle określone w ustawie, nie tylko konkretnymi uprawnieniami, ale i terminami zawitymi ich realizacji;
 - tzw. *uprawnienia o charakterze zdefiniowanym*, które zostały w ustawie ściśle określone, ale ich realizacja zależy od inicjatywy strony społecznej;

– tzw. *uprawnienia o charakterze ogólnym*, odnoszące się do bardzo szerokiego zakresu działania Rady wynikającego z treści art. 1 u.r.d.s. i polegającego na potencjalnym uprawnieniu do ich inicjowania.

Do uprawnień obligatoryjnych Rady należą w szczególności te związane z wypracowaniem propozycji wielkości wskaźników ekonomicznych tj. propozycji w sprawie wzrostu w następnym roku wynagrodzeń w gospodarce narodowej, w tym w państwowej sferze budżetowej; minimalnego wynagrodzenia za pracę, emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz opiniowanie założeń projektu i projektu ustawy budżetowej (art. 16–19 u.r.d.s.).

Do uprawnień o charakterze zdefiniowanym zaliczyć możemy m.in. prawo inicjatywy legislacyjnej kierowanej do właściwego ministra, prawo do występowania do odpowiednich organów z wnioskiem o uchwalenie, wydanie lub zmianę przepisów, prawo występowania z zapytaniem prawnym do Sądu Najwyższego, prawo do występowania do Ministra Finansów o jednolitą interpretację przepisów podatkowych, prawo zawierania ponadzakładowych układów zbiorowych.

Wśród uprawnień o charakterze ogólnym wymienić można prawo zawierania porozumień i wspólnych stanowisk, podejmowanie uchwał RDS w sprawach wniesionych pod obrady o dużym znaczeniu społecznym lub gospodarczym, jeżeli uzna, że jej rozwiązanie jest istotne dla zachowania pokoju społecznego, rozwoju społeczno-gospodarczego i wzrostu dobrobytu, zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki oraz spójności społecznej.

Zaproponowany podział uprawnień Rady i jej strony społecznej ma na celu uporządkowanie wielu kompetencji Rady, których charakter i zakres, wreszcie sposób realizacji może być różny, choć mieści się w ogólnym katalogu sformułowanym w art. 2 u.r.d.s.

ROZDZIAŁ II

Uprawnienia Rady Dialogu Społecznego i jej stron

Art. 3. 1. Strony Rady mogą zawierać porozumienia i zajmować wspólne stanowiska.

2. Przedmiotem porozumień stron Rady są wzajemne zobowiązania stron służące realizacji celów Rady, o których mowa w art. 1 ust. 2–4.

3. Porozumienia określają w szczególności:

- 1) czas obowiązywania;**
- 2) tryb dokonywania zmian treści;**
- 3) tryb rozwiązania;**
- 4) przypadki wygaśnięcia;**
- 5) tryb rozstrzygania kwestii spornych.**

1. Strony Rady są uprawnione do zawierania porozumień lub zajmowania wspólnych stanowisk, których przedmiotem mogą być wzajemne zobowiązania stron służące realizacji celów określonych w art 1 u.r.d.s. Tego typu wzajemne zobowiązania mają charakter obligacyjny i określają w szczególności przedmiot porozumienia i jego strony, okres obowiązywania i tryb rozwiązania, tryb dokonywania zmiany treści, rozstrzygania treści spornych, wreszcie przypadki wygaśnięcia porozumienia. Porozumienia te nie mają charakteru normatywnego w przeciwieństwie do porozumień określonych w art. 15 u.r.d.s., które dają podstawę do zawierania przez stronę pracodawców i pracowników ponadzakładowych układów zbiorowych pracy obejmujących ogół pracodawców zrzeszonych w organizacjach, o których mowa w art. 24 ust. 1 u.r.d.s., lub grupę tych pracodawców oraz pracowników zatrudnionych u tych pracodawców.

2. Przedmiotowe porozumienia obligacyjne mogą dotyczyć wzajemnego informowania się, określać procedury prowadzenia negocjacji lub konsultacji, których celem może być szeroki zakres działania Rady wynikający z art. 1 u.r.d.s. Porozumienia mogą być zawierane pomiędzy wszystkimi lub poszczególnymi stronami Rady i zawierać szczegółowe regulacje w zakresie określonym w ust. 3.
3. W ust. 1 mowa też jest o możliwości zajmowania wspólnych stanowisk, które w świetle przepisów ustawy mogą dotyczyć wszystkich kwestii wynikających z celów Rady, które nie zostały zdefiniowane w innych przepisach ustawy. Z treści tego przepisu wydaje się, że stanowiska także powinny raczej odnosić się do kwestii proceduralnych i formalnych, które mają służyć realizacji celów Rady.
4. Należy podkreślić, że przepis ten określa, że zarówno stanowiska jak i porozumienia mogą być zawierane przez strony Rady, zatem mogą mieć charakter zarówno trójstronny, autonomiczny – zawierany pomiędzy stroną pracowników i pracodawców, jak i rządowo-związkowy czy zawierany pomiędzy rządem a organizacjami pracodawców. Porozumienia te bez względu na ich zakres podmiotowy powinny być zawarte dla realizacji celów Rady. Zgodnie z § 4 regulaminu organizacyjnego RDS uchwały Rady, uchwały strony pracowników i strony pracodawców oraz porozumienia stron Rady zawarte w trybie art. 3 u.r.d.s., są udostępniane publicznie na stronie internetowej Rady, a egzemplarz uchwały oraz porozumienia są przechowywane w Biurze Rady.

Art. 4. 1. Każdej ze stron Rady przysługuje prawo wniesienia pod obrady Rady sprawy o dużym znaczeniu społecznym lub gospodarczym, jeżeli uzna, że jej rozwiązanie jest istotne dla zachowania pokoju społecznego, rozwoju społeczno-gospodarczego i wzrostu dobrobytu, zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki oraz spójności społecznej.

2. Każda ze stron Rady, również wspólnie z inną stroną Rady, może zająć stanowisko w każdej sprawie dotyczącej polityki społecznej lub gospodarczej.
3. Każda ze stron Rady może wezwać inną stronę Rady do zajęcia stanowiska w sprawie, którą uzna za mającą duże znaczenie społeczne lub gospodarcze.
4. W sprawie wniesionej pod obrady Rady w trybie, o którym mowa w ust. 1, Rada podejmuje uchwałę.
5. Rada może, w drodze uchwały, przekazać sprawę, o której mowa w ust. 1, do rozpatrzenia przez zespół, o którym mowa w art. 34, jednocześnie wskazując termin do zajęcia stanowiska.
6. Jeżeli w terminie, o którym mowa w ust. 5, zespół przedstawi swoje stanowisko w sprawie, o której mowa w ust. 1, Rada podejmuje uchwałę w oparciu o to stanowisko na pierwszym posiedzeniu następującym po jego upływie.
7. Jeżeli w terminie, o którym mowa w ust. 5, zespół nie przedstawi stanowiska, każda ze stron Rady w terminie 14 dni od dnia, w którym upłynął termin do przedstawienia stanowiska zespołu, może przedstawić Radzie swoje stanowisko w sprawie.
8. Jeżeli w terminie, o którym mowa w ust. 7, strona nie przedstawi swojego stanowiska, każda z organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę pracowników i stronę pracodawców w Radzie, oraz strona rządowa, w terminie 5 dni od dnia, w którym upłynął termin do przedstawienia stanowiska każdej ze stron Rady, może przedstawić swoje stanowisko.
9. Po upływie terminów, o których mowa w ust. 7 i 8, Rada może podjąć uchwałę w sprawie, po rozpatrzeniu stanowisk stron lub organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę pracowników i stronę pracodawców w Radzie.
10. Tryb określony w ust. 4–9 stosuje się do przyjmowania opinii przez Radę.

1. Szczególnym uprawnieniem Rady o charakterze ogólnym, którego treść zależeć będzie od inicjatyw i ustaleń stron Rady, jest uprawnienie określone w art. 4 u.r.d.s., który stanowi, że każdej ze stron Rady przysługuje prawo wniesienia pod jej obrady sprawy o dużym znaczeniu społecznym lub gospodarczym, jeżeli uzna, że jej rozwiązanie jest istotne dla zachowania pokoju społecznego, rozwoju społeczno-gospodarczego i wzrostu dobrobytu, zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki oraz spójności społecznej. Uprawnienie to zostało określone poprzez odwołanie do spraw o dużym znaczeniu społecznym i gospodarczym, które mają znaczenie dla zachowania pokoju społecznego, a więc mogą wywołać strajki, protesty, czy konflikty społeczne. Ale także do spraw o dużym znaczeniu społecznym i gospodarczym, które niosą pozytywną zmianę i wpływają na dobrobyt obywateli, konkurencyjność gospodarki, wreszcie spójność społeczną. Tak szeroki zakres kwestii, które mogą być wniesione pod obrady Rady podkreśla jej znaczenie we wpływaniu na bieżącą politykę społeczno-gospodarczą, która może zagrażać pokojowi społecznemu, albo wpływać pozytywnie na warunki życia obywateli i konkurencyjność gospodarki. Możliwe też jest podejmowanie przez Radę inicjatyw, które służyć będą poprawie podstawowych paramentów rozwoju społecznego i gospodarczego. W tym znaczeniu Rada powinna monitorować, stabilizować i reagować na kwestie istotne z punktu widzenia polityki społecznej i polityki gospodarczej oraz zachowania pokoju społecznego, a istota tego uprawnienia sprowadza się do możliwości inicjowania dialogu społecznego w zakresie spraw o dużym znaczeniu gospodarczym i społecznych w dowolnej konfiguracji, przez każdą ze stron, dwie strony oraz całą Radę. Tak więc każda ze stron Rady, wspólnie z inną stroną Rady, może zając stanowisko w każdej sprawie dotyczącej polityki społecznej lub gospodarczej. Każda ze stron Rady ma prawo wezwać inną stronę Rady do zajęcia stanowiska w sprawie, którą uzna za mającą duże znaczenie społeczne lub gospodarcze.

2. W ustawie zaproponowano szczególne przepisy określające tryb i formę podejmowania ustaleń przez Radę, a także umożliwiające przekazywanie spraw utworzonym w ramach Rady zespołom problemowym stałym albo doraźnym. Rada nie będzie związana stanowiskiem zespołu, stanowiącym jedynie propozycję stanowiska do przyjęcia przez Radę konkretnej uchwały. Podkreślić należy, że podobnie brzmiący przepis istniał w poprzednim stanie prawnym tj. w ustawie o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, przy czym w obowiązującej dziś ustawie o Radzie Dialogu Społecznego precyzyjnie zapisano procedurę postępowania w przypadku wniesienia takiej sprawy, regulując postępowanie Rady i jej stron od wniesienia wniosku pod obrady, przekazania do zespołu problemowego w celu wypracowania stanowiska, po podjęcie uchwały przez RDS w tej sprawie lub przedstawienie stanowisk stron lub poszczególnych organizacji. Przepis ten daje także Radzie możliwość podjęcia uchwały na podstawie stanowisk stron lub organizacji.
3. Szczegółowo określony tryb procedury postępowania w przypadku wniesienia sprawy o dużym znaczeniu społecznym lub gospodarczym daje szansę efektywnego procedowania kwestii wnoszonych pod obrady Rady. Tym samym ustawodawca chciał poradzić sobie ze słabością funkcjonowania dialogu trójstronnego pod rządami poprzedniej ustawy, gdzie za uprawnieniem do wniesienia spraw pod obrady Komisji Trójstronnej nie stała żadna procedura rozpatrywania sprawy i jej zakończenia (skwitowania), co często oznaczało w praktyce pozostawienie tych kwestii na poziomie dyskusji plenarnej, ewentualnie w zespole problemowym.
4. W tym kontekście rodzi się inne pytanie, o charakter i konstrukcję uchwały RDS podejmowanej na poszczególnych etapach rozpatrywania sprawy. Z procedury uregulowanej w art. 4 ust. 4–6 u.r.d.s. wydaje się, że chodzi o uchwałę o treści prezentującej jednolite i wspólne stanowisko stron. W przypadku zaś uchwały wydanej na podstawie art. 4

ust. 7–9 u.r.d.s. możliwa jest moim zdaniem treść uchwały wskazującej nie tylko na podobieństwa, ale i różnice stanowisk poszczególnych stron lub organizacji. Ustęp 10 przesądza o trybie podejmowania uchwały, właściwym dla przyjmowania przez Radę opinii.

5. Regulamin organizacyjny Rady precyzuje szczegółowe zasady procedowania wniosku wskazując, że stanowisko, o którym mowa w art. 4 ust. 2 u.r.d.s., strony przedkładają Prezydium Rady w formie pisemnej wraz z uzasadnieniem. Następnie wezwanie do zajęcia stanowiska, o którym mowa w art. 4 ust. 3 u.r.d.s., oraz zajęte stanowisko są przedkładane Prezydium Rady w formie pisemnej wraz z uzasadnieniem. Zajęcie stanowiska, o którym mowa w ust. 2 następuje nie później niż w terminie 14 dni od daty otrzymania wezwania.

Art. 5. 1. Przygotowywane przez Radę Ministrów oraz jej członków Wieloletni Plan Finansowy Państwa, projekty założeń projektów ustaw, projekty aktów prawnych, projekty strategii, projekty programów oraz projekty innych dokumentów rządowych dotyczących planowanych działań Rady Ministrów w sprawach, o których mowa w art. 1, są kierowane do opinii strony pracowników i strony pracodawców Rady.

2. Strona pracowników i strona pracodawców Rady wyraża swoją opinię w drodze uchwały.
3. Projekty, o których mowa w ust. 1, są przekazywane na adres poczty elektronicznej Biura Rady Dialogu Społecznego.
4. Termin do wyrażenia opinii, o której mowa w ust. 2, nie może być krótszy niż 30 dni od dnia przekazania projektu na adres poczty elektronicznej, o którym mowa w ust. 3. Termin ten może zostać skrócony do 21 dni ze względu na ważny interes publiczny.
5. Nieprzedstawienie opinii, o której mowa w ust. 2, w wyznaczonym terminie uważa się za rezygnację z prawa do jej wyrażenia.

Art. 6. 1. W przypadku gdy Rada Ministrów nie uwzględni opinii, o której mowa w art. 5 ust. 2, lub dokona istotnych zmian w projekcie w stosunku do opiniowanego projektu, przedstawia swoje stanowisko w treści uzasadnienia projektu przedłożonego Sejmowi.

2. Stanowisko, o którym mowa w ust. 1, Rada Ministrów przekazuje Radzie.

1. Art. 5 i 6 u.r.d.s. reguluje uprawnienie o charakterze zdefiniowanym, które przysługują stronie społecznej Rady, zastrzeżone do realizacji w ramach dialogu autonomicznego, który to katalog po nowelizacji ustawy o RDS został wyraźnie poszerzony o wyrażanie opinii do przygotowywanych przez Radę Ministrów oraz jej członków Wieloletniego Planu Finansowego Państwa, projektów założeń projektów ustaw, projektów aktów prawnych, projektów strategii, projektów programów oraz projektów innych dokumentów rządowych dotyczących planowanych działań Rady Ministrów w sprawach, o których mowa w art. 1 niniejszej ustawy. Uprawnienie to łączy się ze zdefiniowanym terminem do wydania opinii, który w zasadzie nie może być krótszy niż 30 dni od dnia przekazania projektu na adres elektroniczny, przy czym może zostać skrócony do 21 dni ze względu na ważny interes publiczny. Terminy określone w przepisie są zbieżne z uprawnieniami reprezentatywnych organizacji pracodawców i związków zawodowych uregulowanych w ustawie z dnia 23 maja 1991 roku o organizacjach pracodawców z późn. zm. i w ustawie z dnia 23 maja 1991 o związkach zawodowych z późn. zm.¹³
2. Nieprecyzyjny zakres pojęcia „interes publiczny” oraz jego zmienność w zależności od kontekstu, czy też gałęzi prawa są słabością tej regulacji, która niejednokrotnie pod rządami poprzedniej ustawy stanowiła przedmiot sporu, gdy strona rządowa skracająca termin konsultacji powołując się na ważny interes publiczny. Pojęcie to zawsze

¹³ Dz.U. nr 55 poz. 234–235 z późn. zm.

wiąże się z koniecznością każdorazowego rozpatrywania okoliczności konkretnej sytuacji. Po drugiej stronie mamy zwykle zamiar ustawodawcy, by wprowadzić regulację na tyle elastyczną, która odnosiłaby się do różnorodnych stanów faktycznych niedających się ująć w precyzyjny sposób. W Konstytucji RP zagadnienie interesu publicznego ujęte jest w kilku zakresach. Począwszy od najpełniejszego, znajdującego odzwierciedlenie w art. 1 Konstytucji RP, który mówi o Rzeczypospolitej jako „wspólnym dobru” wszystkich obywateli, poprzez inne ogólne ujęcia wskazane w art. 17 czy art. 22, aż do bardziej szczegółowego określenia już konkretnych jego przejawów w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Ustawodawca, wyposażając pojęcia zawarte w tekstach prawnych w pewną dozę ogólności, prowadzi do sytuacji, w której organ stosujący przepis dysponuje większą swobodą w procesie decyzyjnym (co nie oznacza jednak pełnej swobody), a ta niedookreśloność pozwala na uelastyczenie procesu stosowania prawa, poprzez konieczność każdorazowego przeanalizowania indywidualnego przypadku i wszystkich towarzyszących mu warunków i okoliczności, uelastyczniając sztywne postanowienia przepisów prawa wyznaczających w tym przypadku konkretne terminy. Przedstawienie w tak ogólny sposób desygnatów pojęcia „interes publiczny” sprzyja uelastycznieniu tej konstrukcji i ułatwia dostosowanie do ulegających ciągłym zmianom potrzeb i rzeczywistości¹⁴. Katalog ten jednak nie może być uznany za wyczerpujący, a za wchodzące w skład interesu publicznego przyjmuje się także wiele innych wartości, np. jawność życia publicznego, kryzysy gospodarcze i społeczne, kalendarz wydarzeń politycznych, które mogą tłumaczyć decyzję o skróceniu okresu konsultacji.

3. Nieprzedstawienie wspólnej opinii w wyznaczonym terminie uważane jest za rezygnację z prawa do jej wyrażenia, w tym przypadku organizacje pracodawców i organizacje pracowników mogą skorzy-

¹⁴ Por. A. Wilczyńska, *Interes publiczny w prawie stanowionym i w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego*, PPH 2009/6/ str. 48–55.

stać z uprawnień określonych odpowiednio w ustawie z dnia 23 maja 1991 roku o organizacjach pracodawców z późn. zm. i w ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych z późn. zm. Dodatkowym dokumentem, który wraz ze skierowanym projektem ustawy do Sejmu przedstawia Rada Ministrów jest w myśl § 51 Regulaminu prac Rady Ministrów raport z konsultacji, zawierający m.in. omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji i opiniowania¹⁵.

4. Ustawa przewiduje, iż w przypadku gdy Rada Ministrów nie uwzględni opinii strony pracowników i pracodawców Rady albo dokona istotnych merytorycznych zmian w projekcie w stosunku do opiniowanego projektu, będzie zobowiązana do przedstawienia swojego stanowiska w treści uzasadnienia projektu skierowanego do Sejmu, o czym musi poinformować Radę. Przepis ten stanowi zatem wzmocnienie procesu konsultacji, gdyż Rada, jeśli przedstawi rządowi opinię, powinna otrzymać uzasadnienie nieprzejęcia uwag Rady zawartych w opinii. Podobnie, po raz pierwszy strona rządowa została zobligowana do przedstawienia uzasadnienia istotnych zmian merytorycznych dokonanych w projekcie opiniowanym przez Radę. W praktyce pewnych trudności może dostarczać pojęcie istotnych zmian merytorycznych, które jednak muszą być traktowane elastycznie, skłaniając się do poglądu, że wszelkie zmiany w zakresie podmiotowym i przedmiotowym ustawy, zmiany w określonych w ustawie terminach będą mieć przymiot istotnej merytorycznej zmiany. Przepis ten stanowi zatem istotne wzmocnienie udziału partnerów społecznych w procesie konsultowania projektów jeszcze przed skierowaniem ich do prac w parlamencie. Niestety w ustawie zabrakło odniesienia się wprost do sytuacji, gdy wnioskodawcą w procesie legislacyjnym jest Sejm poprzez grupę posłów lub Senat, gdyż zgodnie z uchwałą Regulaminu Sejmu, do tych projektów

¹⁵ Wytyczne do przeprowadzania oceny przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych zgodnie z § 24 ust. 3 uchwały nr 190 Rady Ministrów z 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów, MG – KPRM 2015.

stosuje się przepisy o konsultacji określone m.in. w art. 34 ust. 3 Regulaminu, przez co Rada Dialogu Społecznego i reprezentatywne organizacje pracodawców i pracowników mają często ograniczone możliwości uczestniczenia w procesie konsultacji tych projektów i realizacji prawa do wyrażenia opinii do przygotowywanych przez parlament projektów ustaw.

Art. 7. 1. Strona pracowników i strona pracodawców Rady ma prawo przygotowywania wspólnie uzgodnionych projektów założeń projektów ustaw i projektów aktów prawnych w sprawach, o których mowa w art. 1, i przekazania ich właściwemu ministrowi w celu przedłożenia Radzie Ministrów.

- 2. Projekt, o którym mowa w ust. 1, zawiera uzasadnienie wraz z oceną skutków regulacji.**
- 3. Uzgodnienie projektu, o którym mowa w ust. 1, następuje w drodze uchwały strony pracowników i strony pracodawców Rady.**
- 4. Nieprzyjęcie projektu przez Radę Ministrów do dalszych prac wymaga przedstawienia przez właściwego ministra stronie pracowników i stronie pracodawców Rady, w terminie 2 miesiące od dnia podjęcia decyzji o nieprzyjęciu projektu, nie później niż w terminie 4 miesiące od dnia otrzymania projektu przez właściwego ministra, pisemnego uzasadnienia.**
- 5. W przypadku wniesienia projektu ustawy do Sejmu z istotnymi zmianami, informacja zawierająca uzasadnienie zmian jest zamieszczana w uzasadnieniu projektu.**

1. Kolejnym uprawnieniem zastrzeżonym do realizacji w ramach dialogu autonomicznego, zdefiniowanym w ustawie, jest prawo *przygotowywania wspólnie uzgodnionych przez stronę pracowników i stronę pracodawców Rady projektów założeń projektów ustaw i projektów aktów prawnych, a więc prawo występowania z inicjatywą legisla-*

cyjną. Strony dialogu autonomicznego pracodawców i pracowników mogą przygotowywane i wspólnie uzgodnione projekty założeń projektów ustaw albo projekty aktów prawnych pozostające we właściwości Rady, przekazać do właściwego ministra wraz z uzasadnieniem i oceną skutków regulacji w celu przedłożenia Radzie Ministrów. Uprawnienie to nie jest inicjatywą ustawodawczą, nie jest bowiem samodzielnym uprawnieniem podjęcia inicjatywy ustawodawczej przez Radę, realizuje ją Rada Ministrów – stąd przyjęto określenie inicjowania inicjatywy legislacyjnej.

2. Projekt założeń lub projekt ustawy kierowany do właściwego ministra musi zawierać uzasadnienie i ocenę skutków regulacji (OSR). O ile uzasadnienie powinno tłumaczyć istotę zmiany i cel, który przyświeca projektodawcy, to w założeniu ocena skutków regulacji powinna zapewniać podmiotom odpowiedzialnym za tworzenie prawa świadomość konsekwencji, jakie przygotowany akt prawny może wywołać w życiu społecznym i gospodarczym. OSR stanowi ważny element w procesie stanowienia prawa, gdyż pozwala na dostarczenie konkretnych merytorycznych argumentów dla wprowadzenia danej inicjatywy legislacyjnej. Obowiązek wykonania OSR reguluje *uchwała nr 190 Rady Ministrów z 29 października 2013 roku Regulamin pracy Rady Ministrów*, natomiast zakres wykonywania OSR precyzują *Wytyczne do oceny skutków regulacji* przygotowane przez Ministerstwo Gospodarki, które wprowadzają wiele wskazówek praktycznych. Ocena wpływu jest to proces analityczny wspomagający podejmowanie decyzji w zakresie rozwiązań regulacyjnych poprzez dostarczenie możliwie pełnej informacji na temat wariantów rozwiązań konkretnego problemu oraz potencjalnych skutków (kosztów i korzyści) ich wprowadzenia¹⁶. Ocena wpływu rozpoczyna się jeszcze przed opracowaniem założeń projektu aktu normatywnego od identyfikacji i analizy problemu. W ramach oceny

¹⁶ Por. *Wytyczne do oceny skutków regulacji*, przygotowane przez Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2014.

dokonywane przy współudziale interesariuszy, analizy potencjalnych skutków społeczno-gospodarczych proponowanych rozwiązań (ocena *ex ante*), jak również oceny funkcjonowania obowiązujących regulacji (ocena *ex post*). Integralną częścią oceny wpływu jest współpraca z obywatelami i ich organizacjami, umożliwiająca włączenie ich w proces tworzenia prawa, a także rozszerzająca zakres i jakość wykorzystywanych informacji. Ocena wpływu ma na celu dostarczenie informacji pozwalającej na uzasadnienie potrzeby wprowadzenia regulacji prawnej, w tym na temat przyczyn inicjowania regulacji prawnej, problemu, który wymaga rozwiązania, innych możliwych opcji działania, które były brane pod uwagę podczas przeprowadzania oceny, istoty i celu projektowanego rozwiązania oraz szacowanych skutków społecznych, gospodarczych i finansowych (w tym w miarę możliwości skwantyfikowanych kosztów i korzyści) jego wprowadzenia. W ocenie skutków regulacji powinny się znaleźć także omówienia doświadczeń międzynarodowych, gdzie podobne regulacje są lub były stosowane. Ocena ta pozwala odpowiedzialnie ocenić potrzebę wprowadzenia regulacji. W przypadku oceny dokonywanej w zakresie uregulowań już funkcjonujących, ma ona dostarczyć informacji na temat stopnia osiągnięcia zakładanych celów, faktycznych skutków regulacji, problemów związanych z jej funkcjonowaniem oraz rekomendacji w zakresie ewentualnych działań korygujących¹⁷.

3. Przepis art. 7 ust. 4 u.r.d.s. obliuguje organ, do którego został skierowany wniosek, aby w terminie 30 dni przedstawił wnioskodawcy tj. stronie społecznej Rady – związkom zawodowym i organizacjom

¹⁷ Por. *Wytyczne do oceny...*, w ramach procesu stanowienia prawa w zakresie oceny wpływu opracowywane są trzy rodzaje dokumentów: *test regulacyjny* przedstawiający w syntetyczny sposób wyniki oceny wpływu na etapie prac nad założeniami projektu aktu prawnego; *ocena skutków regulacji (OSR)* przedstawiająca wyniki oceny wpływu szacowane na etapie opracowywania projektu aktu prawnego; *ocena funkcjonowania ustawy (OSR ex post)* przedstawiająca wyniki oceny wpływu na etapie obowiązywania aktu prawnego.

pracodawców – swoje stanowisko, a w razie negatywnego stanowiska, to jest nieprzyjęcia inicjatywy, uzasadnił odmowę. Obowiązki informacyjne nakładane, w tym przepisie na Radę Ministrów, recypują obowiązujące rozwiązania, równoważące obowiązek przedłożenia przez wnioskodawcę projektu aktu wraz z uzasadnieniem i Oceną Skutków Regulacji¹⁸. Nieprzyjęcie takiego projektu do dalszych prac przez Radę Ministrów wymaga przedstawienia stronie społecznej Rady, w terminie 2 miesiące od dnia podjęcia decyzji o nieprzyjęciu projektu, nie później niż w terminie 4 miesiące od dnia otrzymania projektu przez właściwego ministra, pisemnego uzasadnienia. Natomiast w przypadku wniesienia projektu ustawy do Sejmu z istotnymi merytorycznymi zmianami w uzasadnieniu projektu powinna znaleźć się informacja zawierająca przyczyny wprowadzanych zmian.

4. Przepisy regulaminu organizacyjnego Rady doprecyzowują, że strona rządowa na najbliższym posiedzeniu Rady informuje o planowanym terminie rozpatrzenia wspólnie uzgodnionego w trybie art. 7 u.r.d.s. projektu założeń projektu ustawy lub projektu aktu prawnego. W sprawie wniosków, o których mowa w art. 7 u.r.d.s. Rada może – w drodze uchwały – zwrócić się o pilne rozpatrzenie wspólnie uzgodnionego projektu założeń projektu ustawy lub projektu aktu prawnego.

Art. 8. 1. Strona pracowników i strona pracodawców Rady może wnioskować o przeprowadzenie wysłuchania publicznego do podmiotu odpowiedzialnego za opracowanie projektu aktu normatywnego dotyczącego spraw objętych zakresem właściwości Rady.

¹⁸ Ocena skutków regulacji – jeden z załączników do projektu aktu normatywnego, który opisuje przewidywane skutki proponowanych regulacji według metody analizy kosztów i korzyści.

- 2. Z inicjatywą o wystąpienie z wnioskiem o przeprowadzenie wysłuchania publicznego dotyczącego projektu aktu normatywnego może wystąpić każda z organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę pracowników i stronę pracodawców w Radzie.**
- 3. Przyjęcie wniosku następuje w drodze uchwały strony pracowników i strony pracodawców Rady.**

1. Kolejnym uprawnieniem autonomicznym, przysługującym wspólnie stronie pracowników i stronie pracodawców Rady zdefiniowanym w ustawie, jest możliwość wnioskowania o przeprowadzenie wysłuchania publicznego do podmiotu odpowiedzialnego za opracowanie projektu aktu normatywnego dotyczącego spraw objętych zakresem właściwości Rady.

2. Z inicjatywą w tym zakresie może wystąpić każda z organizacji, wchodzących w skład Rady. Zgodnie z art. 8 ustawy z 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa¹⁹, podmiot, który zgłosił zainteresowanie pracami nad ustawą może na zasadach określonych w Regulaminie Sejmu wziąć udział w wysłuchaniu publicznym. Natomiast zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa, wysłuchanie publiczne może być przeprowadzone przez podmiot odpowiedzialny za opracowanie projektu rozporządzenia np. ministra. Oznacza to, że w świetle ustawy o działalności lobbingowej wysłuchanie publiczne ma charakter fakultatywny i decyzja o jego przeprowadzeniu zależy od uznania podmiotu odpowiedzialnego za przygotowanie projektu. Natomiast rozwiązanie zawarte w omawianej ustawie o Radzie Dialogu Społecznego jest uzupełnieniem istniejących przepisów, i reguluje prawo do inicjatywy w zakresie wysłuchania publicznego na wniosek strony społecznej Rady Dialogu Społecznego. Po podjęciu uchwały w sprawie wysłuchania publicznego, o której mowa w art. 8

¹⁹ Dz.U. 2005 nr 169 poz. 1414 z późn. zm.

u.r.d.s. przewodniczący Rady kieruje wniosek do właściwego organu o wysłuchanie publiczne.

Art. 9. 1. Strona pracowników i strona pracodawców Rady mogą przedstawiać wspólne zapytania w zakresie spraw, o których mowa w art. 1, właściwym ministrom.

- 2. Uzgodnienie treści zapytania, o którym mowa w ust. 1, następuje w drodze uchwały strony pracowników i strony pracodawców Rady.**
- 3. Właściwy minister udziela odpowiedzi w terminie 30 dni od dnia otrzymania wspólnego zapytania.**

1. Charakter autonomiczny ma także uprawnienie strony pracowników i strony pracodawców Rady do występowania ze wspólnym zapytaniem w zakresie spraw należących do właściwości Rady do właściwego ministra. Uzgodnienie treści zapytania następuje w drodze uchwały podjętej przez stronę pracowników i pracodawców Rady. Odpowiedź na takie wystąpienie powinna być udzielona w terminie 30 dni od otrzymania zapytania. Zatem do rangi szczególnej kompetencji Rady podniesiono prawo do formułowania pytań do naczelných organów administracji w sprawach, które leżą w kompetencji Rady zgodnie z art. 1 omawianej ustawy. Zgodnie bowiem z art. 35 k.p.a. organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki, a niezwłocznie powinny być załatwiane sprawy, które mogą być rozpatrzone w oparciu o dowody przedstawione przez stronę w oparciu o fakty i dowody powszechnie znane albo znane z urzędu organowi, przed którym toczy się postępowanie, bądź możliwe do ustalenia na podstawie danych, którymi rozporządza ten organ. Zgodnie z art. 35 § 3 k.p.a. załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy.

2. Zważywszy, że zakres zapytań wnoszonych przez stronę społeczną RDS ma charakter informacyjny, w tym o sposobie załatwienia sprawy, planowych i podejmowanych działaniach organu, toczących się lub zakończonych postępowaniach przewidziano 30-dniowy termin na udzielenie odpowiedzi.

Art. 10. 1. Każdego roku Rada opracowuje program swojego działania, uwzględniając aktualną sytuację społeczno-gospodarczą. W programie wskazywane są zagadnienia priorytetowe dla rozwoju i zwiększenia efektywności dialogu społecznego w Polsce.

2. **Strona rządowa, w terminie do dnia 20 stycznia każdego roku, przedstawia Radzie aktualny wykaz prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów.**
3. **Program prac Rady jest przedstawiany Radzie Ministrów w terminie do dnia 20 lutego każdego roku.**

1. Rada każdego roku opracowuje program swojego działania uwzględniając aktualną sytuację społeczno-gospodarczą, w szczególności zagadnienia priorytetowe dla rozwoju i zwiększenia efektywności dialogu społecznego w Polsce wniesione przez poszczególne organizacje reprezentowane w Radzie oraz wykaz prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów.
2. Zgodnie z ust. 2 strona rządowa do 20 stycznia każdego roku przedstawia Radzie aktualny wykaz prac legislacyjnych i programowych, który jest ważną podstawą programu działania RDS. Partnerzy społeczni, biorąc pod uwagę propozycje strony rządowej określone w wykazie prac legislacyjnych oraz uzupełniając je o inne priorytety wniesione przez wszystkie strony – pracowniczą, pracodawców oraz rządową – przyjmują swój Program. W Programie obok inicjatyw legislacyjnych i programowych rządu mogą być zagadnienia priory-

tetowe o charakterze legislacyjnym, programowym lub informacyjnym.

3. Rada zatwierdza Program i przedstawia go Radzie Ministrów do 20 lutego każdego roku. Szczegółową procedurę przygotowywania programu i przyjmowania go przez Radę zawiera Regulamin organizacyjny Rady. Zgodnie z § 16 Regulaminu organizacyjnego Rady, Program działania, o którym mowa w art. 10 ust. 1 u.r.d.s., jest przygotowywany przez Prezydium Rady i zatwierdzany przez Radę w drodze uchwały w terminie umożliwiającym jego przedstawienie Radzie Ministrów do dnia 20 lutego każdego roku, zgodnie z art. 10 ust. 3 u.r.d.s. Podstawą opracowania programu prac Rady są w szczególności: aktualny wykaz prac legislacyjnych i programowych przedstawiany przez Radę Ministrów Radzie – w terminie do dnia 20 stycznia każdego roku – zgodnie z art. 10 ust. 1 u.r.d.s., oraz propozycje zagadnień przedstawione przez każdą z organizacji wchodzących w skład Rady oraz stronę rządową za pośrednictwem Biura – w terminie do dnia 1 lutego każdego roku. Z treści przepisów ustawy oraz regulaminu organizacyjnego wynika, że Program działania Rady może zawierać także inne propozycje wniesione przez wszystkie strony reprezentowane w Radzie, ale także przez inne instytucje, organy i organizacje, które zostaną przyjęte i zatwierdzone przez Radę. Regulamin organizacyjny Rady stanowi, że szczegółowe propozycje programu działania i harmonogramu prac Rady są przygotowywane przez Biuro we współpracy z sekretarzami i podlegają przedłożeniu Radzie przez Prezydium Rady.

Art. 11. 1. Rada rozpatruje wnioski wojewódzkich rad dialogu społecznego, o których mowa w art. 41 ust. 1, o ile dotyczą one spraw objętych zakresem jej właściwości.

2. **Prezydium Rady może przekazać sprawę o zasięgu wojewódzkim wojewódzkiej radzie dialogu społecznego.**

- 3. Informację na temat rozstrzygnięcia sprawy, o której mowa w ust. 2, przewodniczący wojewódzkiej rady dialogu społecznego przedstawia Prezydium Rady.**
- 4. Prezydium Rady może zdecydować o wniesieniu informacji, o której mowa w ust. 3, oraz opinii lub stanowiska, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 1, pod obrady plenarne Rady.**
 1. Ustawa powołuje nie tylko Radę, jako instytucję dialogu społecznego, ale również daje możliwość tworzenia wojewódzkich rad dialogu społecznego, zwanych dalej WRDS, które prowadzą dialog w celu zapewnienia warunków rozwoju społeczno-gospodarczego o zasięgu wojewódzkim. WRDS, podobnie jak w poprzednio obowiązujących przepisach ustawy o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych wojewódzkie komisje dialogu społecznego, realizują dialog czterech stron: strony pracowników, strony pracodawców, strony rządowej, której reprezentantem jest wojewoda, oraz strony samorządowej, której reprezentantem jest marszałek województwa. Do właściwości WRDS należy wyrażanie opinii i stanowisk w sprawach objętych zakresem zadań związków zawodowych lub organizacji pracodawców, będących w kompetencji administracji rządowej i samorządowej z terenu województwa oraz w sprawach przekazanych przez Radę. W poprzednim stanie prawnym wojewódzkie komisje dialogu społecznego (WKDS) miały możliwość wyłącznie przyjmowania opinii. Opinie WKDS były instrumentem wykorzystywanym w procesie konsultacji, czy to aktów prawa miejscowego, strategii lub programów. Stanowiska i wnioski WRDS mogą mieć szerszy i bardziej uniwersalny charakter, odnosząc się już nie tylko do przedkładanych dokumentów lub informacji, ale także inicjować dyskusje, czy prace organów administracji samorządowej, czy rządowej, wreszcie samych partnerów społecznych. Można sobie wyobrazić, że obok procesu legislacyjnego, który szcze-

gólnie oddziaływać może na określony region, czy dominujący w tym regionie sektor, sprawy o zasięgu regionalnym mogą także być włączane na wniosek WRDS-u do agendy krajowej. Do takich spraw należeć mogą kwestie gospodarcze związane z funkcjonowaniem określonych sektorów np. węglowego, motoryzacyjnego, przetwórstwa rolno-spożywczego, ale i sprawy społeczne jak np. funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia, uzdrowisk, zanieczyszczenia i ochrony środowiska.

2. Rada będzie rozpatrywać wnioski WRDS, o ile będą dotyczyły spraw objętych jej właściwością. Wnioski kierowane przez WRDS do Rady mogą mieć charakter opinii lub stanowiska. Zastrzeżeniem formułowanym w art. 11 ust. 1 u.r.d.s. jest rozpatrywanie wniosków WRDS, o ile należą one do właściwości Rady. Właściwość Rady w tych przypadkach musi być rozpatrywana na gruncie art. 1 u.r.d.s., a więc szeroko przyjmując, że będą to zarówno kwestie związane z przedmiotem prac Rady, a więc prowadzenie dialogu w celu zapewnienia warunków rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki i spójności społecznej, realizacja zasady partycypacji i solidarności społecznej w zakresie stosunków zatrudnienia, jak i działania służące poprawie jakości formułowania i wdrażania polityk oraz strategii społeczno-gospodarczych, a także budowania wokół nich społecznego porozumienia partnerów. Problemem przy ocenie właściwości Rady będzie wskazanie zakresu problemu lub samej procedury, czy zasad współpracy na poziomie WRDS, które będą mieć ponadregionalny, bardziej uniwersalny charakter.
3. Zatem obok zagadnień merytorycznych związanych z procesem legislacyjnym, czy formułowaniem programów i strategii Rada rozpatrywać powinna wnioski dotyczące samych zasad prowadzenia dialogu na poziomie regionalnym i jakości współpracy.

W szczególności do kompetencji Rady zgodnie z art. 1 ust. 5 u.r.d.s należy bowiem wspieranie rozwoju dialogu społecznego na poziomie regionalnym. Prezydium Rady może zdecydować o wniesieniu informacji, o której mowa w ust. 3 oraz opinii lub stanowiska, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 1, pod obrady plenarne Rady.

4. Z kolei Prezydium Rady może przekazać sprawę o zasięgu wojewódzkim, właściwemu WRDS. Sprawa o zasięgu wojewódzkim to taka, gdzie problem dotyczyć będzie pośrednio lub bezpośrednio regionu, polityki regionalnej, konfliktów społecznych na terenie województwa, bądź decyzji tam podejmowanych. Informację o rozstrzygnięciu przekazanej sprawy przewodniczący WRDS będzie przedstawiał Prezydium Rady, które może zdecydować o wniesieniu jej pod obrady plenarne RDS.

Art. 12. Rada przedstawia stanowiska w sprawach wniesionych pod jej obrady przez Radę Ministrów, jej członków i inne organy państwowe.

Uprawnieniem i zobowiązaniem Rady jest rozpatrywanie spraw wniesionych pod jej obrady przez Radę Ministrów, ministrów i inne organy państwowe. Ten szeroki zakres kwestii jak i podmiotów uprawnionych do ich wniesienia jest konsekwencją szeroko zdefiniowanych celów i kompetencji Rady Dialogu Społecznego określonych w art. 1 u.r.d.s. i stanowi rozwinięcie kompetencji określonych w art. 4 u.r.d.s. Rada do spraw wniesionych przez uprawnione podmioty przedstawia stanowisko, przy czym brak jest szczegółowego określenia procedury rozpatrywania spraw i przygotowywania stanowisk Rady. Należy zatem uznać, że decyzję o przyjęciu procedury podejmuje Prezydium Rady, które może zdecydować o wniesieniu

sprawy bezpośrednio pod obrady Rady lub skierowaniu do wstępnego rozpoznania i przygotowania stanowiska w sprawie przez właściwy zespół problemowy lub doraźny.

Ustawa przesądza o procedurze przyjmowania stanowisk Rady w formie uchwały, brak natomiast odniesienia do samej treści uchwały w sprawie stanowiska Rady. Wyrażam pogląd, że stanowisko Rady nie musi mieć podobnie jak w przypadkach określonych w art. 4 u.r.d.s. charakteru jednomyślnego i możliwe jest zawarcie w nim treści uzgodnionych przez wszystkie strony, jak i odrębnych poglądów poszczególnych stron lub organizacji. Treść uchwały stanowi bowiem wyłączną kompetencję Rady. Można sobie też wyobrazić, że przyjęcie jednolitego i uzgodnionego stanowiska będzie zawierać także zdania odrębne stron lub nawet poszczególnych organizacji. Miarą efektywności dialogu prowadzonego przez Radę będzie umiejętność wypracowywania uchwał zawierających oceny i wnioski wspólne dla stron i poszczególnych organizacji, choć moim zdaniem należy dopuszczać także możliwość zawierania w uchwale zdań odrębnych, czy szczegółowych wniosków stron, czy organizacji, pod warunkiem uzyskania akceptacji wszystkich uprawnionych do głosowania zgodnie z procedurą określoną w ustawie.

- Art. 13. 1. Strona pracowników i strona pracodawców Rady ma prawo występowania ze wspólnymi wnioskami o wydanie lub zmianę ustawy albo innego aktu prawnego w zakresie spraw, o których mowa w art. 1. Wnioski kierowane są do właściwego ministra.**
- 2. Uzgodnienie wniosku, o którym mowa w ust. 1, następuje w drodze uchwały strony pracowników i strony pracodawców Rady.**
 - 3. W przypadku przedłożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, właściwy minister, w terminie nie dłuższym niż 2 miesiące od dnia złożenia wniosku, przedstawia na piśmie stronie**

pracowników i stronie pracodawców Rady stanowisko Rady Ministrów w sprawie.

4. Strona pracowników i strona pracodawców Rady mogą złożyć wspólny wniosek o przedstawienie stanowiska, o którym mowa w ust. 3, na najbliższym posiedzeniu Rady.

1. Uprawnieniem strony pracowników i strony pracodawców Rady jest prawo do występowania ze wspólnym wnioskiem o wydanie lub zmianę ustawy albo innego aktu prawnego w zakresie kompetencji Rady. Wniosek strony społecznej Rady musi mieścić się w zakresie kompetencji Rady, zgodnie z art. 1 u.r.d.s. i zostać przyjęty w drodze uchwały. Treść wniosku zgodnie z ust. 2 podlega uzgodnieniu przez stronę pracodawców i stronę pracowników, i przyjęciu go w drodze uchwały. Zatem w tym przypadku podkreślono znaczenie wspólnego i uzgodnionego wniosku, co ogranicza tę inicjatywę tylko do kwestii wspólnych i uzgodnionych przez stronę społeczną. We wniosku obok materii zmiany, zakresu i kierunku powinno znaleźć się również odpowiednie uzasadnienie i sposób oraz harmonogram realizacji wniosku. W tym przypadku jednak nie stosuje się formalnych wymogów o uzasadnieniu i dołączeniu oceny skutków regulacji jak w omawianym wyżej art. 7 u.r.d.s., gdyż *de facto* przygotowanie przedmiotowej inicjatywy legislacyjnej należeć będzie do samego rządu, a dokładnie właściwego ministra.
2. Wniosek jest kierowany do właściwego ministra, który w terminie nie dłuższym niż 2 miesiące od jego złożenia będzie zobowiązany do przedstawienia stanowiska Rady Ministrów. Należy podkreślić, że uprawnienie w zakresie występowania z wnioskiem o wszczęcie inicjatywy legislacyjnej posiadają też samodzielnie związki zawodowe na podstawie art. 20 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych²⁰ oraz organizacje pracodawców na podstawie art. 16² ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców²¹.

²⁰ Dz.U. 2014 poz. 167 z późn. zm.

²¹ Dz.U. 1991 nr 55 poz. 235 z późn. zm.

3. Do właściwego ministra należy ocena zasadności wniosku i możliwości jego realizacji tj. podjęcia odpowiedniej inicjatywy legislacyjnej, choć sama decyzja w formie stanowiska podejmowana jest przez Radę Ministrów. Właściwy Minister przedstawia na piśmie stronie pracowników i stronie pracodawców Rady stanowisko Rady Ministrów w sprawie wniosku. Ustawa przewiduje, że wnioskodawcy będą mogli zwrócić się ze wspólnym wnioskiem strony pracodawców i strony pracowników Rady o przedstawienie stanowiska na najbliższym posiedzeniu Rady.
4. Jak stanowi § 8 Regulaminu organizacyjnego Rady wnioski strony pracowników i strony pracodawców, o których mowa w art. 13 u.r.d.s. są przygotowywane wspólnie przez stronę pracowników i pracodawców. Wskazuje też, że wniosek musi zawierać uzasadnienie. W celu przygotowania wniosku strona pracowników i strona pracodawców mogą wystąpić do Biura Rady o zlecenie przygotowania ekspertyzy. Przygotowany wniosek, przed skierowaniem do odpowiedniego organu, jest wnoszony na posiedzenie Rady w celu przyjęcia uchwały strony pracowników i strony pracodawców Rady. Po przyjęciu wniosku w drodze uchwały, przewodniczący Rady przekazuje go niezwłocznie do właściwego organu do rozpatrzenia.

Art. 14. Strona pracowników i strona pracodawców Rady mogą podjąć uchwałę o wystąpieniu przez przewodniczącego Rady do Sądu Najwyższego z wnioskiem o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego, jeżeli w orzecznictwie Sądu Najwyższego lub sądów powszechnych ujawniły się rozbieżności w wykładni prawa.

1. Istotnym uprawnieniem autonomicznym strony pracowników i strony pracodawców Rady, zdefiniowanym w ustawie jest prawo do podjęcia uchwały o wystąpieniu przez przewodniczącego Rady do Sądu

Najwyższego z wnioskiem o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego, jeżeli w orzecznictwie Sądu Najwyższego lub sądów powszechnych ujawniły się rozbieżności w wykładni prawa. Należy pamiętać, że reprezentatywnym organizacjom związkowym przysługiwało prawo występowania do Sądu Najwyższego z wnioskami o wyjaśnienie przepisów prawa pracy i ubezpieczeń społecznych budzących wątpliwości lub których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie. Uprawnienie to zostało uchylone art. 81 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym²². Przyznane w ustawie uprawnienie ma znacznie szerszy zakres, gdyż nie zostało ograniczone tylko do kwestii prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, z drugiej strony uprawnienie może być realizowane tylko poprzez uchwałę przyjętą przez stronę społeczną Rady, a więc uzgodnioną przez stronę pracodawców i pracowników.

2. Ustawa przyznaje stronie pracowników i stronie pracodawców Rady uprawnienia do wspólnego przedstawiania wniosku do Sądu Najwyższego o rozstrzygnięcie rozbieżności w wykładni prawa ujawniającej się w orzecznictwie sądów powszechnych lub Sądu Najwyższego, co jest istotne dla wykonywania zadań i kompetencji Rady. Przewidziany w tym przepisie instrument nie pozwala na ingerencję w orzecznictwo, a jedynie na zainicjowanie postępowania przed Sądem Najwyższym. Przedmiot wniosku Rady nie został w przepisie zdefiniowany, ale należy zakładać, że dotyczyć on może szerokiego zakresu kwestii wynikających z kompetencji Rady zapisanych w art. 1 u.r.d.s., a więc zarówno ustawodawstwa społecznego, jak i prawa gospodarczego.
3. Zgodnie § 8 Regulaminu organizacyjnego Rady wnioski strony pracowników i strony pracodawców, o których mowa w art. 14 ustawy są przygotowywane wspólnie przez stronę pracowników i pracodawców. Wniosek musi zawierać uzasadnienie. W celu przygotowania

²² Dz.U. z 2013 r. poz. 499, z późn. zm.

wniosku strona pracowników i strona pracodawców mogą wystąpić do Biura o zlecenie przygotowania ekspertyzy, co ma znaczenie dla zapewnienia profesjonalizacji wniosku kierowanego do SN. Przygotowany wniosek, przed skierowaniem do odpowiedniego organu, jest wnoszony na posiedzenie Rady w celu przyjęcia uchwały strony pracowników i strony pracodawców Rady. Po przyjęciu wniosku w drodze uchwały, przewodniczący Rady przekazuje go niezwłocznie do właściwego organu.

Art. 14a. Rada może podjąć uchwałę o wystąpieniu przez przewodniczącego Rady do Sejmu i Senatu z wnioskiem o umożliwienie przedstawienia Sejmowi lub Senatowi informacji dotyczącej spraw o istotnym znaczeniu w zakresie, o którym mowa w art. 1.

Nową kompetencją będzie **prawo do występowania przez Radę Dialogu Społecznego do Sejmu i Senatu o umożliwienie przedstawienia Parlamentowi informacji dotyczącej spraw o istotnym znaczeniu dla zadań realizowanych przez Radę**. W tym celu Rada może podjąć uchwałę upoważniającą przewodniczącego RDS do takiego wystąpienia, a *de facto* przedstawienia odpowiednio Marszałkowi Sejmu i Senatowi uchwały RDS. Celem tej propozycji jest promowanie idei dialogu społecznego, szersze informowanie o działalności Rady oraz budowanie poparcia dla wypracowanych przez Radę uchwał. Przedmiotem wystąpienia mogą być sprawy o istotnym znaczeniu dla jej działalności, a w szczególności zgodnie z zakresem art. 1 ustawy, a więc w celu zapewnienia warunków rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki i spójności społecznej, realizacji zasady partycypacji i solidarności społecznej w zakresie stosunków zatrudnienia oraz poprawy jakości formułowania i wdrażania polityk oraz strategii społeczno-gospodarczych, a także budowania wokół nich

społecznego porozumienia, wreszcie wsparcia prowadzenia dialogu społecznego na wszystkich szczeblach jednostek samorządu terytorialnego. Zgodnie ze wskazanym zakresem może być to każda kwestia gospodarcza lub społeczna, a także sprawa związana z bieżącą polityką rządu, która zdaniem Rady, a więc organizacji pracowników i pracodawców, a także strony rządowej, wymaga odniesienia się do niej przez Parlament.

Projektowane zmiany dotyczą również kompetencji do **informowania Sejmu i Senatu o działalności Rady**. Obok sprawozdania z działalności Rady w roku poprzednim, przedstawianego corocznie do dnia 31 maja, projekt przewiduje przedstawianie przez przewodniczącego Rady, dodatkowo, informacji o działalności Rady za okres kadencji przewodniczącego Rady, corocznie do dnia 15 października. Informacja ta będzie podawana do wiadomości publicznej.

Art. 14b. Strona pracowników i strona pracodawców Rady mogą podjąć uchwałę o wystąpieniu przez przewodniczącego Rady do ministra właściwego do spraw finansów publicznych z wnioskiem o wydanie interpretacji ogólnej, w przypadku niejednolitego stosowania przepisów prawa podatkowego w określonych decyzjach, postanowieniach oraz interpretacjach indywidualnych, wydanych przez organy podatkowe w takich samych stanach faktycznych lub zdarzeniach przyszłych oraz w takich samych stanach prawnych, w szczególności gdy wydanie interpretacji ogólnej służy realizacji celów Rady, o których mowa w art. 1.

Projekt przewiduje, że strona pracowników i strona pracodawców Rady uzyska ważną **kompetencję do występowania do ministra właściwego do spraw finansów publicznych z wnioskiem o wydanie interpretacji ogólnej**, w przypadku niejednolitego stosowania przepisów prawa podatkowego w określonych decyzjach, postano-

wieniach oraz interpretacjach indywidualnych. Wprowadzenie tej regulacji powinno poprawić sytuację pracowników i pracodawców w zakresie pewności prawa podatkowego, zwłaszcza, że obszar podatków jest kluczowym czynnikiem oceny warunków działalności gospodarczej, który wpływa nie tylko na sytuację przedsiębiorców, ale także pracowników. Wątpliwości interpretacyjne mogą dotyczyć kształtowania zasad i zobowiązań finansowych podmiotów gospodarczych i obywateli. Kompetencja ta może mieć duże znaczenie dla zwiększania pewności prawnej a także wpływać na jakość stosowania prawa.

Zgodnie z art. 14a ustawy – Ordynacja podatkowa (Op), minister właściwy do spraw finansów publicznych dąży do zapewnienia jednolitego stosowania przepisów prawa podatkowego przez organy podatkowe dokonując ich interpretacji w ramach interpretacji ogólnych – wydawanych z urzędu lub na wniosek, albo wydając z urzędu objaśnienia podatkowe przepisów – przy uwzględnieniu orzecznictwa sądów, Trybunału Konstytucyjnego lub Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Stosownie do art. 14a § 1b Op z wnioskiem o wydanie interpretacji ogólnej nie może wystąpić organ administracji publicznej. Artykuł 14a § 2 stanowi natomiast, że wniosek o wydanie interpretacji ogólnej powinien zawierać uzasadnienie konieczności wydania interpretacji ogólnej, w szczególności: przedstawienie zagadnienia oraz wskazanie przepisów prawa podatkowego wymagających wydania interpretacji ogólnej; wskazanie niejednolitego stosowania przepisów prawa podatkowego w określonych decyzjach, postanowieniach oraz interpretacjach indywidualnych wydanych przez organy podatkowe w takich samych stanach faktycznych lub zdarzeniach przyszłych oraz w takich samych stanach prawnych.

Artykuł 14b ustawy o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego daje możliwość stronom pracowników i pracodawców Rady Dialogu Społecznego podjęcia uchwały o wystąpieniu przez przewodniczącego Rady do ministra właściwego do spraw finansów publicznych z wnioskiem o wydanie interpretacji

ogólnej, w przypadku niejednolitego stosowania przepisów prawa podatkowego w określonych decyzjach, postanowieniach oraz interpretacjach indywidualnych, wydanych przez organy podatkowe w takich samych stanach faktycznych lub zdarzeniach przyszłych oraz w takich samych stanach prawnych, w szczególności gdy wydanie interpretacji ogólnej służy realizacji celów Rady. Zasadą jest, że o interpretację ogólną może wnioskować każdy, ważne jest, aby wykazał niejednołite stosowanie przepisów prawa podatkowego w określonych decyzjach, postanowieniach oraz innych interpretacjach. Instytucja interpretacji ogólnej jest bardzo rzadko stosowana. Wynika to z faktu, że dotyczy wszystkich podatników w podobnych stanach faktycznych i w takim samym stanie prawnym, a ustalenie takiej sytuacji, oraz skali rozbieżności stanowi dużą trudność. Stąd zasadą jest wydawanie interpretacji indywidualnych, które dotyczą tylko problemu/ rozliczenia konkretnego podatnika.

Sprawy, które stają na zespołach Rady Dialogu Społecznego co do zasady nie są sprawami indywidualnymi, zostały zgłoszone przez zainteresowanego do reprezentatywnej organizacji – członka RDS, następnie uzgodnione (poparte, potwierdzone) przez inne organizacje pracowników i pracodawców, a to oznacza, że są to sprawy dotyczące większej grupy pracowników lub pracodawców. Odnosząc powyższe do kompetencji wystąpienia z wnioskiem o interpretację ogólną przez przewodniczącego Rady – możliwość złożenia wniosku o taką interpretację, jednocześnie w imieniu i interesie wielu podatników, pozwoli ograniczyć ilość wniosków o interpretację indywidualną, które to interpretacje mogą się różnić od siebie, pogłębiając rozbieżności. Pozwala wskazać Ministrowi Finansów, że o rozstrzygnięcie wątpliwości zabiega wielu podatników jednocześnie.

Art. 15. 1. Strona pracowników i strona pracodawców Rady mogą zawierać ponadzakładowe układy zbiorowe pracy obejmujące ogół pracodawców zrzeszonych w organizacjach, o których mowa w art. 24 ust. 1, lub grupę tych pracodawców oraz pracowników zatrudnionych przez tych pracodawców, a także porozumienia określające wzajemne zobowiązania tych stron.

2. Do układów, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy art. 239–241¹, art. 241² § 1 i 3, art. 241³–241⁹ § 1 i 2 oraz art. 241¹⁰–241¹³ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2014 r. poz. 1502, z późn. zm.).

1. W poprzednio obowiązujących przepisach strona pracowników i strona pracodawców Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych mogła zawierać ponadzakładowe układy zbiorowe pracy albo porozumienia określające wzajemne zobowiązania stron. Nowa ustawa zakłada utrzymanie tego uprawnienia, z zachowaniem rygorów zawierania układów wynikających z przepisów art. 239-241¹, art. 241² § 1 i 3, art. 241³–241⁹ § 1 i 2, 241¹⁰–241¹³ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy²³. Strony Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych nie skorzystały z zapisów art. 2 ust. 4 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego²⁴. Ponadzakładowe układy zbiorowe w polskim systemie prawa pracy nie mają charakteru branżowego, czyli nie są stosowane u wszystkich pracodawców, działających w poszczególnych sektorach gospodarki. Zgodnie z art. 241¹⁴ § 1 Kodeksu pracy układ tego szczebla ze strony pracodawców zawiera właściwy organ organizacji pracodawców, działający tylko w imieniu swoich członków, przy czym mówiąc o organizacji

²³ Dz.U. 2014 poz. 1502 i 1662.

²⁴ Dz.U. 2001 nr 100 poz. 1080, z późn. zm.

pracodawców, należy rozumieć taką, która została utworzona i zarejestrowana zgodnie z ustawą z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców. Tym samym prawa do zawierania układów ponadzakładowych nie mają ci pracodawcy, którzy nie tworzą takiej organizacji bądź nie należą do już funkcjonującej. Powyższych uprawnień nie posiadają także innego rodzaju organizacje przedsiębiorców, utworzone i zarejestrowane np. na podstawie przepisów o stowarzyszeniach, jak również izby gospodarcze oraz zrzeszenia samorządu gospodarczego.

2. Podobny problem ze zdolnością układową występuje także w przypadku reprezentatywnych organizacji pracodawców, wchodzących w skład Rady Dialogu Społecznego, które w myśl art. 15 u.r.d.s. posiadają uprawnienia do zawierania układów ponadzakładowych. Poza zakresem układów ponadzakładowych pozostaje olbrzymia sfera pracowników tzw. sfery budżetowej np. w przypadku pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, gdzie teoretycznie istnieje możliwość zawierania dla nich tego typu układów, ale niejednokrotnie przewidziana prawem samodzielność finansowa podmiotów ich zatrudniających powoduje, że układ taki może zawrzeć wyłącznie organizacja pracodawców, której te podmioty nie tworzą pomimo istniejącej możliwości zrzeszania się.
3. Inną kwestią pozostaje zdolność układowa ze strony pracowników. Zgodnie z art. 238 § 1 ust. 1 Kodeksu pracy – zdolność „bycia” stroną ma ponadzakładowa organizacja związkowa będąca ogólnokrajowym związkiem zawodowym, zrzeszeniem (federacją) związków zawodowych lub ogólnokrajową organizacją międzyzwiązkową (konfederacją). Następczo art. 241^{14a} § 1 Kodeksu pracy wskazuje jednak, że w razie gdy ponadzakładowa organizacja związkowa reprezentująca pracowników, dla

których ma być zawarty układ tego szczebla, wchodzi w skład zrzeszenia (federacji) związków zawodowych lub ogólnokrajowej organizacji międzyzwiązkowej (konfederacji), to do zawarcia układu jest upoważniona z zastrzeżeniem kolejnego ustępu, wyłącznie ta ponadzakładowa organizacja związkowa. W świetle tego przepisu zdolności układowej pozbawione są zatem ponadzakładowe związki zawodowe oraz konfederacje o charakterze regionalnym. Z powyższego wynika więc wyrażnie, że w obowiązującym systemie prawa zdolność zawarcia układu ponadzakładowego została zasadniczo ograniczona do związków zawodowych i organizacji pracodawców, które bezpośrednio reprezentują pracowników lub pracodawców.

4. Przewidziana przepisami Kodeksu pracy generalizacja układów ponadzakładowych również nie jest w stanie uregulować standardów pracy w całych branżach, gdyż możliwość rozszerzenia stosowania układu ponadzakładowego dotyczy konkretnie wskazanego pracodawcy, nieobjętego żadnym układem ponadzakładowym, a nie wszystkich podmiotów gospodarczych działających w branży. Zresztą jest to narzędzie, z którego partnerzy społeczni nie skorzystali ani razu, w ponad 20-letnim okresie istnienia tego rozwiązania. Pracodawcy nie korzystają także z istniejącej prawnej możliwości przystępowania do już funkcjonujących układów ponadzakładowych. Dodatkowo przepis art. 9 § 2 Kodeksu pracy nadając taką samą moc prawną porozumieniom i układom zbiorowym pracy spowodował, że w praktyce coraz chętniej partnerzy korzystają z regulowania zobowiązań właśnie w tych źródłach prawa, zupełnie dowolnie kształtując stronę pracodawczą i pracowniczą.

- Art. 16. 1. Strona rządowa, w terminie do dnia 10 maja każdego roku, przedstawia Radzie Wieloletni Plan Finansowy Państwa zawierający Program Konwergencji, który określa wstępną prognozę podstawowych wielkości makroekonomicznych stanowiących podstawę do prac nad projektem ustawy budżetowej na rok następny.**
- 2. Strony pracowników i strony pracodawców Rady, w terminie 10 dni od dnia otrzymania Wieloletniego Planu Finansowego Państwa, przedstawiają o nim wspólną opinię oraz wspólną propozycję w sprawie wzrostu w następnym roku:**
 - 1) wynagrodzeń w gospodarce narodowej, w tym w państwowej sferze budżetowej;**
 - 2) minimalnego wynagrodzenia za pracę;**
 - 3) emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.**
 - 3. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 2, strony pracowników i strony pracodawców Rady nie przedstawią wspólnej opinii lub propozycji, o których mowa w ust. 2, każda z tych stron może, w terminie 5 dni roboczych, przedstawić swoją opinię lub propozycję w każdej ze spraw, o których mowa w ust. 2.**
 - 4. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 3, strona nie przedstawi opinii lub propozycji, o których mowa w ust. 2, opinię lub propozycję w każdej ze spraw, o których mowa w ust. 2, może przedstawić, w terminie 5 dni roboczych, każda z organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę pracowników i stronę pracodawców w Radzie.**
1. Rada Dialogu Społecznego, podobnie jak Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych, bierze czynny udział w pracach nad przygotowaniem projektu budżetu państwa na rok następny, otrzymując do 10 maja każdego roku Wieloletni Plan Finansowy Państwa zawierający Program Konwergencji, który określa wstępną prognozę podstawowych wielkości makroekonomicznych stanowiących podstawę do prac nad projektem ustawy budżetowej na

rok następny, a kompetencje te należą do obligatoryjnych kompetencji Rady, przy czym – w konsultacji z ministrem właściwym do spraw finansów – zaproponowano elastyczne podejście do prac nad tą prognozą. Strona rządowa, w terminie do dnia 10 maja każdego roku, przedstawia Radzie wstępną prognozę wielkości makroekonomicznych stanowiących podstawę do prac nad projektem ustawy budżetowej na rok następny. Procedura uzgodnień zakłada, że strony pracowników i pracodawców Rady, w terminie 10 dni od dnia otrzymania wstępnej prognozy wielkości makroekonomicznych stanowiących podstawę do prac nad projektem ustawy budżetowej na rok następny, przedstawiają wspólną propozycję w sprawie: 1) wskaźnika wzrostu wynagrodzeń w gospodarce narodowej w następnym roku, w tym w państwowej sferze budżetowej, 2) wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz 3) wskaźnika waloryzacji emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W przypadku gdy w tym terminie strony pracowników i pracodawców Rady nie przedstawią wspólnej propozycji, każda ze stron może w terminie 5 dni roboczych przedstawić swoją propozycję w każdej ze spraw. Natomiast gdy w ww. terminie strona nie przedstawi propozycji, każda z organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę w Radzie, będzie mogła przedstawić swoją propozycję, z zachowaniem terminu 5 dni roboczych. Można zatem oczekiwać, że przy braku wspólnego stanowiska strony społecznej Rady, oraz braku stanowiska każdej ze stron, każda z organizacji pracowników i pracodawców może przedstawić swoją opinię do każdego ze wskaźników łącznie lub odnieść się tylko do wybranego wskaźnika.

2. Prace nad przyjęciem uzgodnień odbywają się z upoważnienia Rady w Zespole Problemowym RDS ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych we współpracy z innymi zespołami w szczególności z Zespołem Problemowym RDS ds. ubezpieczeń społecznych, a następnie przyjmowane są w drodze uchwały strony pracodawców i strony pracowników Rady. Dopiero brak uzgodnionej i przyjętej

wspólnie uchwały uruchomi dalszą procedurę konsultacji tj. przedstawienie stanowiska stron, a w przypadku ich braku poszczególnych organizacji.

- Art. 17. 1. Strona rządowa, w terminie do dnia 15 czerwca każdego roku, kieruje założenia projektu budżetu państwa na rok następny do Rady w celu zajęcia stanowiska przez strony pracowników i strony pracodawców.**
- 2. Strony pracowników i strony pracodawców Rady zajmują, w terminie 30 dni od dnia otrzymania założeń projektu budżetu państwa na rok następny, wspólne stanowisko w sprawie tych założeń.**
 - 3. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 2, strony nie uzgodnią wspólnego stanowiska, każda ze stron może, w terminie 3 dni roboczych, zająć stanowisko w sprawie założeń projektu budżetu państwa na rok następny.**
 - 4. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 3, strony nie uzgodnią stanowiska w sprawie założeń projektu budżetu państwa na rok następny, opinię w sprawie założeń projektu budżetu państwa na rok następny może przedstawić, w terminie 3 dni roboczych, każda z organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę pracowników i stronę pracodawców w Radzie.**

Przepis ten reguluje procedurę prac nad przygotowaniem założeń projektu ustawy budżetowej i zakłada, że strona rządowa, z zachowaniem terminu do dnia 15 czerwca każdego roku, kierować będzie założenia projektu budżetu państwa na rok następny do Rady w celu zajęcia stanowiska przez strony pracowników i pracodawców²⁵. Procedura uzgodnień określa szczegółowo sposób ich prowadzenia

²⁵ Omawiana procedura jest zbieżna z dotychczas obowiązującymi zasadami, które regulowała ustawa o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego.

i terminy. Strony pracowników i pracodawców Rady będą zajmować, w terminie 30 dni od dnia otrzymania założeń projektu budżetu państwa na rok następny, wspólne stanowisko w sprawie założeń. W przypadku gdy w tym terminie strony nie uzgodnią wspólnego stanowiska, każda ze stron będzie mogła, z zachowaniem terminu 3 dni roboczych, zająć stanowisko w sprawie założeń projektu budżetu państwa na rok następny. Natomiast gdy i w tym terminie strony nie uzgodnią stanowiska w sprawie założeń, opinię będzie mogła przedstawić każda z organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę pracowników lub stronę pracodawców w Radzie, w terminie 3 dni roboczych.

- Art. 18. 1. Strona rządowa, nie później niż 30 dni przed przedstawieniem projektu ustawy budżetowej Sejmowi, kieruje projekt ustawy budżetowej na rok następny wraz z uzasadnieniem do Rady w celu zajęcia stanowiska przez strony pracowników i strony pracodawców.**
- 2. Strony pracowników i strony pracodawców Rady zajmują wspólne stanowisko w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok następny, nie później niż w 10 dniu roboczym następującym po dniu, w którym otrzymały projekt.**
 - 3. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 2, strony nie uzgodnią wspólnego stanowiska, każda ze stron może, w terminie kolejnych 5 dni roboczych, zająć stanowisko w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok następny.**
 - 4. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 3, strona nie uzgodni stanowiska w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok następny, opinię w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok następny może przedstawić, w terminie kolejnych 3 dni roboczych, każda z organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę pracowników i stronę pracodawców w Radzie.**

1. W art. 18 u.r.d.s. uregulowano zasady na jakich Rada uzgadnia opinię do projektu ustawy budżetowej. Strona rządowa, nie później niż 30 dni przed przedstawieniem projektu ustawy budżetowej Sejmowi, kieruje projekt ustawy budżetowej na rok następny wraz z uzasadnieniem w celu zajęcia stanowiska przez strony pracowników i pracodawców. Strony zajmują wspólne stanowisko w sprawie projektu ustawy budżetowej, nie później niż w 10. dniu roboczym po dniu, w którym otrzymały ten projekt. Procedura uzgodnień przewiduje, że nieuzgodnienie wspólnego stanowiska w tym terminie, umożliwi każdej ze stron zajęcie stanowiska w sprawie projektu ustawy budżetowej w terminie kolejnych 5 dni roboczych. W przypadku gdy i w tym terminie strona nie uzgodni stanowiska w sprawie projektu, opinię w sprawie będzie mogła przedstawić każda z organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę pracowników i stronę pracodawców w Radzie w terminie 3 dni roboczych.
2. W porównaniu z ustawą o Trójstronnej Komisji terminy opiniowania zostały wydłużone, co stanowi realizację przez ustawodawcę postulatów partnerów społecznych, którzy wielokrotnie wskazywali na brak możliwości rzeczywistego ustosunkowania się do przedstawianych propozycji do projektu ustawy budżetowej, zagwarantowanych im w ustawowych terminach.

Art. 19. 1. Nieprzedstawienie wspólnej opinii, propozycji i stanowisk, o których mowa w art. 16–18, w terminie wyznaczonym odpowiednio w każdym z tych przepisów lub w terminie ustalonym przez Radę, oznacza rezygnację z prawa do ich wyrażenia.

2. **Terminy, o których mowa w art. 16–18, Rada może zmieniać na wnioski strony rządowej.**

Przepis art. 19 u.r.d.s. stanowi, że nieprzedstawienie wspólnej opinii, propozycji i stanowisk odpowiednio stron lub organizacji we wska-

zanych w art. 16–18 u.r.d.s. terminach oznacza rezygnację z prawa do ich wyrażania. Natomiast ust. 2 stanowi podstawę do zamiany terminów, o których mowa w art. 16–18 na wniosek strony rządowej. Biorąc pod uwagę znaczenie ustawy budżetowej nie tylko z powodu funkcjonowania państwa, ale także ze względu na konstytucyjny termin przedstawienia przez rząd projektu ustawy budżetowej parlamentowi, przepis ten umożliwia zmianę terminów konsultacji przez Radę na wniosek strony rządowej. Zmiana może polegać na przesunięciu terminu, jego skróceniu, ewentualnie wydłużeniu terminów konsultacji, a powodem jest z reguły napięta sytuacja społeczno-gospodarcza, czy nadzwyczajne wydarzenia w gospodarce, wreszcie kalendarz wyborczy. Zmiana terminów wymaga zgody strony społecznej Rady np. w formie stanowiska lub opinii.

Art. 20. Minister właściwy do spraw finansów publicznych przedstawia stronie pracowników i stronie pracodawców Rady informację o przebiegu wykonania ustawy budżetowej za pierwsze półrocze bieżącego roku w terminie do dnia 10 września tego roku.

Artykuły 20 i 21 u.r.d.s. wprowadzają obowiązek informowania o przebiegu wykonania ustawy budżetowej za pierwsze półrocze bieżącego roku, w terminie do dnia 10 września tego roku, przez Ministra Finansów, a także obowiązku przedstawiania informacji z wykonania ustawy budżetowej przez Radę Ministrów w terminie do dnia 31 maja roku następnego. Należy przy tym podkreślić, że zarówno art. 226 Konstytucji RP, jak i art. 182 ustawy o finansach publicznych mówi o przedstawianiu rocznego sprawozdania z wykonania ustawy budżetowej i precyzuje zasady postępowania w tym zakresie. Natomiast regulacja ta ma charakter wyłącznie informacyjny (w stosunku do partnerów społecznych, czyli podmiotów, które biorą czynny udział w projektowaniu ustawy budżetowej), a także

pomocniczy w stosunku do Sejmu, sprawującego kontrolę nad wykonaniem budżetu państwa.

- Art. 21. 1. Rada Ministrów przedstawia stronie pracowników i stronie pracodawców Rady, w terminie do dnia 31 maja roku następnego, informację z wykonania ustawy budżetowej.**
- 2. Strony pracowników i strony pracodawców Rady, w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji, o której mowa w ust. 1, mogą przedstawić Sejmowi wspólną opinię o wykonaniu ustawy budżetowej.**

W art. 21 ust. 2 u.r.d.s. wskazano, że strona pracowników i strona pracodawców Rady mogą w terminie 14 dni od otrzymania informacji przedstawić Sejmowi wspólną opinię o wykonaniu ustawy budżetowej. Opinia przyjmowana jest w drodze uchwały, przy czym należy podkreślić, że w przepisie mowa o wspólnej opinii, tzn. uchwała zostanie przyjęta tylko w przypadku uzgodnienia przez stronę społeczną treści opinii. Warto też zwrócić uwagę na stosunkowo krótki termin na przedstawienie opinii strony społecznej Rady Sejmowi RP. Opinia powinna zostać skierowana po przyjęciu uchwały przez Radę, przez przewodniczącego na ręce Marszałka Sejmu.

ROZDZIAŁ III

Skład i organizacja Rady Dialogu Społecznego

Art. 22. 1. W skład Rady wchodzi przedstawiciele strony rządowej, strony pracowników oraz strony pracodawców.

2. W pracach Rady:

- 1) biorą udział, z głosem doradczym, przedstawiciele Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesa Narodowego Banku Polskiego, Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego i Głównego Inspektora Pracy;**
- 2) mogą brać udział, na zaproszenie przewodniczącego Rady, przedstawiciele innych wybranych i zainteresowanych organizacji oraz instytucji – zgodnie z ich zakresem działania.**

1. Przepisy określają skład i sposób powoływania Rady. W skład Rady wchodzi przedstawiciele strony rządowej, strony pracowników oraz strony pracodawców. Natomiast w samych pracach Rady biorą także udział, z głosem doradczym przedstawiciele Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesa Narodowego Banku Polskiego, Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego i Głównego Inspektora Pracy, których udział został zagwarantowany w ustawie. Ponadto w pracach Rady, mogą brać udział, na zaproszenie przewodniczącego Rady przedstawiciele innych wybranych i zainteresowanych organizacji oraz instytucji – zgodnie z ich zadaniami publicznymi. Mowa tu zarówno o instytucjach lub organach publicznych jak na przykład Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka, przedstawiciel Sądu Najwyższego, NIK, UOKiK, PIP, ale także o przedstawicielach korporacji samorządowych, Rady Działalności Pożytku Publicznego, wreszcie niereprezentatywnych organizacji związkowych, pracodawców, przedstawicieli samorządu gospodarczego, organizacji pozarządowych. Dodanie do kręgu podmiotów,

- które stale biorą udział w pracach Rady z głosem doradczym Głównego Inspektora Pracy jest w zasadzie wypełnieniem istniejącej praktyki dopraszania na posiedzenia Rady i jej Zespołów, w szczególności na Zespół Problemowy RDS ds. prawa pracy, GIP i jego przedstawicieli.
2. Obowiązek osobistego uczestnictwa w pracach Rady, wynikający z art. 27 ust. 2 u.r.d.s., dotyczy tylko powołanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej członków Rady oraz przedstawicieli Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesa Narodowego Banku Polskiego i Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, powołanych do udziału w pracach Rady. Natomiast przedstawiciele innych organizacji i instytucji mogą być zapraszani przez przewodniczącego Rady w zależności od potrzeb imiennie lub poprzez wskazanie reprezentanta organizacji. Ustawa nie rozstrzyga o procedurze zaproszenia, zatem można przyjąć, że jest to kompetencja przewodniczącego, który kieruje zaproszenie na wniosek instytucji lub organizacji, z inicjatywy organizacji reprezentowanych w Radzie bądź z własnej inicjatywy. W szczególności prawo zapraszania odpowiednio przedstawicieli niereprezentatywnych organizacji związków oraz przedstawicieli niereprezentatywnych organizacji pracodawców oraz przedstawicieli organizacji społecznych i zawodowych zostało przyznane w art. 23 ust. 4 reprezentatywnym organizacjom pracowników, a w art. 24 ust. 5 u.r.d.s. reprezentatywnym organizacjom pracodawców.
 3. Do pierwszego składu Rady Dialogu Społecznego powołani zostali przedstawiciele każdej organizacji związkowej i organizacji pracodawców, które w dniu wejścia w życie ustawy były reprezentowane w Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych oraz przedstawiciele strony rządowej na wniosek Prezesa Rady Ministrów. Jednocześnie organizacje związkowe i organizacje pracodawców, których reprezentatywność została stwierdzona na podstawie orze-

czenia sądowego wydanego w oparciu o art. 8 ustawy o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego, zgodnie z nową ustawą utrzymać mają swoją reprezentatywność do końca 4-letniego okresu, jak stanowią przepisy przejściowe art. 83 i 86 u.r.d.s.

Art. 23. 1. Stronę pracowników w Radzie reprezentują przedstawiciele reprezentatywnych organizacji związkowych.

2. Za reprezentatywne organizacje związkowe uznaje się ogólnokrajowe związki zawodowe, ogólnokrajowe zrzeszenia (federacje) związków zawodowych i ogólnokrajowe organizacje międzyzwiązkowe (konfederacje), które spełniają łącznie następujące kryteria:

1) zrzeszają więcej niż 300 000 członków będących osobami wykonującymi pracę zarobkową, o których mowa w art. 1¹ pkt 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych.

2) działają w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności jest określony w więcej niż w połowie sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej.

3. Przy ustalaniu kryterium liczebności, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, uwzględnia się nie więcej niż po 100 000 członków organizacji związkowej będących osobami wykonującymi pracę zarobkową zatrudnionymi w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności jest określony w jednej sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej. Organizacja związkowa ubiegająca się o uznanie jej za reprezentatywną organizację związkową przy ustalaniu liczby osób wykonujących pracę zarobkową, o której mowa w ust. 2 pkt 1, nie uwzględnia osób wykonujących pracę zarobko-

wą zrzeszonych w tych spośród jej organizacji członkowskich, które są lub w okresie roku przed złożeniem wniosku o stwierdzenie reprezentatywności były zrzeszone w reprezentatywnej organizacji związkowej mającej przedstawicieli w składzie Rady.

4. Strona pracowników może zapraszać do udziału w pracach Rady, z głosem doradczym, przedstawicieli związków zawodowych i organizacji związkowych niespełniających kryteriów określonych w ust. 2 i 3 oraz przedstawicieli organizacji społecznych i zawodowych.

1. Stronę pracowników w Radzie reprezentują przedstawiciele reprezentatywnych organizacji związkowych. Przy czym za reprezentatywne organizacje związkowe uznawane są ogólnokrajowe związki zawodowe, ogólnokrajowe zrzeszenia (federacje) związków zawodowych i ogólnokrajowe organizacje międzyzwiązkowe (konfederacje), które spełniać będą łącznie następujące kryteria: zrzeszają więcej niż 300 000 członków **będących osobami wykonującymi pracę zarobkową, o których mowa w art. 1¹ pkt 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych, zatrudnionymi w podmiotach gospodarki narodowej**²⁶, których podstawowy rodzaj działalności jest określony w więcej niż w połowie sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej. Od 1 stycznia 2008 r. obowiązuje klasyfikacja PKD (*zwana PKD 2007*), która została wprowadzona *rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r.*²⁷ Według załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów wyróżniamy 21 sekcji PKD, które dzielą się na działy, grupy, klasy i podklasy. Należy podkreślić, że nowelizowana ustawa o związkach zawodowych, której przepisy wejdą w życie z dniem 1 stycznia 2019 roku, umożliwi tworzenie zwią-

²⁶ Przepis wejdzie w życie wraz z nowelą ustawy o związkach zawodowych z dniem 1 stycznia 2019 roku, gdzie w miejsce pracowników posługiwać będziemy się pojęciem osób wykonujących pracę zarobkową.

²⁷ Dz. U. 2007 nr 251 poz. 1885.

ków zawodowych i wstępowanie do nich osobom wykonującym pracę na podstawie umów cywilnoprawnych oraz osobom fizycznym prowadzącym jednoosobowo pozarolniczą działalność gospodarczą (tzw. samozatrudnionym). Konsekwencją tej zmiany będzie poszerzenie bazy członkowskiej o osoby zatrudnione na innej podstawie niż stosunek pracy, a więc zwiększenie bazy członkowskiej organizacji związkowych, a co za tym idzie także central związkowych. Ta sama zasada dotyczyć będzie także liczby pracowników i innych osób wykonujących pracę zarobkową, których zaliczać się będzie do liczenia reprezentatywności zgodnie z analizowanym art. 23 u.r.d.s. Przyjęcie tej zasady może w istotnym stopniu zwiększyć liczbę reprezentatywnych organizacji pracowników, co może prowadzić do poszerzenia reprezentacji ruchu związkowego w RDS, ale także zasad i przedmiotu reprezentacji. Zagrożeniem może stać się pewien dualizm reprezentacji interesów, których zakres i istota będą się różnić w przypadku pracowników i osób wykonujących inną pracę zarobkową. Należy też podkreślić, że to poszerzenie bazy członkowskiej może być czasowe, z uwagi na istotę zatrudnienia niepracowniczego, co z kolei może powodować duże zmiany w liczebności organizacji. Utrudni to i tak budzący wiele zastrzeżeń problem liczenia i weryfikacji reprezentatywności. Ustalenie bowiem raz na 4 lata reprezentatywności organizacji oznacza, że liczba zrzeszonych członków może się istotnie różnić, zważywszy, że cechą charakterystyczną zatrudnienia niepracowniczego jest wysoka fluktuacja i już w okresie 12 miesięcy występować mogą istotne różnice w liczebności poszczególnych organizacji.

2. Przy ustalaniu kryterium liczebności uwzględnia się nie więcej niż po 100 000 członków organizacji związkowej będących pracownikami zatrudnionymi oraz wykonującymi inną pracę zarobkową w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności jest określony w jednej sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej.

Regulacja ta ma nie tylko zapewnić możliwie pełną reprezentatywność organizacji, zrzeszającej członków z różnych sekcji i działów gospodarki, ale także przeciwdziałać ubieganiu się o reprezentatywność organizacji branżowych. Organizacja związkowa ubiegająca się o uznanie jej za reprezentatywną organizację związkową przy ustalaniu liczby członków spośród pracowników i innych osób wykonujących pracę zarobkową nie uwzględnia pracowników zrzeszonych w tych spośród jej organizacji członkowskich, które są lub w okresie roku przed złożeniem wniosku o stwierdzenie reprezentatywności były zrzeszone w reprezentatywnej organizacji związkowej mającej przedstawicieli w składzie Rady. Przepis ten ma przeciwdziałać sztucznym podziałom organizacji reprezentatywnych i przepływowi zrzeszonych organizacji branżowych pomiędzy organizacjami reprezentatywnymi. Należy podkreślić, że nowa definicja członka związku zawodowego, zwłaszcza w branżach charakteryzujących się wysokim udziałem osób zatrudnionych w formie niepracowniczej, może utrudniać rzetelną ocenę spełniania przez organizację przedmiotowego warunku.

3. Jak wskazano w komentarzu do art. 22 u.r.d.s. strona pracowników będzie mogła zapraszać do udziału w pracach Rady, z głosem doradczym, przedstawicieli związków zawodowych i organizacji związkowych niespełniających kryteriów reprezentatywności oraz przedstawicieli organizacji społecznych i zawodowych.

Art. 24. 1. Stronę pracodawców w Radzie reprezentują przedstawiciele reprezentatywnych organizacji pracodawców.

2. **Za reprezentatywne organizacje pracodawców uznaje się ogólnokrajowe organizacje pracodawców o charakterze ponadbranżowym, funkcjonujące na podstawie ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz.U. nr 55, poz. 235, z późn. zm.) lub ustawy z dnia 22 marca 1989 r.**

o rzemiośle (Dz.U. z 2015 r. poz. 1182), spełniające łącznie następujące kryteria:

- 1) zrzeczają pracodawców, o których mowa w art. 1¹ pkt 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych, zwanych dalej „pracodawcami”, zatrudniających łącznie co najmniej 300 000 osób wykonujących pracę zarobkową, z zastrzeżeniem ust. 3;**
 - 2) zrzeczają pracodawców prowadzących podstawowy rodzaj działalności gospodarczej w co najmniej połowie sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej, z zastrzeżeniem ust. 4.**
 - 4. Przy ustalaniu liczby sekcji, o których mowa w ust. 2 pkt 2, uwzględnia się sekcje obejmujące co najmniej 3000 osób wykonujących pracę zarobkową.**
 - 5. Strona pracodawców może zapraszać do udziału w pracach Rady, z głosem doradczym, przedstawicieli organizacji pracodawców niespełniających kryteriów określonych w ust. 2–4 oraz przedstawicieli organizacji społecznych i zawodowych.**
1. Stronę pracodawców w Radzie reprezentują przedstawiciele reprezentatywnych organizacji pracodawców, działające wyłącznie w oparciu o ustawę o organizacjach pracodawców lub ustawę o rzemiośle. Przywołanie w ust. 1 ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle jako szczególnej podstawy funkcjonowania reprezentatywnej organizacji pracodawców ma szczególne znaczenie ze względu na odstępstwo od wymogu posiadania statusu organizacji pracodawców w przypadku ZRP, który uczestniczył w dialogu trójstronnym, także pod rządami poprzedniej ustawy o Trójstronnej Komisji. Za reprezentatywne uznawane będą organizacje pracodawców, które muszą spełniać łącznie następujące kryteria:
- 1) zrzeczają pracodawców zatrudniających więcej niż 300 000 członków będących zgodnie z nowym brzmieniem ustawy osobami

wykonującymi pracę zarobkową, o których mowa w art. 1¹ pkt 1 u.z.z.;

- 2) mieć zasięg ogólnokrajowy;
- 3) posiadać wśród członków regionalne organizacje pracodawców o charakterze ponadbranżowym, mające siedziby w co najmniej połowie województw;
- 4) działać w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności określony ma być w więcej niż w połowie sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

Przy ustalaniu kryterium liczebności uwzględniane jest nie więcej niż po 100 000 osób wykonujących pracę zarobkową w danej sekcji PKD zatrudnionych przez pracodawców zrzeszonych w organizacji pracodawców, których podstawowy rodzaj działalności określony jest w jednej sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności, przy czym pod uwagę brane będą sekcje obejmujące co najmniej 3000 osób wykonujących pracę zarobkową w danej sekcji PKD. Ten przepis, który miał na celu ograniczenie ubiegania się o status reprezentatywnej organizacji pracodawców, organizacji która spełniając kryteria ilościowe, nie tylko zrzesza pracodawców kilku branż, których podstawowy rodzaj działalności określony ma być w więcej niż w połowie sekcji PKD, a więc co najmniej w 11 sekcjach. Dodatkowo w ust. 3 ograniczono zaliczaną liczbę osób wykonujących pracę zarobkową jednej sekcji do 100 000. Wskazano też w ust. 3, że sekcja gospodarki narodowej będzie uznana za reprezentowaną przez organizację, o ile w sekcji tej zatrudnionych jest co najmniej 3000 osób wykonujących pracę zarobkową w danej sekcji PKD. Te szczegółowe regulacje miały na celu wyeliminowanie z grona reprezentatywnych organizacji pracodawców, tych organizacji branżowych, które zrzeszając pracodawców lub ich organizacje, zaledwie 1 – 3 sekcji, pozostałe sekcje wykazują na podstawie symbolicznego udziału kilku **osób wykonujących pracę zarobkową**, np. małych przedsiębiorstw reprezentujących pozostałe sekcje PKD. Konsekwencją tej zmiany będzie poszerzenie bazy osób zatrudnionych na innej podstawie niż

stosunek pracy, a więc zwiększenie liczby zatrudnionych zaliczanej do organizacji pracodawców. Ta sama zasada dotyczyć będzie liczenia reprezentatywności. Przyjęcie tej zasady może w istotnym stopniu zwiększyć liczbę reprezentatywnych organizacji pracodawców, co może prowadzić do poszerzenia reprezentacji organizacji pracodawców w RDS. Należy też podkreślić, że to poszerzenie liczby zatrudnionych może być czasowe, z uwagi na istotę zatrudnienia niepracowniczego, co z kolei może powodować duże zmiany w licznie zatrudnionych przez poszczególne organizacje. Może także oznaczać liczenie tych samych osób jako zatrudnionych u 2 – 3 pracodawców. Utrudni to i tak budzący wiele zastrzeżeń problem liczenia i weryfikacji reprezentatywności organizacji pracodawców.

Praktyczne problemy może też powodować wykazywanie w sekcji co najmniej 3000 osób wykonujących pracę zarobkową, co przy charakterystycznej dla zatrudnienia niepracowniczego dużej fluktuacji może poważnie osłabić reprezentatywność branżową.

2. W art. 24 ust. 2 pkt. 3 ustawy dla reprezentatywnych organizacji pracodawców przewidziano też wymóg posiadania wśród członków lub organizacji zrzeszonych, regionalnych organizacji pracodawców o charakterze ponadbranżowym, mających siedziby w co najmniej połowie województw. Warunek ten ma wzmacniać zakres reprezentowanych interesów gospodarczych, obok kryterium branżowego, także w oparciu o kryteria zasięgu terytorialnego organizacji pracodawców. Ten warunek nałożony tylko na młodsze historycznie, a zatem słabsze organizacyjnie od związków zawodowych – organizacje pracodawców, ma ogromne znaczenie także w kontekście ich zdolności do uczestnictwa w dialogu regionalnym, zgodnie z koncepcją powoływania wojewódzkich rad dialogu społecznego.
3. Jak wskazano w komentarzu do art. 22 u.r.d.s. strona pracodawców może także zapraszać do udziału w pracach Rady, z głosem doradczym, przedstawiciele organizacji pracodawców niespełniających

kryteriów reprezentatywności oraz przedstawicieli organizacji społecznych i zawodowych.

Art. 25. 1. Wnioski organizacji związkowych, o których mowa w art. 23 ust. 2, i organizacji pracodawców, o których mowa w art. 24 ust. 2, o stwierdzenie ich reprezentatywności rozpatruje Sąd Okręgowy w Warszawie, który wydaje w tej sprawie orzeczenie w ciągu 30 dni od dnia złożenia wniosku w trybie przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.) o postępowaniu nieprocesowym.

2. Z wnioskami, o których mowa w ust. 1, organizacje związkowe i organizacje pracodawców występują co 4 lata. Okres 4 lat liczy się od dnia uprawomocnienia się uprzednio wydanego orzeczenia.

3. Z upływem 4 lat od uprawomocnienia się orzeczenia sądu w sprawie wniosku o ponowne stwierdzenie reprezentatywności organizacja związkowa i organizacja pracodawców traci uprawnienia organizacji reprezentatywnej w rozumieniu art. 23 i art. 24, chyba że udokumentuje Prezydium Rady złożenie wniosku o ponowne stwierdzenie reprezentatywności. W takim przypadku organizacja ta zachowuje status organizacji reprezentatywnej do czasu uprawomocnienia się orzeczenia sądu w sprawie wniosku o ponowne stwierdzenie reprezentatywności.

1. Wnioski o stwierdzenie reprezentatywności, zarówno organizacji związkowych, jak i organizacji pracodawców, rozpatruje sąd okręgowy w Warszawie, który orzeczenie w tej sprawie wydaje w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku o stwierdzenie reprezentatywności. Wniosek zgodnie z wymogami odpowiednio art. 23 i 24 u.r.d.s. musi zawierać informacje, dokumenty, oświadczenia i podpisy, poświadczające spełnienie wszystkich warunków przewidzianych w przepisach.

2. Postępowanie odbywa się w trybie przepisów kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym, przy czym sąd powinien w szczególności na podstawie dokumentacji wniosku stwierdzić jego zgodność z wymogami odpowiednio art. 23 i 24 u.r.d.s. Z wnioskiem o stwierdzenie reprezentatywności organizacje związkowe i organizacje pracodawców występują co 4 lata. Okres 4 lat liczony będzie od dnia uprawomocnienia się poprzednio wydanego orzeczenia. Z upływem 4 lat od uprawomocnienia się orzeczenia w sprawie wniosku o stwierdzenie reprezentatywności, organizacja związkowa i organizacja pracodawców traci uprawnienia organizacji reprezentatywnej, chyba że udokumentuje Prezydium Rady złożenie wniosku o ponowne stwierdzenie reprezentatywności. W takim przypadku organizacja ta zachowuje status organizacji reprezentatywnej do czasu uprawomocnienia się orzeczenia sądu w sprawie wniosku o ponowne stwierdzenie reprezentatywności. Procedura w zakresie stwierdzania reprezentatywności jest tożsama do procedury stosowanej w poprzednim stanie prawnym, tj. pod rządami ustawy o Trójstronnej Komisji.
3. Dodatkowo przepisy przejściowe ustawy regulują, że organizacje, które uzyskały reprezentatywność przed dniem wejścia w życie ustawy, zachowują swój status do końca 4-letniego okresu obowiązywania orzeczenia sądu, wydanego na podstawie ustawy o Trójstronnej Komisji.

Art. 26. 1. Każda z organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1, oraz strona rządowa są reprezentowane w Radzie przez swych przedstawicieli.

2. **Liczbę przedstawicieli każdej z organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1, w składzie Rady ustalają wspólnie strony pracowników i strony pracodawców.**
3. **Strona pracowników i strona pracodawców Rady mają równą liczbę przedstawicieli, nie więcej niż 25 każda ze stron.**

4. **Każda z organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1, ma równą liczbę przedstawicieli w ramach danej strony.**
 - 4a. **W przypadku gdy nie jest możliwe ustalenie równej liczby przedstawicieli każdej z organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę pracowników lub stronę pracodawców w Radzie, każda ze stron Rady może ustalić różną liczbę przedstawicieli każdej z organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę pracowników lub stronę pracodawców w Radzie, przy czym ta różnica nie może wynosić więcej niż 1.**
 5. **Liczbę członków Rady Ministrów, będących przedstawicielami strony rządowej w składzie Rady, ustala Prezes Rady Ministrów.**
 6. **Liczy przedstawicieli, o których mowa w ust. 2, zatwierdza Rada w drodze uchwały.**
1. Każda z reprezentatywnych organizacji pracodawców i pracowników oraz strona rządowa są reprezentowane w Radzie przez swoich przedstawicieli. Wybór przedstawicieli stron Rady dokonywany jest z zachowaniem autonomii strony pracowników i pracodawców. Dlatego liczbę przedstawicieli każdej reprezentatywnej organizacji w składzie Rady ustalają wspólnie strony pracowników i pracodawców, z zachowaniem równej liczby przedstawicieli stron, przy czym zgodnie ze znowelizowanym brzmieniem art. 26 ust. 3 liczba przedstawicieli każdej ze stron nie może przekraczać 25. Strona pracowników i strona pracodawców mają równą liczbę przedstawicieli w ramach danej strony. Równocześnie ustawa dopuszcza możliwość różnej liczby przedstawicieli poszczególnych organizacji reprezentowanych w Radzie, co miało zapewnić możliwość elastycznego reagowania na przypadki poszerzania składu Rady przez poszczególne organizacje, zwłaszcza gdy dotyczy to jednej ze stron. Zgodnie z nowym przepisem art. 26 ust. 4a w przypadku gdy nie jest możliwe ustalenie równej liczby przedstawicieli każdej z organizacji, której

przedstawiciele reprezentują stronę pracowników lub stronę pracodawców w Radzie, każda ze stron Rady może ustalić różną liczbę przedstawicieli każdej z organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę pracowników lub stronę pracodawców w Radzie, przy czym ta różnica nie może wynosić więcej niż 1. Znaczenie tego przepisu dla ustalenia składu Rady przy spodziewanym poszerzeniu liczby organizacji reprezentatywnych w jej składzie jest istotne. Nowe zasady nie ograniczając dostępu do składu RDS, racjonalizują jej skład osobowy, tak, aby skład Rady umożliwiał jej funkcjonowanie. Ma to istotne znaczenie organizacyjne, ale i związane z finansowaniem prac Rady, oznacza konieczność zabezpieczenia warunków organizacji obrad plenarnych i racjonalizacji wydatków finansowych związanych z funkcjonowaniem RDS. Jak pokazuje praktyka, każda próba poszerzenia składu Rady napotyka na trudności organizacyjne, tak działo się także w latach wcześniejszych gdy do składu Trójstronnej Komisji powoływano odpowiednio nową organizację pracodawców i pracowników. Liczbę przedstawicieli strony rządowej w składzie Rady, będących zarazem członkami Rady Ministrów, ustala Prezes Rady Ministrów. Liczbę przedstawicieli strony pracowników i pracodawców zatwierdza Rada w drodze uchwały i to przyjęcie uchwały otwiera możliwość powołania do składu RDS nowej organizacji. Warto podkreślić, że zbyt długie negocjacje i uzgodnienia treści uchwały powodować mogą napięcia i problemy formalne, zwłaszcza, gdy wniosek organizacji, która zyskała reprezentatywność – o powołanie jej członków do składu – nieracjonalnie się wydłuża. Ale warto podkreślić, że krytyka stanu faktycznego i poszukiwanie alternatywnych i bardziej efektywnych mechanizmów jest niesłychanie trudne, każde bowiem zastosowanie mechanizmów arbitralnych, oddanych nawet w ręce Prezydenta RP może budzić napięcia i być interpretowane jako ingerencja w dialog społeczny.

2. Regulamin organizacyjny Rady przyjęty uchwałą Rady Dialogu Społecznego z dnia 14 grudnia 2015 r. potwierdził, że strona pracowników i strona pracodawców są reprezentowane przez odpowiednio 24 przedstawiciele reprezentatywnych organizacji związków zawodowych i 24 przedstawiciele reprezentatywnych organizacji pracodawców. Z tego podziału wynika, że każda z 3 reprezentatywnych organizacji pracowników tj. NSZZ „Solidarność”, OPZZ i FZZ posiada w Radzie po 8 przedstawicieli, a każda z 4 reprezentatywnych organizacji pracodawców tj. Pracodawcy RP, Konfederacja Lewiatan, BCC – Związek Pracodawców i Związek Rzemiosła Polskiego po 6 przedstawicieli w Radzie. Dzięki temu osiągnięto równą liczbę przedstawicieli strony pracowników i strony pracodawców reprezentowanych w Radzie. Ma to szczególne znaczenie ze względu na przyjęty sposób podejmowania uchwał, który charakteryzuje się podejmowaniem przez stronę społeczną uchwał przyjmowanych stronami. W tym kontekście nie ma znaczenia liczba przedstawicieli strony rządowej, która decyzje podejmuje jednogłośnie, a prawo do podjęcia decyzji za stronę rządową ma już jeden przedstawiciel rządu. Zgodnie z decyzją Prezesa Rady Ministrów w skład Rady Dialogu Społecznego po stronie rządowej zostało powołanych 8 przedstawicieli. Praktyczna sytuacja jaką jest uznanie kolejnej organizacji pracodawców za organizację reprezentatywną i wniosek o powołanie jej do składu Rady wymusiła dokonanie zmiany w ustawie, a kolejnym krokiem powinno być ustalenie zasad reprezentacji w Regulaminie organizacyjnym RDS. Przyjęcie nowej organizacji do składu Rady, przy obowiązujących zasadach po 6 przedstawicieli każdej organizacji pracodawców w Radzie oznaczałoby wzrost liczby przedstawicieli pracodawców do 30, co przekracza maksymalną liczbę 25 przedstawicieli każdej ze stron zapisaną jako zasada w art. 26 ust. 3 ustawy. Nowelizacja ustawy o RDS ustalając nowe zasady reprezentacji wyznaczyła niejako górną granicę reprezentacji strony do 25, co w przypadku pięciu organizacji pracodawców oznacza możliwość wyznaczenia maksimum po 5 przedstawicieli.

Jednak 25-osobowa reprezentacja strony pracodawców, oznacza kłopoty z określeniem reprezentacji dla 3 organizacji związkowych – oznacza bowiem, że obok wyznaczenia po 8 reprezentantów przez każdą z organizacji, jedna z nich musiałaby wskazać dodatkowego reprezentanta. Oznacza to konieczność podjęcia dodatkowych ustaleń, a przyjęcie takiego rozwiązania będzie miało swoje implikacje w zasadach głosowania w Radzie. Na etapie ustaleń można też rozważać 24-osobową reprezentację stron, co oznacza utrzymanie status quo po stronie związkowej i kłopoty z ustaleniem zasad reprezentacji strony pracodawców w ten sposób, że przy zasadzie 5 organizacji z 5 osobowym składem, jedna z organizacji będzie mieć tylko 4 przedstawicieli, a zatem dokładnie o połowę mniej niż każda z organizacji związkowych. Przyjęcie ostatecznego ustalenia wymaga zgody obydwu stron, bo zgodnie z cyt. ust. 2 **liczbę przedstawicieli każdej z organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1, w składzie Rady ustalają wspólnie strony pracowników i strony pracodawców. Ustalenie takie wymaga podjęcia uchwały zatwierdzającej skład Rady. Przyjęte ostatecznie rozwiązanie z uwagi na nierówny skład przedstawicieli poszczególnych organizacji pracodawców wymagał będzie dalszych uzgodnień.**

Art. 27. 1. Członków Rady będących:

- 1) **przedstawicielami strony pracowników i strony pracodawców, na wniosek każdej z organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1,**
- 2) **przedstawicielami strony rządowej – członków Rady Ministrów oraz po jednym przedstawicielu ministra właściwego do spraw pracy odpowiedzialnego za dialog społeczny i ministra właściwego do spraw finansów publicznych odpowiedzialnego za budżet, w randze sekretarza lub podsekretarza stanu, na wniosek Prezesa Rady Ministrów**

- powołuje i odwołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.
- 2. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej powołuje do udziału i odwołuje z udziału w pracach Rady swojego przedstawiciela oraz przedstawicieli:
 - 1) Prezesa Narodowego Banku Polskiego – na jego wniosek;
 - 2) Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego – na jego wniosek;
 - 3) Głównego Inspektora Pracy – na jego wniosek.
- 3. Osoby powołane do składu Rady albo do udziału w jej pracach uczestniczą osobiście w pracach Rady.
- 4. Za udział w pracach Rady przysługuje ryczałt miesięczny:
 - 1) przewodniczącemu oraz wiceprzewodniczącym Rady, z wyłączeniem przedstawicieli strony rządowej – w wysokości 76% przeciętnego wynagrodzenia w roku poprzednim ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu, zwanego dalej „przeciętnym wynagrodzeniem”;
 - 2) członkom Rady, pełniącym funkcje przewodniczących zespołów problemowych, o których mowa w art. 34, z wyłączeniem przedstawicieli strony rządowej – w wysokości 65% przeciętnego wynagrodzenia;
 - 3) pozostałym członkom Rady oraz sekretarzom Prezydium Rady, z wyłączeniem przedstawicieli strony rządowej – w wysokości 57% przeciętnego wynagrodzenia.
- 5. Uprawnienie do ryczałtu przysługuje wyłącznie z jednego z tytułów wymienionych w ust. 4.
- 6. Zwrot kosztów podróży, zakwaterowania i diety w wysokości i na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, mogą uzyskać:

- 1) członkowie Rady i sekretarze Prezydium Rady, z wyłączeniem przedstawicieli strony rządowej;
 - 2) członkowie zespołów problemowych, o których mowa w art. 34, i eksperci niebędący członkami Rady, którzy są członkami organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę pracowników i stronę pracodawców w Radzie, jeżeli środki przekazane tym organizacjom w ramach umów, o których mowa w ust. 7, taki zwrot umożliwiają.
7. W celu realizacji zadań strony pracowników i strony pracodawców Rady, wynikających z ustawy, w ramach umów zawieranych między Biurem Rady Dialogu Społecznego a organizacjami, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1, wchodzącymi w skład Rady:
- 1) wiceprzewodniczący Rady mogą zlecać:
 - a) wykonanie ekspertyz, badań i raportów oraz innych dokumentów,
 - b) prace techniczno-organizacyjne,
 - c) zakup usług i materiałów,
 - d) organizowanie konferencji, zjazdów, spotkań i szkoleń promujących dialog społeczny;
 - 2) mogą być zwracane koszty podróży, zakwaterowania i diety, o których mowa w ust. 6 pkt 2.
8. Ryczałt miesięczny, o którym mowa w ust. 4, zwrot kosztów podróży, zakwaterowania i diety, o których mowa w ust. 6 pkt 1, oraz wydatki na pokrycie zlecanych prac, o których mowa w ust. 7, wypłaca Biuro Rady Dialogu Społecznego.
1. Ustawa przewiduje, że członków Rady powołuje i odwołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek każdej z organizacji pracowników i pracodawców Rady oraz Prezesa Rady Ministrów w przypadku strony rządowej, przy czym w skład strony rządowej – oprócz członków Rady Ministrów – wchodzi po jednym przedstawicielu ministra właściwego do spraw pracy (sekretarz lub podse-

kreterarz stanu odpowiedzialny za dialog społeczny) i ministra właściwego do spraw finansów publicznych (sekretarz lub podsekretarz stanu odpowiedzialny za budżet państwa). Prezydent RP powołuje i odwołuje do udziału w pracach Rady swojego przedstawiciela oraz przedstawicieli Prezesa Narodowego Banku Polskiego i Głównego Urzędu Statystycznego, Głównego Inspektora Pracy. Podkreślić należy, że Prezydent RP powołując przedstawicieli Rady na wniosek organizacji pracodawców i pracowników jest związany wnioskiem organizacji oraz zasadami określonymi w art. 26 ust. 1–2, a także uchwałą RDS zatwierdzającą skład Rady zgodnie z art. 26 ust. 6 ustawy. Zatem brak uzgodnienia, o którym mowa w art. 26 ust. 2 i zatwierdzającej te uzgodnienia uchwały Rady określonej w art. 26 ust. 6 uniemożliwi Prezydentowi RP powołanie przedstawicieli wskazanych we wniosku.

2. Artykuł 27 ust. 3 u.r.d.s. wprowadza zasadę, że osoby powołane do składu Rady spośród reprezentatywnych organizacji pracodawców i pracowników, albo do udziału w jej pracach – uczestniczą osobiście w pracach Rady. Zasada ta ma szczególnie znaczenie ze względu na tzw. *quorum*, a więc zdolność Rady do podejmowania uchwał oraz obowiązujące w tym zakresie zasady.
3. Zgodnie z ust. 4 za udział w pracach Rady przysługuje ryczałt miesięczny, który jest formą wynagrodzenia za działania podejmowane na forum Rady Dialogu Społecznego, zespołów problemowych lub w związku z pełnioną funkcją w RDS:
 - przewodniczącemu oraz wiceprzewodniczącym Rady, z wyłączeniem przedstawicieli strony rządowej – w wysokości 76% przeciętnego wynagrodzenia w roku poprzednim ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu, zwanego dalej „przeciętnym wynagrodzeniem”;

- członkom Rady, pełniącym funkcje przewodniczących zespołów problemowych, o których mowa w art. 34 u.r.d.s., z wyłączeniem przedstawicieli strony rządowej – w wysokości 65% przeciętnego wynagrodzenia;
- pozostałym członkom Rady oraz sekretarzom Prezydium Rady, z wyłączeniem przedstawicieli strony rządowej – w wysokości 57% przeciętnego wynagrodzenia.

Podkreślenia wymaga, że udział w pracach Rady oznacza, że ryczałt przysługuje w związku z pełnioną funkcją i osobistym uczestnictwem w pracach Rady. Te aktywności to realne działania podejmowane w związku z udziałem odpowiednio w Prezydium Rady, posiedzeniach plenarnych Rady, posiedzeniach zespołów, spotkaniach sekretarzy Prezydium Rady.

4. Jednocześnie przyjęto zasadę, że uprawnienie do ryczałtu przysługuje wyłącznie z jednego z tytułów wymienionych w ust. 4, to znaczy nie można łączyć uprawnień do ryczałtu z kilku tytułów np. jako wiceprzewodniczącego Rady i przewodniczącego zespołu.
5. W ust. 6 określono zasady zwrotu kosztów podróży, zakwaterowania i diety w wysokości i na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, dla członków Rady i sekretarzy Prezydium Rady, z wyłączeniem przedstawicieli strony rządowej oraz członków zespołów problemowych, o których mowa w art. 34 u.r.d.s. i ekspertów niebędących członkami Rady, którzy są członkami organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę pracowników i stronę pracodawców w Radzie, jeżeli środki przekazane tym organizacjom w ramach umów, o których mowa w ust. 7, taki zwrot umożliwiają.
6. Art. 27 ust. 7 u.r.d.s. ustala zasady zlecania przez wiceprzewodniczących Rady wykonywania ekspertyz, badań i raportów oraz innych

dokumentów, prac techniczno-organizacyjnych, zakupu usług i materiałów oraz organizacji konferencji, zjazdów, spotkań i szkoleń promujących dialog społeczny. Finansowanie tych zleceń jest możliwe w celu realizacji zadań strony pracowników i strony pracodawców Rady, wynikających z ustawy, w ramach umów zawieranych między Biurem Rady Dialogu Społecznego a organizacjami reprezentowanymi w Radzie. Ponadto mogą być członkom Rady, zespołom problemowych i ekspertom uczestniczącym w pracach Rady zwracane koszty podróży, zakwaterowania i diety.

7. Ryczałt miesięczny, o którym mowa w ust. 4, zwrot kosztów podróży, zakwaterowania i diety, o których mowa w ust. 6 pkt 1, oraz wydatki na pokrycie zleczanych prac, o których mowa w ust. 7, wypłaca Biuro Rady Dialogu Społecznego w ramach swojego planu finansowego zatwierdzanego przez Radę Dialogu Społecznego.

Art. 28. 1. Rada obraduje na posiedzeniach plenarnych.

2. Rada podejmuje decyzje w drodze uchwały na posiedzeniach plenarnych, jeżeli w posiedzeniu biorą udział:
 - 1) przedstawiciele więcej niż połowy organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1;
 - 2) przedstawiciele więcej niż połowy organizacji, o których mowa w art. 24 ust. 1;
 - 3) co najmniej jeden przedstawiciel Rady Ministrów.
3. Przyjęcie uchwały Rady wymaga zgody każdej ze stron. Stanowiska strony pracowników i strony pracodawców są przyjmowane zwykłą większością, przy czym wymagane jest uczestniczenie w głosowaniu co najmniej 2/3 członków Rady reprezentujących daną stronę. Stanowisko strony rządowej przyjmowane jest jednomyślnie przez obecnych na posiedzeniu członków Rady Ministrów oraz przedstawicieli ministra właściwego do spraw pracy i ministra właściwego do spraw finansów publicznych, o których mowa w art. 27 ust. 1 pkt 2.

1. Rada obraduje na *posiedzeniach plenarnych* zwoływanych co do zasady przez przewodniczącego z własnej inicjatywy lub na wniosek dwóch wiceprzewodniczących. Rada swoje decyzje podejmuje w drodze uchwały na posiedzeniach plenarnych, jeżeli w posiedzeniu biorą udział przedstawiciele więcej niż połowy reprezentatywnych organizacji pracowników i organizacji pracodawców oraz co najmniej jeden przedstawiciel strony rządowej. Oznacza to, że możliwość podejmowania uchwał Rady Dialogu Społecznego wymaga udziału w posiedzeniu co najmniej 2 organizacji związkowych (z 3 reprezentowanych w RDS) i 3 organizacji pracodawców (z 4 reprezentowanych w Radzie)²⁸, oraz co najmniej jednego przedstawiciela rządu. Wskazana reprezentacja, łącznie z warunkami określonymi w ust. 3 stanowi *quorum dla podejmowania decyzji w drodze uchwały na posiedzeniach plenarnych*.
2. Dla podjęcia uchwały wymagana jest zgoda każdej ze stron. *Stanowiska* strony pracowników i strony pracodawców są przyjmowane zwykłą większością, przy czym wymagane jest uczestnictwo w głosowaniu co najmniej 2/3 członków Rady reprezentujących daną stronę. Zatem przepis jednoznacznie wskazuje, że chodzi o 2/3 członków Rady reprezentujących stronę spośród wszystkich organizacji odpowiednio reprezentujących stronę pracowników i pracodawców. W uzupełnieniu nieprawidłowe byłoby rozumienie, iż przepis odnosi się jedynie do członków obecnych na danym posiedzeniu, gdyż w przepisie mowa jest o 2/3 członków Rady reprezentujących daną stronę, a nie o 2/3 członków Rady reprezentujących stronę na posiedzeniu. Wynika z tego, że dla przyjęcia uchwały w głosowaniu powinno wziąć udział minimum 2/3 z 2 (25) reprezentantów strony pracowniczej tj. 16 związkowych członków Rady i większość (co najmniej 9 członków) musi głosować za uchwałą; analogicznie

²⁸ W przypadku powołania piątej organizacji pracodawców w skład RDS zasady te nie ulegną zmianie, gdyż więcej niż połowa zarówno w przypadku 4 jak i 5 organizacji to 3.

w głosowaniu minimum $2/3$ z 2 (25) reprezentantów strony pracodawców tj. 16 członków Rady reprezentujących stronę pracodawców większość (co najmniej 9 członków) musi oddać głos za uchwałą. Stanowisko strony rządowej przyjmowane będzie jednomyślnie przez obecnych na posiedzeniu przedstawicieli strony rządowej, zatem już jeden przedstawiciel rządu może głosować za podjęciem uchwały. Przeanalizujemy sytuację, gdy w posiedzeniu bierze udział minimalna liczba organizacji reprezentujących strony, która dopuszczona została w ust. 2, to jest 2 organizacje pracowników i 3 organizacje pracodawców. I w tym przypadku liczbę głosujących za uchwałą odnieśliśmy do minimum $2/3$ z 2 (25) reprezentujących w Radzie odpowiednio stronę pracowników i pracodawców tj. 16, z których większość tj. 9 głosuje za. Ta sama zasada będzie stosowana, gdy w posiedzeniu nie weźmie udziału część członków Rady, choć organizacje będą reprezentowane w wymiarze co najmniej określonym w ust. 2, zawsze *quorum niezbędne do podjęcia uchwały przez odpowiednio stronę pracowników i stronę pracodawców wynosi co najmniej 16 głosujących*, z których większość (co najmniej 9) będzie głosować za. W tym kontekście obowiązuje minimalny wymóg, co najmniej 1 przedstawiciela głosującego za, przysługuje stronie rządowej. W przypadku pełnej reprezentacji każdej ze stron tj. po 24 lub 25 członków Rady, $2/3$ głosujących za uchwałą oznacza 16 członków odpowiednio strony pracodawców i strony pracowników oraz co najmniej 1 przedstawiciela Rządu.

3. Podkreślić należy, że odejście w ustawie od formuły konsensusu z poprzedniej ustawy o *Trójstronnej Komisji* na rzecz wprowadzenia systemu głosowania zwykłą większością, przy obecności więcej niż połowy organizacji reprezentujących każdą ze stron i udziału w głosowaniu $2/3$ reprezentujących stronę członków Rady, ułatwia podejmowanie uchwał. Eliminuje w szczególności sytuacje, w których jedna organizacja mogła skutecznie blokować podejmowanie uchwał. W obecnym stanie prawnym decyzje, opinie i wnioski przyjmowane przez Radę w drodze uchwały mogą być podejmowane przy mini-

malnym określonym ustawowo progu reprezentacji, zwykłą większością głosów 2/3 ogólnej reprezentacji strony. Ustalony w ustawie mechanizm wprowadza też nową formułę głosowania stronami, co lepiej odzwierciedla formułę autonomiczną i trójstronną Rady Dialogu Społecznego.

- Art. 29. 1. Strona pracowników i strona pracodawców uzgadnia wnioski, wyraża swoją opinię lub zajmuje stanowisko w drodze uchwały podejmowanej na posiedzeniu plenarnym, jeżeli w posiedzeniu biorą udział:**
- 1) przedstawiciele więcej niż połowy organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1;**
 - 2) przedstawiciele więcej niż połowy organizacji, o których mowa w art. 24 ust. 1.**
- 2. Przyjęcie uchwały wymaga zgody strony pracowników i strony pracodawców.**
- 3. Uchwała przyjmowana jest zwykłą większością, przy czym wymagane jest uczestniczenie w głosowaniu co najmniej 2/3 członków Rady reprezentujących daną stronę.**

W ustawie przewiduje się odrębną procedurę podejmowania uchwał dla decyzji podejmowanych w drodze dialogu autonomicznego, które ustawa zagwarantowała dla kompetencji określonych w art. 5, art. 7, art. 8, art. 9, art. 13 i art. 14 u.r.d.s. W tych sprawach strona pracowników i strona pracodawców podejmuje decyzje w drodze uchwały przyjmowanej na posiedzeniu plenarnym, jeżeli w posiedzeniu udział biorą przedstawiciele więcej niż połowy odpowiednio organizacji pracowników (co najmniej 2) i organizacji pracodawców (co najmniej 3). Przyjęcie uchwały wymagać będzie zgody obu stron, potwierdzonej w głosowaniu stronami. Sama uchwała przyjmowana będzie zwykłą większością, przy czym wymagane będzie uczestniczenie w głosowaniu co najmniej 2/3 członków Rady reprezentujących daną stronę (to jest po 16 głosujących po każdej

ze stron). W tym przypadku w podejmowaniu uchwały udziału nie bierze strona rządowa, a zasady i mechanizmy głosowania strony pracowników i strony pracodawców zostały opisane w komentarzu do art. 28 u.r.d.s.

Art. 30. 1. Rada może podejmować uchwały w drodze głosowania korespondencyjnego. Przyjęcie uchwały w drodze głosowania korespondencyjnego może odbywać się przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.

- 2. Przy podejmowaniu uchwały w drodze głosowania korespondencyjnego głos w imieniu strony rządowej oraz organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1, oddają przewodniczący i każdy wiceprzewodniczący Rady.**
- 3. Głosowanie korespondencyjne jest ważne, jeżeli wzięły w nim udział wszystkie organizacje, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1, oraz strona rządowa.**
- 4. Uchwała w drodze głosowania korespondencyjnego jest podejmowana jednomyślnie.**

1. Ustawa dopuszcza możliwość podejmowania uchwał przez Radę w drodze głosowania korespondencyjnego. Przyjęcie uchwały odbywa się w tym przypadku przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej tj. poczty mailowej.
2. Przy podejmowaniu uchwały w drodze korespondencyjnego głosowania głos w imieniu strony rządowej oraz reprezentatywnych organizacji pracowników i pracodawców oddawać będą przewodniczący i wiceprzewodniczący Rady. W tym przypadku decyzja będzie podejmowana jednomyślnie.
3. Głosowanie korespondencyjne będzie ważne, jeżeli wezmą w nim udział wszystkie reprezentatywne organizacje pracowników i pracodawców oraz strona rządowa. Głosowanie korespondencyjne odbywa się w sprawach, które nie budzą kontrowersji lub zostały wcześ-

niej uzgodnione przez strony, gdyż uproszczone zasady głosowania za przyjęciem uchwały wymagają zgody wszystkich organizacji i rządu, a w głosowaniu w imieniu organizacji i rządu biorą udział wyłącznie wiceprzewodniczący Rady.

- Art. 30a. 1. Strona pracowników i strona pracodawców może uzgodnić wnioski, wyrazić swoją opinię lub zająć stanowisko w drodze uchwały podejmowanej w drodze głosowania korespondencyjnego. Przyjęcie uchwały w drodze głosowania korespondencyjnego może odbywać się przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.**
- 2. Przy podejmowaniu uchwały w drodze głosowania korespondencyjnego głos w imieniu organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1, oddają przewodniczący i każdy wiceprzewodniczący Rady reprezentujący stronę pracowników i stronę pracodawców.**
 - 3. Głosowanie korespondencyjne jest ważne, jeżeli wzięły w nim udział wszystkie organizacje, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1.**
 - 4. Uchwała w drodze głosowania korespondencyjnego jest podejmowana jednomyślnie.**

Zasady przyjmowania uchwał regulują przepisy art. 28 u.r.d.s. (uchwały Rady, podejmowane na posiedzeniu plenarnym), art. 29 u.r.d.s. (uchwały strony pracowników i strony pracodawców Rady, podejmowane na posiedzeniu plenarnym) oraz art. 30 u.r.d.s. regulujący tryb przyjmowania uchwał Rady poza posiedzeniem plenarnym. Ustawa w art. 30a dodaje procedurę głosowania korespondencyjnego w przypadku wyrażania opinii lub stanowiska w drodze uchwały strony społecznej Rady. Oznacza to, że także strony autonomicznie będą mogły podejmować uchwały w drodze głosowania korespondencyjnego, co ułatwi funkcjonowanie Rady. Przy podejmowaniu uchwały w drodze głosowania koresponden-

cyjnego głos w imieniu każdej organizacji oddają przewodniczący i każdy wiceprzewodniczący Rady reprezentujący stronę pracowników i stronę pracodawców. Głosowanie korespondencyjne jest ważne, jeżeli wzięły w nim udział wszystkie organizacje pracowników i pracodawców reprezentowane w Radzie, a o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1.

Art. 31. 1. Pracami Rady kieruje Prezydium Rady, w skład którego wchodzi przewodniczący Rady i wiceprzewodniczący Rady.

- 2. Przedstawiciele każdej z organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1, oraz Prezes Rady Ministrów – w imieniu strony rządowej – wskazują po jednym wiceprzewodniczącym Rady, przy czym nie wskazuje wiceprzewodniczącemu organizacja lub strona rządowa, której przedstawiciel jest przewodniczącym Rady.**
- 3. Prezydium Rady koordynuje pracę Rady i jej zespołów problemowych, o których mowa w art. 34, w szczególności ustala harmonogram prac Rady, porządek posiedzenia Rady oraz rozpatruje sprawy przekazane przez Radę.**
- 4. Prezydium Rady przy wykonywaniu zadań korzysta z pomocy sekretarza Prezydium Rady.**

1. Art. 31 u.r.d.s. określa, że podobnie jak w przypadku Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, pracami RDS kieruje Prezydium, w skład którego wchodzi przewodniczący Rady i wiceprzewodniczący Rady.

Odmienne uregulowane są kwestie przewodniczenia pracom Rady. Przewodniczącym Rady jest naprzemiennie przedstawiciel strony pracowników, strony pracodawców, wskazywany przez daną stronę i będący członkiem Rady albo strony rządowej, wskazywany przez Prezesa Rady Ministrów spośród członków Rady Ministrów będących w składzie Rady. W poprzednim stanie prawnym na gruncie

ustawy o Trójstronnej Komisji, przewodniczącym Komisji mógł być wyłącznie przedstawiciel rządu.

2. Omawiana ustawa ustaliła nowe zasady przewodniczenia Radzie, ustanawiając rotacyjność przewodniczenia Radzie przez odpowiednio reprezentanta strony związkowej, pracodawców i rządową. Takie zasady wyłaniania przewodniczącego funkcjonują także w innych krajach i na poziomie europejskim w instytucjach, odpowiednikach Rady Dialogu Społecznego, w których uczestniczą partnerzy społeczni, to jest w Radach Społeczno-Gospodarczych, czy w Europejskim Komitecie Ekonomiczno-Społecznym i co do zasady ma uniezależnić Radę od strony rządowej, zwłaszcza w kontekście nadania nowych uprawnień autonomicznych stronie pracowników i stronie pracodawców. Wybór kolejności przewodniczenia Radzie uzgadniają strony Rady i zgodnie z ustaleniem przyjętym w drodze uchwały RDS przewodniczenie Radzie zostało powierzone na roczną kadencję rotacyjnie stronie pracowników, następnie stronie pracodawców i wreszcie stronie rządowej. Kadencja przewodniczącego Rady trwa 1 rok, co ma korespondować z przepisami dotyczącymi przygotowywania w perspektywie rocznej planu działania Rady oraz uprawnienia do przedstawiania w Parlamencie sprawozdania z prac Rady.
3. Przedstawiciele każdej z reprezentatywnych organizacji oraz Prezes Rady Ministrów – w imieniu strony rządowej – wskazują po jednym wiceprzewodniczącym Rady, przy czym nie będzie wskazywany wiceprzewodniczący przez organizację lub stronę rządową, której przedstawiciel będzie pełnił funkcję przewodniczącego Rady. Prezydium Rady koordynuje prace Rady i jej zespołów problemowych, w szczególności ustala harmonogram prac Rady, porządek posiedzeń oraz rozpatruje sprawy przekazane przez Radę. Dodatkowo ustawa przewiduje, że Prezydium Rady korzysta przy wykonywaniu zadań z pomocy sekretarza Prezydium Rady.

4. Pracami Rady kieruje Prezydium Rady, w skład którego wchodzi wiceprzewodniczący Rady wskazani przez każdą organizację reprezentatywną oraz przez stronę rządową. W skład Prezydium Rady wchodzi odpowiednio przewodniczący Rady oraz wiceprzewodniczący (obecnie 8), w Prezydium reprezentowane są wszystkie organizacje oraz strona rządowa. Zgodnie z § 11 Regulaminu organizacyjnego Rady, Prezydium Rady podejmuje decyzje, jeżeli w posiedzeniu biorą udział: przewodniczący Rady oraz co najmniej po jednym wiceprzewodniczącym strony pracodawców i strony pracowników oraz wiceprzewodniczący ze strony rządowej. Posiedzeniom Prezydium Rady przewodniczy przewodniczący Rady. W razie nieobecności przewodniczącego Rady, posiedzeniu Prezydium Rady przewodniczy upoważniony przez niego pisemnie wiceprzewodniczący Rady. Z ważnych powodów w posiedzeniach Prezydium Rady może uczestniczyć w zastępstwie przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego Rady inna pisemnie upoważniona przez niego osoba będąca członkiem Rady. W posiedzeniu Prezydium Rady mogą uczestniczyć na zaproszenie przewodniczącego Rady, z głosem doradczym, osoby powołane do udziału w pracach Rady, o których mowa w art. 22 ust. 2 u.r.d.s. W razie konieczności zaproszenia na posiedzenie Prezydium Rady przedstawiciela strony rządowej, przewodniczący Rady kieruje odpowiedni wniosek do ministra właściwego do spraw pracy, odpowiedzialnego za koordynowanie prac strony rządowej w Radzie.
5. Prezydium Rady podejmuje decyzje w formie przyjętego przez uczestniczących w posiedzeniu Prezydium stanowiska. Przyjęcie stanowiska następuje, gdy każda ze stron wyrazi na nie zgodę. Stanowisko strony pracowników i strony pracodawców przyjmowane jest zwykłą większością głosów obecnych na posiedzeniu członków Prezydium Rady.

6. Zgodnie z ust. 3 Prezydium Rady koordynuje pracę Rady i jej zespołów problemowych, w szczególności ustala harmonogram prac Rady, porządek posiedzenia Rady oraz rozpatruje sprawy przekazane przez Radę. Do zadań Prezydium Rady zgodnie z Regulaminem organizacyjnym należy:
 - przedkładanie projektów programu działania, harmonogramu prac oraz rocznego sprawozdania z działalności Rady;
 - ustalanie porządku posiedzenia Rady przy uwzględnieniu charakteru i rodzaju spraw przewidzianych do rozpatrzenia;
 - przedstawianie propozycji ustaleń w sprawach organizacyjnych;
 - zlecanie wykonania ekspertyz na rzecz Rady oraz zespołów problemowych;
 - koordynowanie prac zespołów problemowych;
 - wykonywanie innych zadań określonych przez Radę.

7. Zgodnie z ust. 4 Prezydium Rady przy wykonywaniu zadań korzysta z pomocy sekretarzy Prezydium Rady. § 12 Regulaminu organizacyjnego stanowi, że każdy z członków Prezydium Rady wyznacza po jednym sekretarzu. Do zadań sekretarzy należy w szczególności zapewnienie współpracy między członkami Prezydium Rady i członkami Rady; przedstawianie propozycji ustaleń w sprawach organizacyjnych; monitorowanie realizacji uchwał Rady i decyzji Prezydium Rady; organizowanie spraw proceduralnych oraz przepływu informacji w związku z działalnością Rady i Prezydium Rady; współpraca z Biurem Rady oraz wykonywanie innych zadań zleconych przez Prezydium Rady. Sekretarze mają prawo do udziału w posiedzeniach Rady, Prezydium Rady oraz zespołów problemowych.

Art. 32. 1. Na czele Rady stoi przewodniczący Rady.

2. **Do zadań przewodniczącego należy:**
 - 1) **zwolywanie i przewodniczenie posiedzeniom Rady i Prezydium Rady;**
 - 2) **reprezentowanie Rady w kontaktach zewnętrznych;**

- 3) kierowanie w imieniu Rady wniosków i zapytań do właściwych organów;
 - 4) wykonywanie innych czynności zleconych przez Radę.
 - 3. Przewodniczący Rady przedstawia Sejmowi i Senatowi corocznie, nie później niż do dnia:
 - 1) 15 października – informację o działalności Rady za okres swojej kadencji;
 - 2) 31 maja – sprawozdanie z działalności Rady w roku poprzednim.
 - 3a. Informacja o działalności Rady, o której mowa w ust. 3 pkt 1, jest podawana do wiadomości publicznej.
 - 4. Kadencja przewodniczącego Rady trwa 1 rok.
 - 5. Przewodniczącym Rady jest naprzemiennie przedstawiciel strony pracowników i strony pracodawców, wskazany przez daną stronę i będący członkiem Rady, oraz strony rządowej, wskazany przez Prezesa Rady Ministrów spośród członków Rady Ministrów będących w składzie Rady.
 - 6. Wybór kolejności przewodniczenia Radzie uzgadniają strony Rady.
1. Zgodnie z art. 32 u.r.d.s. do zadań przewodniczącego Rady należy w szczególności zwoływanie i przewodniczenie posiedzeniom Rady i jej Prezydium, reprezentowanie Rady w kontaktach zewnętrznych, kierowanie w imieniu Rady wniosków i zapytań do właściwych organów, a także wykonywanie innych czynności zleconych przez Radę. Obok zatem kompetencji ściśle związanych z kierowaniem lub koordynacją aktywności Rady, przy zachowaniu kluczowej roli Prezydium, wśród zadań przewodniczącego znalazło się także wykonywanie innych czynności zleconych przez Radę. Ten zapis podkreśla demokratyczny charakter Rady, gdzie inicjowanie zadań przewodniczącego powierzono Radzie. Można też ten przepis tłumaczyć jako instrument zapewnienia Radzie większej sprawności działania, który podobnie jak w przypadku głosowania korespondencyjnego zapewnia możliwość szybkiego

i jednoosobowego działania przez przewodniczącego z upoważnienia Rady.

2. Nowym rozwiązaniem, które ma podnieść rangę dialogu społecznego i Rady Dialogu Społecznego jest prawo przedstawiania przez przewodniczącego Rady Sejmowi i Senatowi RP corocznie w terminie do 15 października informacji o działalności Rady za okres swojej kadencji, a do dnia 31 maja, sprawozdania z działalności Rady w roku poprzednim, w celu większego zainteresowania opinii publicznej oraz władzy ustawodawczej (Sejmu i Senatu RP) sprawami dialogu społecznego. Zgodnie z § 16 Regulaminu organizacyjnego Rady sprawozdanie z działalności, o którym mowa w art. 32 ust. 3 u.r.d.s., jest przygotowywane przez Biuro i zatwierdzone przez Radę w drodze uchwały w terminie umożliwiającym jego przedstawienie Sejmowi i Senatowi do dnia 31 maja każdego roku, zgodnie z art. 32 ust. 3 u.r.d.s.
3. Zgodnie z § 13 Regulaminu organizacyjnego posiedzenia plenarne Rady oraz posiedzenia Prezydium Rady zwołuje przewodniczący Rady z własnej inicjatywy lub na wniosek co najmniej dwóch wiceprzewodniczących Rady po ustaleniu porządku posiedzenia Rady lub jej Prezydium. Przewodniczący Rady może w wyjątkowym przypadku upoważnić pisemnie jednego z wiceprzewodniczących Rady do zwołania – w jego imieniu – posiedzenia plenarnego Rady lub posiedzenia Prezydium Rady. W razie niemożności zwołania posiedzenia Rady lub jej Prezydium, prawo zwołania posiedzenia przysługuje co najmniej dwóm wiceprzewodniczącym, z których każdy reprezentuje inną stronę Rady. Na wniosek przewodniczącego zespołu – przewodniczący Rady może zaprosić wyznaczonych członków zespołu do udziału w posiedzeniu Rady, jeżeli tematyka obrad Rady dotyczy spraw, będących w zakresie kompetencji zespołu. Przewodniczący Rady, na wniosek co najmniej jednej ze stron Rady, zawiesza posiedzenie Rady. O kontynuowaniu posiedzenia

Rady, o którym mowa w ust. 5, decyduje Prezydium Rady na swoim najbliższym posiedzeniu.

4. Zgodnie z § 14 Regulaminu organizacyjnego, posiedzeniom Rady przewodniczy przewodniczący Rady. W razie braku możliwości przewodniczenia posiedzeniu Rady, przewodniczący Rady może powierzyć, w drodze pisemnego upoważnienia, przewodnictwo jednemu z wiceprzewodniczących Rady.

Art. 33. 1. Posiedzenia Rady oraz jej Prezydium odbywają się w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na 2 miesiące.

2. Rada, w drodze uchwały, może przekazać Prezydium Rady rozpatrzenie sprawy należącej do jej kompetencji, z wyjątkiem zadań, których realizacja przez Radę wynika z odrębnych ustaw.

1. Posiedzenia Rady oraz jej Prezydium odbywają się w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na 2 miesiące. Posiedzenia zwoływane są przez przewodniczącego Rady, z inicjatywy własnej lub na wniosek co najmniej dwóch wiceprzewodniczących Rady.
2. Rada, w drodze uchwały, może przekazać Prezydium rozpatrzenie sprawy należącej do jej kompetencji, z wyjątkiem zadań, których realizacja wynika z przepisów odrębnych. Przepis umożliwiający przekazanie w drodze uchwały rozpatrzenia sprawy należącej do jej kompetencji, z wyjątkiem zadań których realizacja przez Radę wynika z odrębnych ustaw ma na celu usprawnienie, a często przyspieszenie decyzji czy wniosków Rady. Zgodnie zatem z tym przepisem Rada może upoważnić Prezydium do rozpatrzenia spraw, które skierowała do Rady Dialogu Społecznego Rada Ministrów, WRDS, możliwe jest wreszcie upoważnienie Prezydium do skierowania do

RM wniosku o wydanie bądź zmianę aktu prawnego, skierowanie do RM za pośrednictwem właściwego ministra inicjatywy quasi legislacyjnej, podjęcia stanowiska lub wniosku do Sądu Najwyższego. Należy przy tym uznać, że samo upoważnienie do rozpatrzenia sprawy nie upoważnia Prezydium do podejmowania uchwał w tych sprawach, choć można sobie wyobrazić, że Prezydium po rozpatrzeniu sprawy z upoważnienia RDS przekazuje uchwałę do głosowania korespondencyjnego, ale tylko na podstawie wyraźnego upoważnienia. Ustawa jednocześnie wyłącza z kompetencji Prezydium sprawy, w których kompetencje Rady zostały uregulowane innymi ustawami np. jak w przypadku ustalania wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Art. 34. W ramach Rady tworzone są stałe lub doraźne zespoły problemowe.

1. W ramach Rady są tworzone zespoły problemowe, stałe albo doraźne, które zgodnie z § 17 Regulaminu organizacyjnego Rada powołuje w drodze uchwały. Uchwała o powołaniu zespołu określa zadania zespołu oraz jego skład albo sposób ustalenia składu, z zastrzeżeniem że uchwała o powołaniu zespołu wskazuje osobę przewodniczącą. Zgodnie z regulaminem przewodniczącym zespołu jest naprzemiennie przedstawiciel strony pracowników i strony pracodawców Rady, a kadencja przewodniczącego zespołu ze strony pracowników i strony pracodawców trwa 4 lata. Zgodnie z Uchwałą nr 6 o powołaniu zespołów w ramach Rady Dialogu Społecznego powołano 9 zespołów problemowych i zespół doraźny. Są to następujące zespoły problemowe: ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych; ds. prawa pracy; ds. polityki gospodarczej i rynku pracy; ds. ubezpieczeń społecznych; ds. rozwoju dialogu społecznego; ds. funduszy europejskich; ds. usług publicznych; ds. międzynarodowych oraz doraźny zespół ds. zamówień publicznych. Następnie uchwałą nr 15 Rady

Dialogu Społecznego z dnia 23 września 2016 r. powołano nowy zespół doraźny ds. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

2. Zgodnie z § 18 Regulaminu organizacyjnego w skład zespołu wchodzi po dwóch przedstawicieli, poza przewodniczącym zespołu, każdej z organizacji wchodzących w skład Rady oraz strony rządowej, a członkowie zespołu mogą korzystać na posiedzeniu zespołu z pomocy zaproszonych przez siebie doradców. Każda z organizacji oraz strona rządowa mogą korzystać z pomocy maksymalnie trzech doradców. W posiedzeniach zespołów mogą uczestniczyć, z głosem doradczym, osoby powołane do udziału w pracach Rady, o których mowa w art. 22 ust. 2 ustawy. Na zaproszenie przewodniczącego zespołu w posiedzeniu uczestniczą przedstawiciele organizacji oraz instytucji, właściwi w zakresie spraw będących przedmiotem posiedzenia.
3. Jak stanowi § 5 Regulaminu organizacyjnego wnioski wojewódzkich rad dialogu społecznego, o których mowa w art. 11 ust. 1 ustawy, składa się w formie pisemnej do przewodniczącego Rady wraz z uzasadnieniem. Rozpatrzenie sprawy odbywa się na posiedzeniu Rady, a w przypadku spraw wymagających dodatkowych wyjaśnień Rada kieruje sprawę do stałego zespołu problemowego bądź powołuje doraźny zespół, który proceduje sprawę w trybie negocjacyjnym. Zespół rozpoczyna pracę niezwłocznie, a do zadań zespołu należy ocena możliwości ekonomiczno-finansowych realizacji zgłoszonych spraw oraz określenie ewentualnych ograniczeń w tym zakresie, ocena skutków społeczno-ekonomicznych, wypracowanie stanowiska w sprawie, a w przypadku rozbieżności przedstawienie odrębnych stanowisk stron lub organizacji wraz z ich argumentacją. W sprawach, o których mowa w art. 11 ust. 1 i 2 u.r.d.s., Rada podejmuje uchwałę. W przypadku braku możliwości uzgodnienia treści uchwały każda ze stron Rady, również wspólnie z inną stroną Rady, może przedstawić stanowisko.

Art. 35. 1. Posiedzenia Rady są jawne.

2. Z ważnych powodów Prezydium Rady może zdecydować o wyłączeniu jawności posiedzenia.

3. Z posiedzenia Rady sporządza się komunikat.

1. W art. 35 u.r.d.s. zagwarantowano jawność posiedzeń Rady, w związku z wielokrotnie zgłaszanym postulatem dotyczącym konieczności zapewnienia lepszego informowania opinii publicznej o pracach instytucji dialogu społecznego. Szerokie informowanie społeczeństwa o decyzjach Rady i udziale przedstawicieli związków zawodowych i organizacji pracodawców w procesie stanowienia prawa, przyczyni się do promocji dialogu społecznego i Rady jako jego forum. Taka formuła funkcjonuje w wielu krajach europejskich, gdzie działają Rady Społeczno-Gospodarcze. Z ważnych powodów Rada będzie mogła powziąć decyzję o wyłączeniu jawności posiedzenia, w szczególności dotyczyć to będzie negocjacji lub uzgodnień, albo kwestii typowo proceduralnych rozpatrywanych przez Radę.
2. Z każdego posiedzenia Rady sporządzany jest komunikat w formie pisemnej zgodnie z § 25 Regulaminu organizacyjnego. Treść komunikatu jest konsultowana z sekretarzami. Komunikat, Biuro udostępnia środkom masowego przekazu, najpóźniej następnego dnia po posiedzeniu Rady. Komunikat z posiedzenia Rady jest zamieszczany na stronie internetowej Rady.
3. Zgodnie z § 22 Regulaminu organizacyjnego informację o planowanym posiedzeniu Rady i zespołu, wraz z planowanym porządkiem obrad Biuro zamieszcza na stronie internetowej Rady. Przebieg posiedzenia Rady i zespołu są rejestrowane za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk lub dźwięk i obraz. Jak stanowi § 23 Regulaminu organizacyjnego z posiedzenia Rady i zespołu, Biuro sporządza protokół obejmujący określenie porządku dziennego, treść wystąpienia, treść uchwał i stanowisk. Do protokołu dołącza się dokumenty

będące przedmiotem prac oraz listę obecności. Protokół podpisuje odpowiednio przewodniczący Rady lub wiceprzewodniczący Rady, który prowadził posiedzenie; przewodniczący zespołu lub wyznaczony członek zespołu, który prowadził posiedzenie oraz protokolant. Z posiedzenia Prezydium Rady sporządza się notatkę. Notatkę sporządza Biuro, a podpisuje przewodniczący Rady lub wiceprzewodniczący Rady, który prowadził posiedzenie. Zgodnie z § 24 Regulaminu organizacyjnego członkowie Rady otrzymują protokół z posiedzenia Rady, a członkowie Prezydium Rady – notatkę z posiedzenia Prezydium Rady – co najmniej na siedem dni przed kolejnym posiedzeniem. Członkowie zespołu otrzymują protokół z posiedzenia zespołu, nie później niż 14 dni po posiedzeniu i co najmniej na 7 dni przed kolejnym posiedzeniem. Protokoły z posiedzeń Rady i zespołów są udostępniane na stronie internetowej Rady. Zasad tych nie stosuje się w przypadku wyłączenia jawności posiedzenia Rady.

Art. 36. Rada uchwała swój regulamin, określający:

- 1) tryb i sposób pracy oraz tryb zwoływania posiedzeń Rady oraz Prezydium Rady;**
- 2) tryb powoływania i sposób funkcjonowania zespołów problemowych, o których mowa w art. 34;**
- 3) formę i sposób udostępniania komunikatu, o którym mowa w art. 35 ust. 3;**
- 4) sposób informowania o przebiegu posiedzeń Rady;**
- 5) sposób zapraszania do udziału w pracach Rady przedstawicieli z głosem doradczym;**
- 6) tryb powoływania i zadania sekretarzy Prezydium Rady;**
- 7) organizację, sposób działania i tryb pracy Biura Rady Dialogu Społecznego;**
- 8) zasady współpracy Rady z wojewódzkimi radami dialogu społecznego, w zakresie wskazanym w ustawie.**

1. Regulamin Rady obejmuje w szczególności tryb i sposób pracy Rady oraz jej Prezydium, sposób powoływania i funkcjonowania zespołów problemowych, formę i sposób udostępniania komunikatu po posiedzeniu, sposób informowania o przebiegu posiedzeń Rady, sposób zapraszania do udziału w pracach Rady przedstawicieli z głosem doradczym, sposób powoływania i zadania Sekretarzy Prezydium Rady.

2. Zakres przedmiotowy Regulaminu został doprecyzowany w preambule do uchwały nr 5 w sprawie Regulaminu organizacyjnego, który stanowi, że na podstawie art. 28 ust. 2 i 3 w związku z art. 36 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego²⁹, zwanej dalej „ustawą”, uchwała się regulamin określający:
 - tryb i sposób pracy oraz tryb zwoływania posiedzeń Rady Dialogu Społecznego, zwanej dalej „Radą” oraz Prezydium Rady;
 - tryb powoływania i sposób funkcjonowania zespołów problemowych, o których mowa w art. 34 ustawy;
 - formę i sposób udostępniania komunikatu, o którym mowa w art. 35 ust. 3 ustawy;
 - sposób informowania o przebiegu posiedzeń Rady;
 - sposób zapraszania do udziału w pracach Rady przedstawicieli z głosem doradczym;
 - tryb powoływania i zadania sekretarzy Prezydium Rady;
 - organizację, sposób działania i tryb pracy Biura Rady Dialogu Społecznego, zwanego dalej „Biurem”;
 - zasady współpracy Rady z wojewódzkimi radami dialogu społecznego, w zakresie wskazanym w ustawie, a więc w szczególności rozpatrywania przez RDS spraw wniesionych przez WRDS oraz przekazywanie przez RDS do rozpatrzenia przez WRDS spraw będących w ich zakresie działania.

²⁹ Dz.U. 2015 poz. 1240.

Art. 37. 1. Tworzy się Biuro Rady Dialogu Społecznego, zapewniające obsługę techniczną, organizacyjną i kancelaryjno-biurową oraz ekspercką Rady, zwane dalej „Biurem”.

2. Biuro jest wydzieloną komórką organizacyjną państwowej jednostki budżetowej, podległej ministrowi właściwemu do spraw pracy.

1. Szczegóły organizacyjne związane z funkcjonowaniem Biura Rady Dialogu Społecznego określa § 26 Regulaminu organizacyjnego, który stanowi, że Biuro jest wydzieloną komórką organizacyjną państwowej jednostki budżetowej, podległej ministrowi właściwemu do spraw pracy – Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. Andrzeja Bączkowskiego, a wewnętrzną strukturę organizacyjną Biura oraz zadania poszczególnych pracowników Biura określa regulamin Biura, ustalany przez dyrektora Biura i zatwierdzany przez Prezydium Rady.

2. Zgodnie z § 27 Regulaminu, Biuro zapewnia obsługę techniczną, organizacyjną i kancelaryjno-biurową oraz ekspercką Rady, Prezydium Rady i jej zespołów problemowych. Do zadań Biura w zakresie obsługi Rady należy w szczególności:

- przygotowywanie i przesyłanie protokołów z posiedzeń Rady i jej zespołów problemowych oraz notatek z posiedzeń Prezydium Rady;
- przygotowywanie i upowszechnianie komunikatów z posiedzeń Rady;
- przygotowywanie i zlecenie wykonania analiz i ekspertyz z zakresu spraw związanych z działalnością Rady;
- gromadzenie i przechowywanie informacji i materiałów związanych z pracami Rady;
- przesyłanie zawiadomień o terminach posiedzeń oraz materiałów dotyczących posiedzeń Rady, Prezydium Rady i jej zespołów problemowych;
- prowadzenie strony internetowej Rady, w tym udostępnianie informacji i materiałów związanych z pracami Rady.

Regulamin organizacyjny w § 28 stanowi, że obsługę finansowo-księgową i administracyjną Biura zapewnia Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. Andrzeja Bączkowskiego.

Art. 38. 1. Pracami Biura kieruje dyrektor Biura.

- 2. Dyrektora Biura powołuje minister właściwy do spraw pracy na wniosek Rady.**
- 3. Minister właściwy do spraw pracy odwołuje dyrektora Biura na wspólny wniosek co najmniej dwóch stron Rady.**
- 4. Dyrektor Biura, w zakresie obowiązków związanych z realizacją zadań Rady, Prezydium i zespołów problemowych, o których mowa w art. 34, podlega przewodniczącemu Rady.**

1. Artykuł 37 i 38 u.r.d.s. reguluje odmienne od dotychczasowych zasady funkcjonowania Trójstronnej Komisji i zawiera szczegółowe uregulowania w zakresie obsługi i finansowania Rady. W poprzednim stanie prawnym, obsługę Komisji zapewniał sekretariat Komisji będący komórką organizacyjną urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw pracy, zaś koszty jej działania były pokrywane z budżetu państwa w części dotyczącej tegoż ministra. Niemniej z uwagi na odmienne kompetencje i zadania Rady, zwłaszcza przyznanie wielu autonomicznych kompetencji stronie pracowników i stronie pracodawców Rady, a także rotacyjność przewodniczenia pracom Rady, ustawa zakłada utworzenie odrębnego Biura.
2. Obsługę techniczną, organizacyjną i kancelaryjno-biurową oraz ekspercką Rady zapewnia wyodrębnione jako komórka organizacyjna państwowej jednostki budżetowej, podległej ministrowi właściwemu do spraw pracy, Biuro Rady Dialogu Społecznego, zwane dalej „Biurem”. Organizację Biura i jego szczegółowy sposób działania określa statut i regulamin jednostki budżetowej, zaś szczegółowe

zasady zostaną określone uchwałą Rady. Wydatki związane z funkcjonowaniem Rady i Biura są pokrywane z budżetu państwa z części 31 – Praca, w ramach wyodrębnionego rozdziału klasyfikacji budżetowej, ujmowane w planie finansowym jednostki budżetowej.

3. Utworzenie niezależnego biura, zapewniającego obsługę techniczną, organizacyjną i kancelaryjno-biurową oraz ekspercką Rady było podstawowym postulatem partnerów społecznych, który w projekcie przedstawionym stronie rządowej był dużo dalej idący i zakładał utworzenie instytucji Rzecznika Dialogu Społecznego. W trakcie prowadzonych negocjacji nad projektem ustawy ustalono ostatecznie formułę Biura zaproponowaną przez stronę rządową, przy czym na wniosek partnerów społecznych wprowadzono przepis mówiący o dokonaniu po 24 miesiącach oceny funkcjonowania przepisów ustawy. Konieczność zapewnienia zaplecza eksperckiego dla uczestników dialogu społecznego, prowadzonego w ramach instytucji dialogu społecznego, wynika również z rekomendacji, będących rezultatem projektu systemowego pn. *Poprawa funkcjonowania systemu dialogu społecznego oraz wzmocnienie instytucji i uczestników dialogu społecznego*, realizowanego w latach 2008–2009 przez MPiPS i współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.
4. Duże spectrum spraw, którymi będzie zajmować się Rada, w szczególności w zakresie nowych zadań, gdzie kluczowe jest zapewnienie stałej interakcji z rządem (przykładowo art. 5, art. 7, dodatkowo art. 16–19 u.r.d.s.) w pełni uzasadniają pokrywanie kosztów funkcjonowania Rady z budżetu państwa. W większości krajów europejskich, gdzie funkcjonują analogiczne ciała dialogu społecznego, o tradycyjnej strukturze rząd – związki zawodowe – organizacje pracodawców, są one finansowane z budżetu państwa i to rząd dba o odpowiednie warunki ich funkcjonowania. Podkreślić należy, że tylko niektóre koszty związane z funkcjonowaniem i aktywnością RDS są pokrywane ze środków budżetowych, a większość zobowiązań wy-

nikających z aktywności w poszczególnych zespołach, przygotowywanie ekspertyz i opinii, organizacja spotkań i konsultacji z członkami, obciąża kosztami organizacji reprezentowane w Radzie lub jest wykonywana przez ich reprezentantów społecznie.

5. Zgodnie z § 29 Regulaminu, Dyrektor Biura kieruje Biurem i reprezentuje je na zewnątrz, a do zadań dyrektora Biura należy w szczególności koordynacja prac Biura w zakresie organizacji posiedzeń Rady, Prezydium Rady i zespołów problemowych w aspekcie organizacyjnym i merytorycznym; sporządzania i zlecania ekspertyz i analiz na potrzeby Rady oraz organizacji wchodzących w jej skład; organizacji konferencji i szkoleń z zakresu dialogu społecznego, w tym dotyczących działalności Rady; przygotowania publikacji dotyczących dialogu społecznego i Rady. Ponadto Dyrektor Biura Rady bierze udział w posiedzeniach Rady i Prezydium Rady; współpracuje z sekretarzami Prezydium Rady w zakresie bieżących prac Rady, Prezydium Rady i jej zespołów problemowych; współpracuje z wojewódzkimi radami dialogu społecznego w sprawach, o których mowa w art. 11 u.r.d.s. oraz zespołami branżowymi. W czasie nieobecności dyrektora Biura jego funkcje sprawuje upoważniony pisemnie pracownik Biura.

Art. 39. 1. Wydatki związane z funkcjonowaniem Rady i Biura są pokrywane z budżetu państwa z części 31 – Praca, w ramach wyodrębnionego rozdziału klasyfikacji budżetowej.

2. **Projekt planu finansowego Biura jest przygotowywany przez dyrektora Biura i podlega zatwierdzeniu przez Radę.**
3. **Wydatki, o których mowa w ust. 1, są ujmowane w planie finansowym jednostki, o której mowa w art. 37 ust. 2.**
4. **W terminie do dnia 31 stycznia każdego roku dyrektor Biura przedstawia Radzie sprawozdanie z wykonania planu finansowego Biura za rok poprzedni.**

5. Rada zatwierdza sprawozdanie w terminie do końca lutego danego roku.

1. Środki przeznaczone na obsługę funkcjonowania Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, przekazywane dotychczas partnerom społecznym oraz dodatkowe środki na funkcjonowanie Rady i jej Biura – zgodnie z treścią nowej regulacji – zostały przeniesione do budżetu Biura Rady Dialogu Społecznego. Oprócz zadań realizowanych przez partnerów społecznych w ramach TK, a wynikających z regulacji prawnych, w szczególności ustaw o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego, o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej, o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, o pomocy społecznej, o świadczeniach rodzinnych, o emeryturach i rentach z FUS, nowa regulacja przyznaje stronie pracowników i stronie pracodawców Rady dodatkowe zadania określone m.in. w art. 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14 u.r.d.s., których realizacja będzie musiała się odbywać przy wykorzystaniu odpowiedniego wsparcia eksperckiego, w tym ekspertyz, badań i raportów, które następnie będą służyć jako podstawa przygotowania wniosków, opinii i stanowisk partnerów społecznych.
2. W związku z powstaniem Rady Dialogu Społecznego i Biura Rady Dialogu Społecznego wzrosną wydatki z budżetu państwa, w tym na wynagrodzenia osobowe. Szczegółowe wyliczenia w zakresie zwiększenia limitu wydatków w części 31 – Praca, zawierała Ocena Skutków Regulacji do ustawy. Zgodnie z § 30 Regulaminu organizacyjnego Rady, wydatki związane z funkcjonowaniem Rady i Biura są planowane w budżecie państwa w części 31 – Praca, dział 750 – Administracja publiczna, rozdział 75083 – Funkcjonowanie Rady i Biura Rady Dialogu Społecznego. Biuro Rady wypłaca środki na ryczały, diety i koszty podróży, o których mowa w art. 27 ust. 4–7 ustawy na zasadach określonych w art. 27 ust. 8 u.r.d.s.

Art. 40. 1. Prace strony rządowej w Radzie koordynuje minister właściwy do spraw pracy.

2. Minister właściwy do spraw pracy i urząd go obsługujący współpracuje z Radą i wojewódzkimi radami dialogu społecznego, o których mowa w art. 41 ust. 1, oraz przedstawia Radzie informacje o działaniach i inicjatywach strony rządowej.

3. Minister właściwy do spraw pracy, na wniosek strony pracowników i strony pracodawców Rady, powołuje – niezależne od Rady – zespoły, dla prowadzenia branżowego dialogu społecznego. Powołanie zespołu poprzedzone jest konsultacją z właściwym ministrem.

1. Ustawa stanowi, że prace strony rządowej w Radzie koordynuje minister właściwy do spraw pracy. Ministerstwo w nowym stanie prawnym obsługuje ministra właściwego do spraw pracy w zakresie wykonywania obowiązków związanych z koordynacją prac strony rządowej w Radzie oraz w zakresie współpracy z Radą Dialogu Społecznego i wojewódzkimi radami dialogu społecznego. Na ministra właściwego do spraw pracy nałożono też obowiązek przedstawiania Radzie informacji o działaniach i inicjatywach strony rządowej. Z przepisu tego wynika kluczowa rola ministra właściwego ds. pracy we współpracy z Radą i WRDS-ami, wynikająca zarówno z funkcji koordynacyjnych wewnątrz rządu, jak i przedstawiania Radzie informacji o działaniach i inicjatywach rządu. Ustawa nie precyzuje zasad współpracy ministra z Radą, dlatego należy moim zdaniem przyjąć, że odbywa się ona w szczególności poprzez współpracę za pośrednictwem Biura Rady oraz Departamentem Dialogu i Partnerstwa Społecznego MRPiPS. Do ministra właściwego ds. pracy powinny być też kierowane wnioski i uwagi Rady, jej stron i organizacji, dotyczące koordynacji współpracy ze stroną rządową. Należy jednak podkreślić, że prawo i obowiązek koordynacji prac strony rządowej odnosi się raczej do organizowania tej pracy, przestrzegania przepi-

sów i terminów wynikających z ustawy lub uchwał, czy wniosków podejmowanych w formule trójstronnej i autonomicznej. Koordynacja nie daje jednak ministrowi właściwemu ds. pracy uprawnień władczych, czy dyscyplinujących członków Rady Ministrów, co jest wyłączną kompetencją Prezesa Rady Ministrów, który wyznacza członków Rady ze strony rządowej i wskazuje wiceprzewodniczącego Rady. Można jednak oczekiwać, że funkcja koordynacyjna ministra właściwego ds. pracy znajdzie swoje odzwierciedlenie w Regulaminie Prac Rady Ministrów lub wewnętrznych zarządzeniach organizujących prace Rady Ministrów i urzędów obsługujących członków RM.

2. Dodatkowo – na wniosek strony pracodawców i strony pracowników Rady – minister właściwy do spraw pracy może powoływać zespoły, na forum których prowadzony będzie trójstronny dialog branżowy, przy czym **powołanie zespołu poprzedzone jest konsultacją z właściwym ministrem. Dodany przy ostatniej nowelizacji zapis ma na celu transparentne włączanie właściwych ministrów w proces powoływania zespołów branżowych, działających w obszarze ich kompetencji.** Zespoły te funkcjonują w analogiczny sposób jak wcześniej powoływane – pomimo braku regulacji ustawowych – Trójstronne Zespoły Branżowe. Ustawa nie przewiduje włączenia w struktury Rady funkcjonujących zespołów trójstronnych, działających poza Radą Dialogu Społecznego. Cechą zespołów branżowych jest z jednej strony trójstronny charakter, z drugiej duża autonomia wynikająca z porozumień zawieranych w sprawie powołania i funkcjonowania poszczególnych Trójstronnych Zespołów Branżowych. Należy podkreślić, że brak jest szczegółowych regulacji zasad powoływania Trójstronnych Zespołów Branżowych, ustawa rozstrzyga tylko, że minister może podjąć taką decyzję na wspólny wniosek podjęty uchwałą strony pracodawców i pracowników. Ustawa rozstrzyga też, że powołane zespoły są niezależne od Rady, zatem zakres i zasady ich działania, analogicznie do wcześniej

funkcjonujących TZB są określane w porozumieniach zawieranych przez strony wskazane w decyzji ministra wydanej na podstawie uchwały strony pracowników i strony pracodawców Rady.

3. Zgodnie z § 19 Regulaminu organizacyjnego, powołanie przez ministra właściwego do spraw pracy, zespołów branżowych następuje na uzgodniony w drodze uchwały wniosek strony pracowników i strony pracodawców Rady na zasadach określonych w art. 29 ustawy to jest strona pracowników i strona pracodawców uzgadnia wniosek, w drodze uchwały podejmowanej na posiedzeniu plenarnym. Zmiana dokonana w związku z nowelizacją ustawy polega na poprzedzeniu wniosku o powołanie zespołu branżowego konsultacją tej inicjatywy z właściwym ministrem. Chodzi o informację i dokonanie oceny z perspektywy właściwego dla danej branży ministra zakresu, celu i uczestników dialogu branżowego.

ROZDZIAŁ IV

Wojewódzkie rady dialogu społecznego

Art. 41. 1. W województwach mogą być tworzone wojewódzkie rady dialogu społecznego, zwane dalej „WRDS”.

- 2. O utworzeniu WRDS postanawia marszałek województwa na wspólny wniosek co najmniej jednej z organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1, oraz co najmniej jednej z organizacji, o których mowa w art. 24 ust. 1.**
- 3. Marszałek postanawia o likwidacji WRDS, jeżeli o odwołanie swoich przedstawicieli z jej składu wystąpią wszystkie z organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1, lub wszystkie z organizacji, o których mowa w art. 24 ust. 1.**
- 4. Tworzenie oraz zapewnienie funkcjonowania WRDS jest zadaniem z zakresu administracji rządowej, zleconym marszałkowi województwa, finansowanym w drodze dotacji celowej.**

1. Ustawa reguluje zasady tworzenia na zasadzie fakultatywności i kompetencje w województwach, wojewódzkich rad dialogu społecznego – WRDS. W poprzednim stanie prawnym, forum dialogu społecznego, prowadzonego na szczeblu regionalnym stanowiły wojewódzkie komisje dialogu społecznego – WKDS. W ich skład wchodził przedstawiciele: wojewody – jako strona rządowa, reprezentatywnych organizacji związkowych – jako strona pracowników, reprezentatywnych organizacji pracodawców – jako strona pracodawców, marszałka województwa – jako strona samorządowa. Uprawnienia i kompetencje WRDS zostały podobnie ukształtowane do tych, którymi dysponowały WKDS, z kilkoma zastrzeżeniami. Omawiana w komentarzu nowelizacja ustawy sporo miejsca poświęciła właśnie WRDS poprawiając zasady i warunki ich funkcjonowania.

2. O utworzeniu WRDS postanawia marszałek województwa na wspólny wniosek co najmniej jednej z reprezentatywnych organizacji pracowników oraz co najmniej jednej z reprezentatywnych organizacji pracodawców. Zatem wniosek o powołanie WRDS składa do marszałka województwa ogólnokrajowa reprezentatywna organizacja pracodawców i pracowników, wskazując swoich przedstawicieli w regionie. W ustawie przewidziano również możliwość likwidacji WRDS przez marszałka, jeżeli o odwołanie swoich przedstawicieli z jej składu wystąpią wszystkie reprezentatywne organizacje pracowników lub wszystkie reprezentatywne organizacje pracodawców. Przeniesienie kompetencji wojewodów na marszałków województwa odnośnie powoływania i organizowania prac WRDS, stanowi realizację postulatu partnerów społecznych. Według ich opinii to marszałkowie województwa w sposób najbardziej właściwy, z uwagi na zakres zadań pozostających w obszarze ich kompetencji, przyczynią się do bardziej efektywnego organizowania i prowadzenia dialogu społecznego w regionie, a ponad 3 lata funkcjonowania nowej ustawy oraz analiza dorobku i aktywności WRDS potwierdzają trafność tej decyzji.

3. Warto podkreślić, że do zakresu zadań marszałka należy wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, w szczególności zapewnienie warunków należytego wykonywania przez województwo zadań własnych wynikających z ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa³⁰ w zakresie: edukacji publicznej, promocji i ochrony zdrowia, kultury i ochrony jej dóbr, pomocy społecznej, polityki prorodzinnej, modernizacji terenów wiejskich, zagospodarowania przestrzennego, ochrony środowiska, gospodarki wodnej, dróg publicznych i transportu, kultury fizycznej i turystyki, ochrony praw konsumenta, obronności, bezpieczeństwa publicznego, przeciwdziałaniu bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy, oraz zadań zleconych na mocy ustaw szczególnych i zadań powierzonych

³⁰ Dz.U. 1998 nr 91 poz. 576 z późn. zm.

na podstawie porozumień z organami administracji rządowej lub samorządowej. Należy podkreślić, że zadaniem marszałków jest także koordynowanie i monitorowanie wydatkowania funduszy strukturalnych UE przeznaczonych na rozwój regionu.

4. Zmiana usytuowania WRDS przy marszałkach województwa była przemyślaną decyzją podjętą w momencie uchwalania ustawy w 2015 roku i miała wpłynąć na zintensyfikowanie dialogu społecznego w regionie. Wskazanie marszałka jako organizatora prac WRDS, którego zakres kompetencji i aktywności jest bardzo szeroki wydaje się wciąż właściwym rozwiązaniem. Mimo trudności w funkcjonowaniu WRDS, związanego z bardzo symbolicznym finansowaniem zadań, dialog regionalny i aktywność WRDS okazała się bardzo wymierna. Mimo różnic występujących w poszczególnych województwach, dialog regionalny stał się ważnym obszarem instytucjonalnej współpracy związków zawodowych, organizacji pracodawców, marszałków i terenowej administracji rządowej. Tworzenie oraz zapewnienie funkcjonowania WRDS będzie stanowić zadanie z zakresu administracji rządowej, zlecone marszałkowi województwa, finansowane w drodze dotacji celowej.

Art. 42. 1. Do właściwości WRDS należy:

- 1) **zajmowanie stanowisk i wyrażanie opinii:**
 - a) **w sprawach objętych zakresem zadań związków zawodowych lub organizacji pracodawców będących w kompetencji administracji rządowej i samorządowej z tere-
nu województwa,**
 - b) **w sprawach, o których mowa w art. 11 ust. 2;**
- 1a. **W sprawach, o których mowa w ust. 1, WRDS zajmuje
wspólne stanowisko.**
- 1b. **Jeżeli WRDS nie uzgodni wspólnego stanowiska w sprawach,
o których mowa w ust. 1, każda ze stron, również wspólnie
z inną stroną WRDS, może zająć stanowisko w tej sprawie.**

- 1c. Jeżeli strona WRDS nie uzgodni stanowiska w sprawach, o których mowa w ust. 1, każdej z organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1, wchodzących w skład tej strony WRDS, przysługuje prawo wyrażenia opinii w tej sprawie.
- 1d. Tryb określony w ust. 1a–1c stosuje się do wyrażania opinii przez WRDS.
- 1e. Każda ze stron WRDS może wezwać inną stronę WRDS do zajęcia stanowiska w sprawie, którą uzna za mającą duże znaczenie społeczne lub gospodarcze dla województwa. Przepisy ust. 1a–1c stosuje się odpowiednio.
2. Marszałek województwa przedstawia stronie pracowników i stronie pracodawców WRDS do zaopiniowania projekty strategii rozwoju województwa i programów w zakresie objętym zadaniami związków zawodowych i organizacji pracodawców oraz sprawozdania z ich realizacji.
3. Wyrażenie opinii, o której mowa w ust. 2, wymaga zgody strony pracowników i strony pracodawców WRDS. Jeżeli strona pracowników i strona pracodawców WRDS nie uzgodnią wspólnej opinii, każdej ze stron przysługuje prawo wyrażenia opinii w tej sprawie. Jeżeli strona pracowników lub strona pracodawców nie uzgodnią opinii, każdej z organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1, wchodzących w skład tej strony WRDS, przysługuje prawo wyrażenia opinii w tej sprawie.
4. Stanowiska lub opinie w sprawie, o której mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b, przewodniczący WRDS przekazuje Prezydium Rady.
 1. Do właściwości WRDS należy wyrażanie opinii poprzez zajmowanie stanowisk w sprawach objętych zakresem zadań związków zawodowych lub organizacji pracodawców będących jednocześnie w kompetencji administracji rządowej i samorządowej z terenu województwa oraz w sprawach przekazanych przez Prezydium Rady.

Wspólny zakres właściwości wszystkich stron wynika z szerokich kompetencji zarówno marszałka województwa, wojewody oraz organizacji pracodawców i pracowników, i stanowi ogół spraw z zakresu rozwoju regionalnego, warunków zarządzania środkami funduszy strukturalnych przeznaczonych na rozwój regionalny, relacji zbiorowych, w szczególności dotyczących administracji samorządowej i administracji wojewódzkiej oraz szczegółowych spraw z zakresu polityki gospodarczej i polityki społecznej, w tym edukacji publicznej, promocji i ochrony zdrowia, kultury i ochrony jej dóbr, pomocy społecznej, polityki prorodzinnej, modernizacji terenów wiejskich, zagospodarowania przestrzennego, ochrony środowiska, gospodarki wodnej, dróg publicznych i transportu, kultury fizycznej i turystyki, ochrony praw konsumenta, obronności, bezpieczeństwa publicznego, polityki rynku pracy i innych, które spełniają to kryterium. Przepis stawia akcent na wyrażenie wspólnej opinii lub zajęcie wspólnego stanowiska przez WRDS, a w przypadku braku konsensusu możliwe jest przyjęcie stanowiska przez strony, a nawet wyrażenie opinii przez poszczególne organizacje.

Zamiennie stosowane w ustawie pojęcia stanowiska i opinii wymaga jednak uporządkowania. Co do zasady tak stanowiska, jak i opinie WRDS zwane w art. 50 decyzjami WRDS, są podejmowane w drodze uchwały, przy czym tylko w przypadku opinii WRDS wymagana jest szczególna procedura głosowania określona w art. 50 ustawy. Jednak zważywszy, że zarówno opinie jak i stanowiska przyjmowane są w drodze uchwały WRDS można założyć stosowanie szczególnej procedury określonej dla decyzji WRDS w drodze uchwały zgodnie z art. 50. Za takim potraktowaniem stanowisk WRDS podejmowanych w drodze uchwały przemawia też wskazanie w art. 50 ust. 3 i 4 **wnioseków zawierających stanowiska dotyczące rekomendacji rozwiązań i propozycji zmian prawnych, które WRDS przekazuje Radzie oraz zobowiązanie dla organów administracji publicznej do odniesienia się po otrzymaniu stanowiska WRDS do przekazanego stanowiska w terminie 30 dni.**

Dopiero brak wspólnej uchwały w sprawie stanowiska lub opinii WRDS, oznacza, że w danej kwestii wspólne stanowisko lub opinię przyjmują w drodze uchwały strony WRDS (np. związkowa i pracodawców, ale także związkowa i rządowa lub pracodawców i związkowców wspólnie z samorządem). Ta sama zasada dotyczy jednej strony np. wspólnej uchwały strony związkowej w sprawie przyjęcia stanowiska lub opinii. Z kolei brak uchwały wspólnej WRDS lub stron, albo strony upoważnia każdą organizację do wyrażenia opinii samodzielnie w imieniu organizacji. Wszystkie opisane formy uchwał i zasady głosowania powinny zostać określone w regulaminie organizacyjnym WRDS, najlepiej w formie wyszczególnionych przedmiotowo i podmiotowo procedur.

2. Zgodnie z art. 42 ust. 1e każda ze stron WRDS może wezwać inną stronę WRDS do zajęcia stanowiska w sprawie, którą uzna za mającą duże znaczenie społeczne lub gospodarcze dla województwa. Do takich spraw mających znaczenie społeczne lub gospodarcze dla województwa mogą należeć np. problemy funkcjonowania szpitali lub szkół, upadłość lub zamiar likwidacji działalności przez dużą firmę w regionie lub plany inwestycyjne i szansa na pozyskanie inwestora w regionie. W takich sprawach każda ze stron może wezwać pozostałe strony lub jedną czy dwie strony do zajęcia stanowiska. W tym przypadku obowiązuje tryb przyjmowania stanowiska jak powyżej – uchwała WRDS w sprawie wspólnego stanowiska, stanowisko stron lub strony w drodze uchwały lub opinii poszczególnych organizacji, przy czym tryb głosowania uchwał innych niż decyzje WRDS wymaga uregulowania przez strony w Regulaminie.

Opiniowanie jako procedura WRDS została zarezerwowana dla opiniowania niektórych aktów prawa miejscowego lub dokumentów strategicznych, o których zaopiniowanie zwraca się do partnerów społecznych marszałek województwa. Zgodnie z art. 42 ust. 2 i 3 marszałek województwa przedstawia stronie pracowników i stronie pracodawców WRDS do zaopiniowania projekty strategii rozwoju

województwa i programów w zakresie objętym zadaniami związków zawodowych i organizacji pracodawców oraz sprawozdania z ich realizacji. Wyrażenie opinii wymaga zgody strony pracowników i strony pracodawców WRDS. Jeżeli strona pracowników i strona pracodawców WRDS nie uzgodnią wspólnej opinii, każdej ze stron przysługuje prawo wyrażenia opinii w tej sprawie. Jeżeli strona pracowników lub strona pracodawców nie uzgodnią opinii, każdej z organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1, wchodzących w skład tej strony WRDS, przysługuje prawo wyrażenia opinii w tej sprawie. Tryb głosowania w przypadku uchwały autonomicznej wymaga także uregulowania w regulaminie organizacyjnym, choć warto wskazać, że w tym przypadku konieczne jest odpowiednie stosowanie art. 50 ust. 1a i 1b, zwłaszcza z uwagi na art. 50 ust. 2.

Art. 50 ust. 2 w związku z art. 42 ust. 2 i 3 mówi o szczególnym trybie przyjmowania opinii strony pracowników i strony pracodawców – w sprawach, o których mowa w art. 42 ust. 2. Oznacza to, że jeśli strona społeczna chce przyjąć opinię w sprawie strategii lub programu przekazanych przez marszałka, to powinna to zrobić na posiedzeniu plenarnym (art. 42 ust. 2 i art. 50 ust. 1a) w drodze uchwały (art. 50 1b), przy czym art. 42 ust. 2 mówi o tym, że przepisy art. 50 ust. 1a i 1b są stosowane odpowiednio.

W tym przypadku brak jest możliwości przyjęcia uchwały całej WRDS (w końcu ma to być opinia strony społecznej do dokumentu, przekazanego przez marszałka), dlatego odpowiednie stosowanie tych przepisów będzie polegało na tym, że strona pracowników i strona pracodawców przyjmuje uchwałę zawierającą opinię do projektu. Uchwała będzie **uchwałą strony pracowników i strony pracodawców**, zaś zgodę na nią musi wyrazić jedynie strona społeczna. Strona samorządowa i strona rządowa nie będą brały udziału w głosowaniu.

2. Zgodnie z nowym art. 42, WRDS będzie mogła podejmować stanowiska i wyrażać opinię. Jest to doprecyzowanie przepisów, ponieważ

w ustawie zapis brzmiał „wyrażanie opinii i stanowisk”. Nowa treść artykułu 50 mówi o trybie podejmowania stanowisk i wyrażania opinii, o których mowa w art. 42 i precyzuje, że będzie się to odbywać w drodze uchwały. Tak więc, jeśli WRDS będzie chciała podjąć stanowisko lub wyrazić opinię, to ich akceptacja i przyjęcie powinno się odbyć w drodze uchwały.

Artykuł 50 ust. 1b mówi o stanowisku strony pracowników i pracodawców oraz stanowisku strony samorządowej i strony rządowej do uchwały w sprawie przyjęcia danego stanowiska lub opinii w sprawach, o których mowa w art. 42. Jeśli WRDS chce przyjąć uchwałę, to każda ze stron powinna mieć o niej zdanie, tj. stanowisko – ale nie są to stanowiska, o których mowa w treści art. 42. Powyższe nie wyklucza podejmowania uchwał ws. przyjęcia stanowiska lub opinii w innych **sprawach, nie wynikających z art. 42, np. ws. misji dobrej woli.**

5. Zgodnie ust. 1 lit. b, wojewódzka rada dialogu społecznego wyraża opinie lub zajmuje stanowiska w sprawach przekazanych przez Prezydium Rady, zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy. Kwestie przekazywane WRDS przez Radę Dialogu Społecznego dotyczyć mogą spraw o zasięgu wojewódzkim będących w kompetencji województwa, jak w szczególności problemy w realizacji zadań własnych lub zleconych na podstawie ustawy o samorządzie województwa, spory i konflikty zbiorowe, zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub skutki klęsk żywiołowych i innych zagrożeń. Sprawą o zasięgu regionalnym może być stanowisko WRDS, stron lub poszczególnych organizacji w sprawie funkcjonowania dialogu społecznego na poziomie regionalnym, w szczególności problemów w prowadzeniu dialogu regionalnego. Stanowiska lub opinie w sprawie, o której mowa w ust. 1 pkt 1b. przewodniczący WRDS przekazuje Prezydium RDS.

Art. 43. 1. Strony WRDS mogą wspólnie zawierać porozumienia.

2. Przedmiotem porozumień mogą być wzajemne zobowiązania stron w sprawach objętych zakresem ich działania. Przepis art. 3 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Strony WRDS, podobnie jak strony RDS, mogą wspólnie zawierać porozumienia, przedmiotem których będą mogły być wzajemne zobowiązania stron w sprawach objętych zakresem ich działania, z zachowaniem następujących rygorów co do treści porozumień – porozumienia określają m.in. czas obowiązywania, tryb dokonywania zmian treści, tryb rozwiązania, przypadki wygaśnięcia, tryb rozstrzygania kwestii spornych. Z przepisu wynika możliwość zawierania porozumień wspólnie przez strony, zatem chodzi w szczególności o porozumienia zawierane przez wszystkie strony WRDS, należy jednak moim zdaniem dopuścić możliwość zawierania także porozumień pomiędzy poszczególnymi stronami, w szczególności porozumień autonomicznych zawieranych pomiędzy stroną pracodawców i stroną pracowników. Przedmiotem takich porozumień mogą być wzajemne zobowiązania stron, na przykład do informowania się, rozstrzygania kwestii spornych, konsultacji i innych zobowiązań na rzecz współpracy lub wspólnych inicjatyw.

Art. 44. 1. WRDS może rozpatrywać sprawy społeczne lub gospodarcze powodujące konflikty między pracodawcami i osobami wykonującymi pracę zarobkową, jeżeli uzna te sprawy za istotne dla zachowania pokoju społecznego.

2. Sprawy, o których mowa w ust. 1, mogą być na piśmie przedstawiane WRDS przez każdą z jej stron, związki zawodowe i organizacje pracodawców niewchodzące w skład WRDS, organy administracji publicznej oraz strony, których konflikt dotyczy.

1. Przepisy art. 44–46 u.r.d.s. regulują właściwość wojewódzkich rad dialogu społecznego w zakresie rozpatrywania spraw powodujących konflikty i spory zbiorowe oraz kompetencje WRDS i przewodniczącego WRDS do podejmowania działań na rzecz rozwiązania konfliktu. Zgodnie z art. 44 WRDS mogą rozpatrywać sprawy społeczne lub gospodarcze powodujące konflikty między pracodawcami i osobami wykonującymi pracę zarobkową, jeżeli uzna, że sprawy te są istotne dla zachowania pokoju społecznego. Przepis ten dotyczy sytuacji wykraczających na ogół poza klasyczny spór zbiorowy, który zgodnie z ustawą z dnia 23 maja 1991 roku o rozwiązywaniu sporów zbiorowych³¹ toczy się według reguł określonych w ustawie na poszczególnych obligatoryjnych etapach sporu tj. rokowań, mediacji do strajku włącznie. Po pierwsze, może dotyczyć sytuacji, gdy po wyczerpaniu obligatoryjnych etapów sporu zbiorowego wystąpi zagrożenie strajku, którego negatywne następstwa gospodarcze i społeczne wymagają działań nadzwyczajnych, aby nie dopuścić do eskalacji sporu. Po drugie, mogą wystąpić sytuacje, w których strony nie prowadzą rokowań lub mediacji, tocząc spór o legalność przedmiotu sporu, uznanie mediatora, a konflikt zaczyna eskalować powodując zagrożenie pokoju społecznego. Po trzecie, mogą występować sytuacje, w których eskalacja sporu prowadzi do form protestu niebezpiecznych dla zdrowia lub życia, albo bezpieczeństwa publicznego, np. strajk głodowy, okupacyjny, czy protest prowadzony pod ziemią. Po czwarte wreszcie, konflikt może być spowodowany decyzjami administracyjnymi lub zmianą prawa, która utrudnia rozwiązanie konfliktu. We wszystkich tych sytuacjach niezbędna może okazać się ingerencja zewnętrzna i podjęcie działań na rzecz rozwiązania sytuacji konfliktowej. Przy czym należy podkreślić, że wprowadzona zmiana będąca konsekwencją rozszerzenia podmiotowego zakresu strony pracowników, na inne osoby wykonujące pracę zarobkową, zmienia też zakres przedmiotowy zainteresowań WRDS o kwestie już nie tylko stricte pracownicze, ale także te nieprawnicze związane z ryzykiem zbyt głębokiej ingerencji w stosunki gospodarcze,

³¹ Dz.U. 2015 poz. 295 i 1240.

które na nieco innych zasadach są kształtowane. Długość kontraktu, przesłanki jego rozwiązania, wreszcie zasady rozliczeń i wynagrodzeń nie podlegają przecież ograniczeniom Kodeksu pracy i mogą mieć częściej charakter sporny i stawać się przedmiotem dialogu regionalnego. Sprawy takie mogą być przedstawiane wojewódzkiej radzie dialogu społecznego, na piśmie, przez każdą z jej stron, a także przez związki zawodowe i organizacje pracodawców niewchodzące w skład WRDS, organy administracji publicznej oraz strony, których konflikt dotyczy. Zgodnie z tą regulacją znacznie rozszerzono zakres podmiotów, które mogą wystąpić na piśmie z wnioskiem o rozpatrzenie sprawy przez WRDS, mogą to być zarówno wszystkie strony WRDS oraz organizacje pracodawców, związki zawodowe i organy administracji publicznej niewchodzące w skład WRDS, wreszcie także strony, których konflikt dotyczy. Ale rozszerzenie zakresu podmiotowego i zarazem przedmiotowego o charakterze konfliktowym nie może naruszać takich wartości i norm jak autonomia stron dialogu społecznego, czy zasady wolności gospodarczej.

- Art. 45. 1. W sprawach, o których mowa w art. 44 ust. 1, WRDS wyraża opinię lub podejmuje uchwałę o konieczności wyznaczenia osoby z misją dobrej woli, którą będzie osoba z listy mediatorów, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych (Dz.U. z 2015 r. poz. 295 i 1240), z zastrzeżeniem ust. 2.**
- 2. W szczególnych przypadkach, jeżeli wymaga tego interes społeczny, przewodniczący WRDS może samodzielnie zadecydować o konieczności wyznaczenia osoby z misją dobrej woli.**
 - 3. Z wnioskiem do ministra właściwego do spraw pracy o wyznaczenie osoby z misją dobrej woli występuje przewodniczący WRDS.**
 - 4. Osoba z misją dobrej woli pomaga stronom, których konflikt dotyczy, w jego rozwiązaniu. Jeżeli nie jest możliwe rozwiązanie konfliktu, jego strony lub osoba z misją dobrej woli występują do WRDS o wyrażenie przez nią opinii.**

1. W sprawach powodujących konflikty, wniesionych pod obrady, wojewódzka rada dialogu społecznego wyraża opinię lub podejmuje uchwałę o konieczności wyznaczenia osoby z misją dobrej woli, którą będzie osoba z listy mediatorów, o której mowa w art. 11. ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 roku o rozwiązywaniu sporów zbiorowych. Podkreślić należy, że w praktyce wyznaczoną osobą z misją dobrej woli może być także inna osoba ciesząca się autorytetem, na której misję wyrażą zgodę strony konfliktu. Co do zasady uchwała lub ewentualna samodzielna decyzja przewodniczącego ma dotyczyć wyłącznie konieczności wskazania osoby z misją dobrej woli, a z odpowiednim wnioskiem przewodniczący WRDS zwraca się do ministra właściwego ds. pracy.
2. W szczególnych przypadkach, jeżeli wymaga tego interes społeczny, przewodniczący WRDS będzie mógł samodzielnie zdecydować o konieczności wyznaczenia osoby z misją dobrej woli. Zasadniczo, z wnioskiem do ministra właściwego do spraw pracy, o wyznaczenie osoby z misją dobrej woli, będzie występował przewodniczący WRDS. Jak wskazują doświadczenia poprzedniej ustawy o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego, dialog regionalny odgrywał ważną i bardzo pozytywną rolę w rozwiązywaniu konfliktów lokalnych.
3. Osoba z misją dobrej woli pomaga stronom konfliktu w jego rozwiązaniu, korzystając z pomocy władz regionalnych, partnerów społecznych, a także urzędu ministra właściwego ds. pracy, angażując inne osoby, instytucje i organy, których udział lub decyzje mogą przyczynić się do jego rozwiązania. Jeżeli nie jest możliwe rozwiązanie konfliktu, jego strony lub osoba z misją dobrej woli występują do WRDS o wyrażenie przez nią opinii. Opinia WRDS może zawierać ocenę prowadzonego sporu lub konfliktu, może zawierać apel do stron lub wnioski do organów lub instytucji w sprawie podjęcia decyzji lub działań, które przyczynią się do rozwiązania konfliktu.

Jeżeli problem dotyczy decyzji administracji rządowej lub zmian w prawie będących w zakresie celów Rady Dialogu Społecznego, WRDS może zwrócić się z wnioskiem do RDS w trybie art. 11 ust. 1 u.r.d.s.

- Art. 46. 1. Osobie z misją dobrej woli na czas prowadzenia misji dobrej woli przysługuje zwolnienie od pracy.**
- 2. Osobie z misją dobrej woli przysługuje wynagrodzenie oraz zwrot poniesionych przez nią kosztów przejazdu i zakwaterowania określone w umowie zawartej przez tę osobę z marszałkiem województwa. Wynagrodzenie to nie może być wyższe od wynagrodzenia przewidzianego dla mediatorów z listy mediatorów, określonego zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.**
 - 3. Wynagrodzenie i koszty, o których mowa w ust. 2, są finansowane w ramach dotacji celowej, o której mowa w art. 41 ust. 4.**

Osoba z misją dobrej woli pomaga stronom, których konflikt dotyczy, w jego rozwiązaniu. Zgodnie z ust. 2 na czas prowadzenia misji dobrej woli, przysługiwać jej będzie zwolnienie od pracy, a także wynagrodzenie przewidziane w umowie zawartej z marszałkiem województwa, zwrot poniesionych przez nią kosztów przejazdu i zakwaterowania. Koszty te pokrywane są przez marszałka ze środków dotacji celowej, przekazanej marszałkowi województwa zgodnie z art. 41 ust. 4 u.r.d.s. Wynagrodzenie dla osoby z misją dobrej woli nie może być wyższe od wynagrodzenia przewidzianego dla mediatorów z listy mediatorów, określonego zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.

Art. 47. 1. W skład WRDS wchodzi:

- 1) marszałek województwa oraz dwie wskazane przez niego osoby spośród przedstawicieli innych jednostek samorządu terytorialnego albo organizacji zrzeszających samorządy – jako przedstawiciele strony samorządowej;
 - 2) przedstawiciele organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1 – wskazani przez jej organ statutowy – jako przedstawiciele strony pracowników;
 - 3) przedstawiciele organizacji, o których mowa w art. 24 ust. 1 – wskazani przez jej organ statutowy – jako przedstawiciele strony pracodawców;
 - 4) wojewoda oraz dwie wskazane przez niego osoby – jako przedstawiciele strony rządowej.
2. WRDS może zapraszać do udziału w posiedzeniach przedstawicieli powiatów i gmin z terenu województwa.
 3. Liczbę przedstawicieli każdej z organizacji, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, wchodzących w skład WRDS ustalają wspólnie strony pracowników i strony pracodawców w drodze uchwały.
 4. Członków WRDS powołuje i odwołuje marszałek danego województwa, na wniosek organizacji i instytucji, o których mowa w ust. 1.
 5. Szczegółowy tryb działania WRDS określa regulamin WRDS.
 6. Obsługę WRDS zapewnia biuro wojewódzkiej rady dialogu społecznego, będące komórką organizacyjną urzędu obsługującego marszałka województwa.
 7. Biuro wojewódzkiej rady dialogu społecznego w zakresie prac związanych z funkcjonowaniem WRDS wykonuje zadania zlecone przez prezydium WRDS.
1. Ustawa przewiduje, że wojewódzkie rady dialogu społecznego zachowują swój czterostronny charakter, stanowiąc, że w skład WRDS

wchodzi marszałek województwa oraz dwie wskazane przez niego osoby spośród przedstawicieli innych jednostek samorządu terytorialnego albo organizacji zrzeszających samorzady – jako przedstawiciele strony samorządowej; przedstawiciele reprezentatywnych organizacji pracowników – jako przedstawiciele strony pracowników; przedstawiciele reprezentatywnych organizacji pracodawców – jako przedstawiciele strony pracodawców; wojewoda oraz dwie wskazane przez niego osoby – jako przedstawiciele strony rządowej. Liczbę przedstawicieli każdej organizacji w składzie WRDS będą ustalać wspólnie strony pracowników i pracodawców w drodze uchwały.

2. Członków WRDS powołuje i odwołuje marszałek województwa, na wniosek organów statutowych organizacji i instytucji wchodzących w skład WRDS. WRDS może zapraszać do udziału w posiedzeniach przedstawicieli powiatów i gmin z terenu województwa.
3. Szczegółowy sposób i tryb działania WRDS określa regulamin WRDS, a jego obsługę zapewnia biuro wojewódzkiej rady dialogu społecznego jako komórki organizacyjnej urzędu marszałkowskiego.

Art. 48. 1. WRDS obraduje na posiedzeniach plenarnych.

2. **Pierwsze posiedzenie WRDS zwołuje marszałek województwa nie później niż w terminie 3 miesięcy od złożenia wniosku, o którym mowa w art. 41 ust. 2.**
3. **Posiedzenia WRDS odbywają się w zależności od potrzeb, nie rzadziej niż raz na trzy miesiące.**
4. **Posiedzenia WRDS i Prezydium WRDS zwołuje przewodniczący WRDS.**
5. **W szczególnych przypadkach przewodniczący WRDS może upoważnić jednego z wiceprzewodniczących WRDS do zwołania posiedzenia WRDS lub posiedzenia prezydium WRDS.**
6. **Przewodniczący WRDS może powierzyć prowadzenie posiedzenia jednemu z wiceprzewodniczących.**

- 7. Członkowie WRDS uczestniczą w pracach WRDS osobiście.**
 - 8. Członkowie WRDS i prezydium WRDS mogą korzystać na posiedzeniach WRDS oraz Prezydium WRDS z pomocy zaproszonych przez siebie doradców na zasadach określonych w regulaminie WRDS.**
 - 9. Na wniosek prezydium WRDS, w ramach środków na funkcjonowanie biura wojewódzkiej rady dialogu społecznego, marszałek województwa może pokrywać koszty niezbędnych ekspertyz i opinii, koszty dojazdów na posiedzenia członków WRDS oraz koszty związane z podróżą służbową członków WRDS wykonujących zadania zlecone przez Prezydium WRDS, w wysokości i na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.**
1. Wojewódzkie rady dialogu społecznego obradują na posiedzeniach plenarnych, przy czym pierwsze posiedzenie WRDS zwołuje marszałek województwa, nie później niż w terminie 3 miesięcy od złożenia wniosku o utworzenie wojewódzkiej rady dialogu społecznego.
 2. Posiedzenia WRDS powinny odbywać w zależności od potrzeb, nie rzadziej niż raz na trzy miesiące, a zwoływane są przez przewodniczącego WRDS. Zgodnie z ust. 5, przewodniczący WRDS może upoważnić wiceprzewodniczącego WRDS do zwołania posiedzenia plenarnego lub Prezydium. Przewodniczący WRDS może także zgodnie z ust. 6 powierzyć prowadzenie posiedzenia jednemu z wiceprzewodniczących.
 3. W ustawie przewidziano szczegółowe zasady zwoływania i prowadzenia posiedzeń WRDS, a także zasady udziału w posiedzeniach. Zasadą jest osobiste uczestnictwo członków WRDS w posiedzeniach. Członkowie WRDS oraz członkowie Prezydium mogą korzystać na posiedzeniach oraz Prezydium z pomocy zaproszonych przez siebie doradców.

4. Artykuł 48 ust. 9 stanowi m.in., że koszty dojazdów członków WRDS na posiedzenia oraz koszty związane z podróżą służbową członków WRDS wykonujących zadania zlecone przez Prezydium pokrywane są na wniosek Prezydium przez marszałka w wysokości i na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie Kodeksu pracy, jednak powołany artykuł dotyczy pracowników zatrudnionych w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, do których nie należą członkowie WRDS. Na jakiej podstawie zatem można będzie dokonywać zwrotu kosztów podróży?

Przepisy rozporządzenia ws. należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej, wydane na podstawie art. 77⁵ Kodeksu pracy, należy stosować pomocniczo, gdyż określają one podstawowe zasady regulowania należności za wyjazdy służbowe.

W ramach środków na funkcjonowanie biura wojewódzkiej rady dialogu społecznego, marszałek województwa może pokrywać koszty niezbędnych ekspertyz i opinii, koszty dojazdów na posiedzenia członków WRDS oraz koszty związane z podróżą służbową członków WRDS wykonujących zadania zlecone przez prezydium WRDS, w wysokości i na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy. Fakultatywny charakter tego przepisu daje dużą przestrzeń swobody marszałkowi województwa, który powinien w Regulaminie organizacyjnym wspólnie z innymi stronami określić zasady pokrywania wymienionych kosztów.

Art. 49. 1. Pracami WRDS kieruje Prezydium WRDS, w skład którego wchodzi przewodniczący WRDS i wszyscy wiceprzewodniczący WRDS.

- 2. Przedstawiciele każdej z organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1, wskazują po jednym wiceprzewodniczącym WRDS, przy czym nie wskazuje wiceprzewodniczącego organizacja lub strona, której przedstawiciel jest przewodniczącym WRDS.**

3. **Wiceprzewodniczącym WRDS i członkiem prezydium WRDS ze strony rządowej jest wojewoda, a ze strony samorządowej marszałek województwa.**
 4. **Przewodniczącym WRDS jest naprzemiennie przedstawiciel strony pracowników i strony pracodawców, wskazany przez daną stronę i będący członkiem WRDS, marszałek województwa oraz wojewoda.**
 5. **Wybór kolejności przewodniczenia WRDS uzgadniają jej strony.**
 6. **Kadencja przewodniczącego WRDS trwa 1 rok.**
1. Pracami WRDS kieruje Prezydium WRDS, w skład którego wchodzi przewodniczący WRDS i wiceprzewodniczący WRDS reprezentujący poszczególne organizacje i organy – analogicznie jak w przypadku RDS. Ustawa zakłada kadencyjność (1 rok) i rotacyjność pełnienia funkcji przewodniczącego wszystkich stron WRDS, pozostawiając wybór kolejności uzgodnieniom stron. Strony reprezentowane są przez osoby wskazane przez organizacje pracodawców i związków zawodowych, wojewodę i marszałka województwa.
 2. Organizacje pracodawców i pracowników wskazują swoich wiceprzewodniczących, zaś ust. 3 stanowi, że wiceprzewodniczącym i członkiem Prezydium ze strony rządowej jest wojewoda, a ze strony samorządowej marszałek województwa.

Art. 50. 1. WRDS podejmuje decyzje w drodze uchwały.

- 1a. **WRDS podejmuje uchwały na posiedzeniach plenarnych, jeżeli w posiedzeniu biorą udział:**
 - 1) **przedstawiciele więcej niż połowy organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1;**
 - 2) **przedstawiciele więcej niż połowy organizacji, o których mowa w art. 24 ust. 1;**
 - 3) **co najmniej jeden przedstawiciel strony samorządowej;**

- 4) co najmniej jeden przedstawiciel strony rządowej.
- 1b. Przyjęcie uchwały WRDS wymaga zgody każdej ze stron. Stanowiska strony pracowników i strony pracodawców są przyjmowane zwykłą większością głosów, przy czym wymagane jest uczestniczenie w głosowaniu co najmniej 2/3 członków WRDS reprezentujących daną stronę. Stanowiska strony samorządowej i strony rządowej przyjmowane są jednomyślnie przez obecnych na posiedzeniu członków strony samorządowej i strony rządowej WRDS.
- 1c. WRDS może podejmować uchwały w drodze głosowania korespondencyjnego. Przyjęcie uchwały w drodze głosowania korespondencyjnego może odbywać się przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.
- 1d. Przy podejmowaniu uchwały w drodze głosowania korespondencyjnego głos w imieniu strony samorządowej, strony rządowej oraz organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1, oddają przewodniczący i każdy wiceprzewodniczący WRDS.
- 1e. Głosowanie korespondencyjne jest ważne, jeżeli wzięły w nim udział wszystkie organizacje, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1, oraz strona samorządowa i strona rządowa.
- 1f. Uchwała w drodze głosowania korespondencyjnego jest podejmowana jednomyślnie.
2. Opinie, o których mowa w art. 42 ust. 2, są wyrażane na posiedzeniu plenarnym WRDS, odpowiednio na zasadach określonych w ust. 1a i 1b.
3. Wnioski zawierające stanowiska dotyczące rekomendacji rozwiązań i propozycji zmian prawnych WRDS przekazuje Radzie. Prezydium Rady, w terminie 30 dni, informuje WRDS o sposobie rozpatrzenia wniosku.
4. Organ administracji publicznej po otrzymaniu stanowiska WRDS odnosi się pisemnie do przekazanego stanowiska w terminie 30 dni.
5. (uchylony).

1. Wojewódzkie rady dialogu społecznego uzyskały odrębną procedurę przyjmowania decyzji w drodze uchwały w sprawach będących w zakresie właściwości WRDS. Zgodnie z wykładnią art. 50 w związku z art. 42, decyzje WRDS podejmowane są w formie uchwał i dotyczą opinii i stanowisk WRDS. Zasadą jest, że WRDS przyjmuje uchwałę w drodze głosowania na posiedzeniu WRDS, jeżeli na posiedzeniu strona rządowa i samorządowa WRDS będzie reprezentowana przez co najmniej jednego przedstawiciela a partnerzy społeczni będą reprezentowani przez więcej niż połowę organizacji pracodawców i pracowników, co w praktyce oznacza co najmniej 2 organizacje związkowe i 3 organizacje pracodawców. Przyjęcie uchwały WRDS wymaga zgody każdej ze stron, przy czym stanowiska strony pracowników i strony pracodawców są przyjmowane zwykłą większością głosów, a wymagane jest uczestniczenie w głosowaniu co najmniej 2/3 członków WRDS reprezentujących daną stronę. Zważywszy, że liczba reprezentantów strony pracowników i pracodawców ustalana jest na poziomie WRDS, trudno odnieść się do przykładowej liczby głosujących i quorum. Stanowiska strony samorządowej i strony rządowej przyjmowane są jednomyślnie przez obecnych na posiedzeniu członków strony samorządowej i strony rządowej WRDS. Ustawa wprowadziła też możliwość podejmowania uchwał w drodze głosowania korespondencyjnego przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Przy podejmowaniu uchwały w drodze głosowania korespondencyjnego głos w imieniu strony samorządowej, strony rządowej oraz organizacji, odpowiednio pracowników i pracodawców oddają przewodniczący i każdy wiceprzewodniczący WRDS. Głosowanie korespondencyjne jest ważne, jeżeli wzięły w nim udział wszystkie organizacje pracowników i pracodawców oraz strona samorządowa i strona rządowa. Uchwała w drodze głosowania korespondencyjnego jest podejmowana jednomyślnie.
2. Zgodnie z nowymi zapisami ustawy, WRDS podejmuje opinie też w sprawach objętych zakresem zadań związków zawodowych lub

organizacji pracodawców będących w kompetencji administracji rządowej i samorządowej z terenu województwa oraz w sprawach o zasięgu regionalnym przekazanych do rozpatrzenia przez WRDS, o których mowa w art. 11 ust. 2 u.r.d.s.

3. Ustawodawca w szczególny sposób potraktował stanowiska WRDS dotyczące wniosków i rekomendacji rozwiązań oraz propozycji zmian prawnych przekazywanych Radzie Dialogu Społecznego. W przypadku ich przekazania przez WRDS do Rady Dialogu Społecznego, Prezydium Rady w terminie 30 dni będzie informować WRDS o sposobie rozpatrzenia wniosku. Podobnie, jeśli stanowisko dotyczące rekomendacji rozwiązań lub propozycji zmian prawnych przekazane zostanie do organu administracji publicznej, organ ten w terminie 30 dni odnosi się pisemnie do przekazanego stanowiska.
4. Artykuł 50 wprowadzanych zmian mówi o trybie podejmowania stanowisk i wyrażania opinii, o których mowa w art. 42 i precyzuje, że będzie się to odbywać w drodze uchwały. Tak więc, jeśli WRDS będzie chciała podjąć stanowisko lub wyrazić opinię, to ich wspólna akceptacja na poziomie WRDS powinna się odbyć w drodze uchwały zgodnie z przedstawioną procedurą.
5. Artykuł 50 ust. 1b mówi o stanowisku strony pracowników i pracodawców oraz stanowisku strony samorządowej i strony rządowej do uchwały w sprawie przyjęcia danego stanowiska lub opinii w sprawach, o których mowa w art. 42. Jeśli WRDS chce przyjąć uchwałę, to każda ze stron powinna mieć o niej zdanie, tj. stanowisko – ale nie są to stanowiska, o których mowa w art. 42.
Powyższe nie wyklucza podejmowania uchwał ws. przyjęcia stanowiska lub opinii w innych sprawach, nie wynikających z art. 42, np. ws. misji dobrej woli. Jednocześnie należy podkreślić, że WRDS w regulaminie organizacyjnym powinna określić tryb podejmowania innych uchwał niż wskazane jako decyzje WRDS w art. 50.

ROZDZIAŁ V

Zmiany w przepisach obowiązujących

Rozdział 5 (art. 51–83 u.r.d.s.) zawiera zmiany w przepisach obowiązujących, które dostosowują nazewnictwo nowych instytucji dialogu społecznego, Rady Dialogu Społecznego i wojewódzkich rad dialogu społecznego, oraz stanowią konsekwencję zaproponowanych w ustawie rozwiązań.

Art. 51. W ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2014 r. poz. 1502, z późn. zm.) w art. 241¹⁷ w § 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) reprezentatywna w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240);”.

Art. 52. W ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 2014 r. poz. 167 oraz z 2015 r. poz. 791) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 19 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240), zwanej dalej „ustawą o Radzie Dialogu Społecznego”, ma prawo opiniowania założeń i projektów aktów prawnych w zakresie objętym zadaniami związków zawodowych. Nie dotyczy to założeń projektu budżetu państwa oraz projektu ustawy budżetowej, których opiniowanie regulują odrębne przepisy.”;

2) w art. 19¹ ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego, ma prawo opiniowania dokumentów konsultacyjnych Unii Europejskiej, w szcze-

gólności białych ksiąg, zielonych ksiąg i komunikatów, oraz projektów aktów prawnych Unii Europejskiej w zakresie zadań objętych zadaniami związków zawodowych.”;

3) w art. 20 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego, ma prawo występowania z wnioskami o wydanie lub zmianę ustawy albo innego aktu prawnego w zakresie spraw objętych zadaniami związku zawodowego. Wnioski dotyczące ustaw związek kieruje do posłów lub organów mających prawo inicjatywy ustawodawczej. W przypadku aktów prawnych niższego rzędu wnioski kieruje się do organów uprawnionych do ich wydania.”.

Art. 53. W ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz.U. nr 55, poz. 235, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 16 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organizacja pracodawców, reprezentatywna w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240), zwanej dalej „ustawą o Radzie Dialogu Społecznego”, ma prawo opiniowania założeń i projektów aktów prawnych w zakresie praw i interesów związków pracodawców. Nie dotyczy to założeń projektu budżetu państwa oraz projektu ustawy budżetowej, których opiniowanie regulują odrębne przepisy.”;

2) w art. 16¹ ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organizacja pracodawców, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego, ma prawo opiniowania dokumentów konsultacyjnych Unii Europejskiej, w szczególności białych ksiąg, zielonych ksiąg i komunikatów, oraz projektów aktów prawnych Unii Europejskiej w zakresie objętym zadaniami związków pracodawców.”;

3) w art. 16² ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organizacja pracodawców, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego, ma prawo występowania z wnioskami o wydanie lub zmianę ustawy albo innego aktu prawnego w zakresie spraw objętych zadaniami organizacji pracodawców.”.

Art. 54. W ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych (Dz.U. z 2015 r. poz. 295) w art. 11 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Mediatora ustalają wspólnie strony sporu zbiorowego. Mediatorem może być osoba z listy ustalonej przez ministra właściwego do spraw pracy w uzgodnieniu z organizacjami związkowymi oraz organizacjami pracodawców, reprezentatywnymi w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240).”.

Art. 55. W ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 24 ust. 3 otrzymuje brzmienie:**

„3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołącza się opinię organizacji pracodawców, reprezentatywnych w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240), zwanej dalej „ustawą o Radzie Dialogu Społecznego”.”;
- 2) w art. 30 w ust. 2b pkt 4 otrzymuje brzmienie:**

„4) po jednym przedstawicielu wojewódzkich struktur związków zawodowych, zrzeszających nauczycieli, reprezentatywnych w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego;”;
- 3) w art. 31 w ust. 1 pkt 6c otrzymuje brzmienie:**

„6c) opracowuje programy wykorzystania środków na dofinansowanie doskonalenia nauczycieli, wyodrębnionych w budżecie wojewody, po zasięgnięciu opinii związków zawodowych, reprezentatywnych w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego;”.

Art. 56. W ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. z 2012 r. poz. 591, z późn. zm.) w art. 16 w ust. 1 pkt 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5) organizacje pracodawców, reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240), zwanej dalej „ustawą o Radzie Dialogu Społecznego” – po jednej osobie z każdej organizacji,

6) organizacje związkowe, reprezentatywne w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego – po jednej osobie z każdej organizacji”.

Art. 57. W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2011 r. nr 127, poz. 721, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 43:

a) w ust. 1 w pkt 3 lit. a i b otrzymują brzmienie:

„a) po jednym przedstawicielu każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240), zwanej dalej „ustawą o Radzie Dialogu Społecznego”,

b) po jednym przedstawicielu każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego,

b) ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. W przypadku gdy w trakcie trwania kadencji Rady organizacja pracodawców lub organizacja związkowa stanie się organizacją reprezentatywną w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego, przedstawiciel tej organizacji wchodzi w skład Rady.”;

2) w art. 50:

a) w ust. 2 w pkt 2 lit. a i b otrzymują brzmienie:

„a) po jednym przedstawicielu każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego”,

b) po jednym przedstawicielu każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego,

b) ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. W przypadku gdy w trakcie trwania kadencji Rady organizacja pracodawców lub organizacja związkowa stanie się organizacją reprezentatywną w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego, przedstawiciel tej organizacji wchodzi w skład Rady.”.

Art. 58. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 121, z późn. zm.) w art. 75 w ust. 1 pkt 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2) po 1 członku jest powoływanych na wniosek każdej z organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240), zwanej dalej „ustawą o Radzie Dialogu Społecznego”;

„3) po 1 członku jest powoływanych na wniosek każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego;”.

Art. 59. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 748) w art. 89 ust. 3–5 otrzymują brzmienie:

„3. Zwiększenie o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1, jest przedmiotem corocznych negocjacji, w ramach Rady Dialogu Społecznego, przeprowadzanych w czerwcu, w roku poprzedzającym waloryzację.

4. Jeżeli Rada Dialogu Społecznego w terminie 14 dni od dnia przedstawienia przez stronę rządową partnerom społecznym informacji o prognozowanych wielkościach makroekono-

micznych, w tym o wielkości wskaźnika inflacji, stanowiących podstawę do opracowania projektu ustawy budżetowej na rok następny, uzgodni, w drodze uchwały, wysokość zwiększenia, o którym mowa w ust. 3, wysokość tego zwiększenia podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w drodze komunikatu ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

5. Jeżeli nie nastąpi uzgodnienie stanowiska Rady Dialogu Społecznego w trybie określonym w ust. 3 i 4, Rada Ministrów określi w terminie 21 dni od dnia zakończenia negocjacji, w drodze rozporządzenia, wysokość zwiększenia, o którym mowa w ust. 3, biorąc pod uwagę informacje o prognozowanych wielkościach makroekonomicznych, w tym wielkość wskaźnika inflacji, stanowiących podstawę do opracowania projektu ustawy budżetowej na rok następny.”.

Art. 60. W ustawie z dnia 7 października 1999 r. o wspieraniu restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2015 r. poz. 677) w art. 15 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) nieprzekroczenia przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, ustalonego przez Radę Dialogu Społecznego na podstawie ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1995 r. nr 1, poz. 2, z późn. zm.)”.

Art. 61. W ustawie z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 2011 r. nr 79, poz. 431, z późn. zm.) art. 7 otrzymuje brzmienie:

„Art. 7. 1. Średnioroczne wskaźniki wzrostu wynagrodzeń dla osób, o których mowa w art. 5 pkt 2, są corocznie przedmiotem negocjacji w ramach Rady Dialogu Społecznego.

2. Rada Ministrów, w terminie do dnia 15 czerwca każdego

roku, przedkłada Radzie Dialogu Społecznego, a także ogólnokrajowym organizacjom związków zawodowych zrzeszających pracowników państwowej sfery budżetowej w celu wyrażenia opinii, propozycję średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok następny. Wraz z tą propozycją Rada Ministrów przedkłada informację o:

- 1) prognozowanej dynamice produktu krajowego brutto;
- 2) prognozowanych zmianach cen towarów i usług konsumpcyjnych;
- 3) prognozowanym wzroście wynagrodzeń w gospodarce narodowej, w tym w sektorze przedsiębiorstw;
- 4) prognozowanym zatrudnieniu w gospodarce narodowej;
- 5) prognozowanych zmianach w stopie bezrobocia;
- 6) prognozowanym zatrudnieniu w państwowej sferze budżetowej;
- 7) wynagrodzeniach z roku poprzedniego pozostałych pracowników państwowej sfery budżetowej nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń.

3. Nieprzedstawienie przez organizacje związków zawodowych opinii, w terminie 20 dni od dnia przedłożenia propozycji, uważa się za rezygnację z prawa jej wyrażenia.

4. Jeżeli Rada Dialogu Społecznego uzgodni, w drodze uchwały, wysokość średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej, Rada Ministrów jest zobowiązana do uwzględnienia w projekcie ustawy budżetowej wynagrodzeń zapewniających osiągnięcie uzgodnionej wysokości wskaźników.

5. Jeżeli w terminie 30 dni od dnia otrzymania propozycji nie nastąpi uzgodnienie stanowiska Rady Dialogu Społecznego, Rada Ministrów przyjmie do projektu ustawy budżetowej średnioroczne wskaźniki wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok następny, z tym że nie mogą być one niższe od wskaźników zawartych w propozycji, o której mowa w ust. 2.

6. Terminy, o których mowa w ust. 2, 3 i 5, Rada Dialogu Społecznego zmienia na wniosek przedstawiciela Rady Ministrów w jej składzie, odpowiednio do zmiany terminu dokonanej na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240).”
- Art. 62. W ustawie z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Dz.U. z 2014 r. poz. 1804 oraz z 2015 r. poz. 978) wprowadza się następujące zmiany:
- 1) w art. 6b w ust. 1 pkt 7 otrzymuje brzmienie:
„7) organizacjom pracodawców i organizacjom związkowym, reprezentatywnym w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240);”
 - 2) w art. 13 ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„3. Minister właściwy do spraw gospodarki, na wniosek ministra właściwego do spraw pracy, powołuje 2 członków Rady; we wniosku minister właściwy do spraw pracy uwzględnia kandydata spośród osób zgłoszonych przez organizacje pracodawców, reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego.”
- Art. 63. W ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 i 1662) w art. 4 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Obowiązane do udostępnienia informacji publicznej są organizacje związkowe i pracodawców, reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240), oraz partie polityczne.”
- Art. 64. W ustawie z dnia 5 kwietnia 2002 r. o europejskich radach zakładowych (Dz.U. z 2012 r. poz. 1146) w art. 8 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. W terminie, o którym mowa w ust. 4, zarząd centralny zawiadamia o wyborach organizacje związkowe, reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240).”.

Art. 65. W ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. nr 200, poz. 1679, z 2004 r. nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. nr 157, poz. 1314) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1:
 - a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) „Rada Dialogu Społecznego” – Rada Dialogu Społecznego, o której mowa w ustawie z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240);”;
 - b) pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) „rok poprzedni” – rok poprzedzający rok, w którym odbywają się negocjacje Rady Dialogu Społecznego;”;
- 2) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. 1. Wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę, zwanego dalej „minimalnym wynagrodzeniem”, jest corocznie przedmiotem negocjacji w ramach Rady Dialogu Społecznego.

2. Rada Ministrów, w terminie do dnia 15 czerwca każdego roku, przedstawia Radzie Dialogu Społecznego:

 - 1) propozycję wysokości minimalnego wynagrodzenia w roku następnym wraz z terminem zmiany wysokości tego wynagrodzenia, zgodnie z art. 3;
 - 2) informację o wskaźniku cen w roku poprzednim;
 - 3) informację o prognozowanych na rok następny wskaźniku cen oraz wskaźniku przeciętnego wynagrodzenia;
 - 4) wysokość przeciętnego wynagrodzenia w pierwszym kwartale roku, w którym odbywają się negocjacje;
 - 5) informację o wydatkach gospodarstw domowych w roku poprzednim;

- 6) informację o wskaźniku udziału dochodów z pracy najemnej oraz przeciętnej liczbie osób na utrzymaniu osoby pracującej najemnie w roku poprzednim;
 - 7) informację o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w roku poprzednim według rodzajów działalności;
 - 8) informację o poziomie życia różnych grup społecznych;
 - 9) informację o warunkach gospodarczych państwa, z uwzględnieniem sytuacji budżetu państwa, wymogów rozwoju gospodarczego, poziomu wydajności pracy i konieczności utrzymania wysokiego poziomu zatrudnienia;
 - 10) wskaźnik prognozowanego realnego przyrostu produktu krajowego brutto.
3. Rada Dialogu Społecznego, po otrzymaniu propozycji i informacji, o których mowa w ust. 2, uzgadnia wysokość minimalnego wynagrodzenia w roku następnym w terminie 30 dni od dnia otrzymania propozycji.
 4. Wysokość minimalnego wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 3, podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w drodze obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów, w terminie do dnia 15 września każdego roku.
 5. Jeżeli Rada Dialogu Społecznego nie uzgodni w terminie, o którym mowa w ust. 3, wysokości minimalnego wynagrodzenia w roku następnym, Rada Ministrów ustala wysokość minimalnego wynagrodzenia w roku następnym wraz z terminem zmiany tej wysokości, w drodze rozporządzenia, w terminie do dnia 15 września każdego roku. Wysokość minimalnego wynagrodzenia ustalona przez Radę Ministrów nie może być niższa od wysokości minimalnego wynagrodzenia, o której mowa w ust. 2 pkt 1.
 6. Terminy, o których mowa w ust. 2–5, Rada Dialogu Społecznego zmienia na wniosek przedstawiciela Rady Ministrów

w jej składzie, odpowiednio do zmiany terminu dokonanej na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego.”;

3) w art. 5 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Jeżeli w roku, w którym odbywają się negocjacje, wysokość minimalnego wynagrodzenia będzie niższa od połowy wysokości przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 2 ust. 2 pkt 4, stopień wzrostu, o którym mowa w ust. 1, zwiększa się dodatkowo o 2/3 wskaźnika prognozowanego realnego przyrostu produktu krajowego brutto.”.

Art. 66. W ustawie z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2013 r. poz. 499, z późn. zm.) w art. 60 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Z wnioskiem, o którym mowa w § 1, mogą wystąpić również Rzecznik Praw Obywatelskich i Prokurator Generalny oraz, w zakresie swojej właściwości, Rzecznik Praw Dziecka, Przewodniczący Rady Dialogu Społecznego, Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego i Rzecznik Ubezpieczonych.”.

Art. 67. W ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym oraz Rzeczniku Ubezpieczonych (Dz.U. z 2013 r. poz. 290 i 1717) w art. 25 w ust. 3 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) Każdej z organizacji związkowych, reprezentatywnych w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240);”.

Art. 68. W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 114, z późn. zm.) art. 19 otrzymuje brzmienie:

„Art. 19. 1. W roku, w którym przeprowadza się weryfikację, o której mowa w art. 18 ust. 1, Rada Ministrów, do dnia 15 maja, przedstawia Radzie Dialogu Społecznego:

- 1) propozycje wysokości kwot, o których mowa w art. 5 ust. 1 i 2 oraz w art. 15b ust. 2;
 - 2) propozycje wysokości świadczeń rodzinnych, z wyłączeniem wysokości świadczenia pielęgnacyjnego;
 - 3) wyniki badań prognozy wsparcia dochodowego rodzin;
 - 4) informację o realizacji świadczeń rodzinnych za okres od poprzedniej weryfikacji, w tym liczbę osób otrzymujących świadczenia rodzinne oraz wydatki na ten cel w poszczególnych latach;
 - 5) informację o sytuacji dochodowej rodzin posiadających dzieci na utrzymaniu.
2. Rada Dialogu Społecznego, po otrzymaniu propozycji i informacji Rady Ministrów, uzgadnia wysokość kwot, o których mowa w art. 5 ust. 1 i 2 oraz w art. 15b ust. 2, oraz wysokość świadczeń rodzinnych, z wyłączeniem wysokości świadczenia pielęgnacyjnego, w terminie do dnia 15 czerwca danego roku kalendarzowego.
 3. Wysokość zasiłku rodzinnego od dnia 1 listopada 2009 r. nie może być niższa niż 40% wartości koszyka żywnościowego dla danej grupy wieku ustalonej w badaniach prognozy wsparcia dochodowego rodzin.
 4. W przypadku gdy Rada Dialogu Społecznego nie uzgodni w terminie, o którym mowa w ust. 2, wysokości kwot, o których mowa w art. 5 ust. 1 i 2 oraz w art. 15b ust. 2, oraz wysokości świadczeń rodzinnych, z wyłączeniem wysokości świadczenia pielęgnacyjnego, Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, kwoty, o których mowa w art. 5 ust. 1 i 2 oraz w art. 15b ust. 2, oraz wysokość świadczeń rodzinnych, z wyłączeniem wysokości świadczenia pielęgnacyjnego, w terminie do dnia 15 sierpnia danego roku, na poziomie nie niższym niż wynika to z propozycji, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2.
 5. Wysokość kwot, o których mowa w art. 5 ust. 1 i 2 oraz w art. 15b ust. 2, oraz wysokość świadczeń rodzinnych,

z wyłączeniem wysokości świadczenia pielęgnacyjnego, ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w drodze obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów, w terminie do dnia 15 sierpnia roku, w którym przeprowadza się weryfikację”.

Art. 69. W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2015 r. poz. 163, 693 i 1045) w art. 9:

1) w ust. 3 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„W roku, w którym przeprowadza się weryfikację, Rada Ministrów do dnia 15 maja przedstawia Radzie Dialogu Społecznego:”;

2) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Rada Dialogu Społecznego uzgadnia kryteria dochodowe w terminie do dnia 15 czerwca danego roku kalendarzowego”;

3) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. W przypadku gdy Rada Dialogu Społecznego nie uzgodni w przewidzianym terminie kryteriów dochodowych, Rada Ministrów ustala nie niższe niż w przedstawionej propozycji kryteria dochodowe oraz kwoty, o których mowa w ust. 5 i 6, w drodze rozporządzenia, w terminie do dnia 15 lipca danego roku”;

4) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego przedkłada corocznie do dnia 15 kwietnia Radzie Dialogu Społecznego informację o wysokości minimum egzystencji ustalonego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Jeśli w danym roku kalendarzowym kwota kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej i kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie będzie równa lub niższa niż minimum egzystencji, Rada Dialogu Społecznego może wystąpić do Rady Ministrów z wnioskiem o zweryfikowanie kwot kryteriów dochodowych. W takim przypadku ust. 1–8 stosuje się odpowiednio”.

Art. 70. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Samorząd województwa na podstawie Krajowego Planu Działań, uwzględniając strategię rozwoju województwa, w tym w zakresie polityki społecznej, o których mowa w przepisach o samorządzie województwa i przepisach o pomocy społecznej, przygotowuje corocznie regionalny plan działań na rzecz zatrudnienia, określający priorytetowe grupy bezrobotnych i osób wymagających wsparcia – po zasięgnięciu opinii powiatów wchodzących w skład województwa oraz wojewódzkiej rady dialogu społecznego, o której mowa w ustawie z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240), zwanej dalej „ustawą o Radzie Dialogu Społecznego”;

2) w art. 22 w ust. 5 pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) współpraca z wojewódzkimi radami dialogu społecznego, w szczególności w zakresie inicjowania programów i partnerstwa na rzecz wzrostu zatrudnienia i rozwoju rynku pracy”;

3) w art. 23 ust. 1–3 otrzymują brzmienie:

„1. W skład Rady Rynku Pracy wchodzi osoba powoływana przez ministra właściwego do spraw pracy spośród przedstawicieli wszystkich organizacji związkowych i organizacji pracodawców, reprezentatywnych w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego, oraz jeden przedstawiciel Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, reprezentujący stronę samorządową.

2. W skład wojewódzkiej rady rynku pracy wchodzi osoba powoływana przez marszałka województwa spośród działających na terenie województwa wojewódzkich struktur każdej organizacji związkowej i organizacji pracodawców,

reprezentatywnych w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego, społeczno-zawodowych organizacji rolników, w tym związków zawodowych rolników indywidualnych i izb rolniczych oraz organizacji pozarządowych zajmujących się statutowo problematyką rynku pracy.

3. W skład powiatowej rady rynku pracy wchodzi osoby powoływane przez starostę spośród działających na terenie powiatu terenowych struktur każdej organizacji związkowej i organizacji pracodawców, reprezentatywnych w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego, społeczno-zawodowych organizacji rolników, w tym związków zawodowych rolników indywidualnych i izb rolniczych oraz organizacji pozarządowych zajmujących się statutowo problematyką rynku pracy”;

4) w art. 66c ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Programy regionalne mogą być inicjowane na wniosek starostów, wojewódzkiej rady rynku pracy albo wojewódzkiej rady dialogu społecznego”.

Art. 71. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju (Dz.U. z 2014 r. poz. 1448 i 1856) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 39 w ust. 4 w pkt 3 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) organizacji związkowych i organizacji pracodawców, reprezentatywnych w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240)”

2) w art. 42 w ust. 2 w pkt 3 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) organizacji związkowych i organizacji pracodawców, reprezentatywnych w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego”.

Art. 72. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 581) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 99 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) Dwóch członków powołuje się spośród kandydatów wskazanych przez Radę Dialogu Społecznego”;
- 2) w art. 106 w ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:
„4) Jednego członka powołuje się spośród kandydatów wskazanych przez właściwą miejscowo wojewódzką radę dialogu społecznego”.

Art. 73. W ustawie z dnia 4 marca 2005 r. o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej (Dz.U. nr 62, poz. 551, z późn. zm.) w art. 65 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Członkami specjalnego zespołu negocjacyjnego mogą zostać przedstawiciele organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240), niebędący pracownikami spółki uczestniczącej, zainteresowanej spółki zależnej lub zakładu, rekomendowani przez tę organizację”.

Art. 74. W ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.) w art. 46c ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W posiedzeniach plenarnych Rady uczestniczą z głosem doradczym przedstawiciele reprezentatywnych organizacji związkowych w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240) działających w uczelniach, instytutach badawczych i Polskiej Akademii Nauk, po jednym z każdego związku”.

Art. 75. W ustawie z dnia 22 lipca 2006 r. o spółdzielni europejskiej (Dz.U. nr 149, poz. 1077, z 2011 r. nr 133, poz. 767 oraz z 2012 r. poz. 1166) w art. 41 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Członkami specjalnego zespołu negocjacyjnego mogą zostać przedstawiciele organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecz-

nego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240), niebędący pracownikami podmiotu uczestniczącego, zainteresowanej spółki zależnej lub zakładu, rekomendowani przez tę organizację.”.

Art. 76. W ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2014 r. poz. 1649 oraz z 2015 r. poz. 349) w art. 5 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) Partnerzy społeczni i gospodarczy – organizacje pracodawców i organizacje związkowe, reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240), samorządy zawodowe, izby gospodarcze, organizacje pozarządowe oraz jednostki naukowe w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz.U. z 2014 r. poz. 1620 oraz z 2015 r. poz. 249), a także Rada Działalności Pożytku Publicznego”.

Art. 77. W ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz.U. z 2015 r. poz. 640) w art. 7 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Członków Rady powołuje się spośród posłów, senatorów i kandydatów zgłoszonych przez Prezesa Rady Ministrów oraz przez organizacje związkowe i organizacje pracodawców, reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240), a także przez inne organizacje społeczne zajmujące się problematyką ochrony pracy. Do Rady powołuje się także ekspertów i przedstawicieli nauki”.

Art. 78. W ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2015 r. poz. 965) w art. 42 w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego przedstawia Radzie Dialogu Społecznego w terminie do dnia 15 marca i do dnia 15 września każdego roku informację”.

- Art. 79.** W ustawie z dnia 16 września 2011 r. o współpracy rozwojowej (Dz.U. z 2015 r. nr 234, poz. 1386 oraz z 2013 r. poz. 1283) w art. 17 w ust. 2 pkt 15 otrzymuje brzmienie:
„15) przedstawiciel reprezentatywnych organizacji pracodawców w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240)”.
- Art. 80.** W ustawie z dnia 11 października 2013 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy (Dz.U. z 2015 r. poz. 385) w art. 28 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. W przypadku wystąpienia dynamiki zmian, o której mowa w ust. 1, równej lub wyższej niż 7% w dwóch kolejnych miesiącach, minister właściwy do spraw pracy, po zasięgnięciu opinii Rady Dialogu Społecznego na temat sytuacji na krajowym rynku pracy, przedstawia Radzie Ministrów informację na temat tej dynamiki oraz bieżącą informację o wynikach w gospodarce sporządzoną w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki”.
- Art. 81.** W ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz.U. z 2014 r. poz. 567) w art. 10 ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„3. W przypadku gdy Rada Dialogu Społecznego nie uzgodni w terminie, o którym mowa w art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych wysokości zasiłku dla opiekuna, Rada Ministrów ustala jego wysokość w drodze rozporządzenia”.
- Art. 82.** W ustawie z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz.U. poz. 1146 oraz z 2015 r. poz. 378 i 1130) wprowadza się następujące zmiany:
1) w art. 5 w ust. 3 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
„3) Organizacjom związkowym i organizacjom pracodawców, reprezentatywnym w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca

2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1240);”;

2) w art. 14 w ust. 4 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) organizacji związkowych i organizacji pracodawców, reprezentatywnych w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego, których przedstawiciele wchodzi w skład:

- a) Rady Dialogu Społecznego – w przypadku krajowego programu operacyjnego,**
- b) właściwej wojewódzkiej rady dialogu społecznego – w przypadku regionalnego programu operacyjnego”.**

ROZDZIAŁ VI

Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe

Art. 83. Do pierwszego składu Rady Dialogu Społecznego Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej powoła:

- 1) po ośmiu przedstawicieli każdej organizacji związkowej oraz po sześciu przedstawicieli każdej organizacji pracodawców, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy były reprezentowane w Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, na wniosek tych organizacji;
- 2) przedstawicieli strony rządowej, na wniosek Prezesa Rady Ministrów.

Do pierwszego składu Rady zostali powołani przedstawiciele każdej organizacji związkowej oraz każdej organizacji pracodawców, które w dniu wejścia w życie ustawy były reprezentowane w Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych oraz przedstawiciele strony rządowej na wniosek Prezesa Rady Ministrów.

Art. 84. 1. Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych działa do dnia powołania pierwszego składu Rady Dialogu Społecznego, na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. nr 100, poz. 1080, z późn. zm.).

2. Wojewódzkie komisje dialogu społecznego działają do dnia powołania pierwszych składów wojewódzkich rad dialogu społecznego, na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego, nie dłużej jednak niż przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. **Wojewoda uwzględni w kwocie dotacji celowej, o której mowa w art. 41 ust. 4, koszty stanowiące zwrot poniesionych w 2015 r. przez marszałków województw wydatków na działalność wojewódzkich rad dialogu społecznego.**
 1. Ustawa uchyliła ustawę z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego³², przy czym Trójstronna Komisja ds. Społeczno-Gospodarczych działała do dnia powołania pierwszego składu Rady Dialogu Społecznego.
 2. Podobny przepis przejściowy przewidziano dla wojewódzkich komisji dialogu społecznego, które działały do dnia powołania pierwszych składów wojewódzkich rad dialogu społecznego, nie dłużej jednak niż przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.
 3. Tworzenie oraz zapewnienie funkcjonowania WRDS jest zadaniem z zakresu administracji rządowej, zleconym marszałkowi województwa, finansowanym w drodze dotacji celowej.

- Art. 85. 1. Sprawy prowadzone przez Trójstronną Komisję ds. Społeczno-Gospodarczych na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego, niezakończone do dnia powołania pierwszego składu Rady Dialogu Społecznego, przejmuje Rada i prowadzi je na zasadach określonych w niniejszej ustawie, z wyjątkiem ust. 2.**
2. **Do trybu opiniowania projektu ustawy budżetowej na rok 2016 wraz z uzasadnieniem mają zastosowanie terminy określone w ustawie z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego.**

³² Dz.U. 2001 nr 100 poz. 1080, z późn. zm.

- 3. Sprawy prowadzone przez wojewódzkie komisje dialogu społecznego na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego, niezakończone do dnia powołania pierwszych składów wojewódzkich rad dialogu społecznego, przejmują odpowiednie wojewódzkie rady dialogu społecznego i prowadzą je na zasadach określonych w niniejszej ustawie, z zastrzeżeniem art. 84 ust. 2.**
 - 4. W przypadku niepowołania wojewódzkiej rady dialogu społecznego w terminie określonym w art. 84 ust. 2, sprawy prowadzone przez odpowiednią wojewódzką komisję dialogu społecznego i niezakończone przed upływem tego terminu przejmuje Rada Dialogu Społecznego i prowadzi je na zasadach określonych w niniejszej ustawie.**
1. Sprawy prowadzone przez Trójstronną Komisję ds. Społeczno-Gospodarczych na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego, niezakończone do dnia powołania pierwszego składu Rady Dialogu Społecznego, przejęła Rada.
 2. Zgodnie z postanowieniami ustawy mają być one prowadzone na nowych zasadach. Podobny przepis przejściowy został zaproponowany dla spraw prowadzonych przez wojewódzkie komisje dialogu społecznego, a niezakończone do dnia powołania pierwszych składów wojewódzkich rad dialogu społecznego. Ze względu na fakultatywność powołania WRDS w projekcie przewidziano przepis, iż w przypadku niepowołania wojewódzkiej rady dialogu społecznego w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, sprawy prowadzone przez odpowiednią wojewódzką komisję dialogu społecznego i niezakończone przed upływem tego terminu, przejmuje Rada i prowadzi je na nowych zasadach.

3. Jeśli chodzi o koszty funkcjonowania WRDS w 2015 r., to wojewoda uwzględni koszty stanowiące zwrot poniesionych w 2015 r. przez marszałków województw wydatków na działalność wojewódzkich rad dialogu społecznego w kwocie dotacji celowej. Zwrot ten będzie odbywał się w oparciu o mechanizm, przewidziany w art. 50a ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego³³.

Art. 86. Organizacje związkowe i organizacje pracodawców, których reprezentatywność została stwierdzona na podstawie orzeczenia sądowego, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego, utrzymują swoją reprezentatywność do końca okresu, o którym mowa w art. 8 ust. 3 tej ustawy.

Organizacje związkowe i organizacje pracodawców, których reprezentatywność została stwierdzona na podstawie orzeczenia sądowego wydane go w oparciu o art. 8 ustawy o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego, zgodnie z ustawą utrzymały swoją reprezentatywność do końca 4-letnich okresów.

Art. 87. W terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy Rada Dialogu Społecznego dokona oceny funkcjonowania przepisów ustawy oraz przedstawi Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej rekomendacje zmian w zakresie zwiększenia samodzielności organizacyjnej Rady.

Ustawa nakłada również przeprowadzenie ewaluacji funkcjonowania przepisów ustawy po 2 latach jej obowiązywania. W tym terminie Rada przedstawi również Prezydentowi RP rekomendacje zmian ustawy.

³³ Dz.U. 2015 r. poz. 513.

Art. 88. 1. W latach 2016–2025 maksymalny limit wydatków będących skutkiem finansowym ustawy będzie wynosić:

1) w części 31 – Praca:

- a) 2016 – 1 698,66 tys. zł,
- b) 2017 – 1 688,33 tys. zł,
- c) 2018 – 1 730,54 tys. zł,
- d) 2019 – 1 772,07 tys. zł,
- e) 2020 – 1 814,6 tys. zł,
- f) 2021 – 1 858,15 tys. zł,
- g) 2022 – 1 902,75 tys. zł,
- h) 2023 – 1 946,51 tys. zł,
- i) 2024 – 1 991,28 tys. zł,
- j) 2025 – 2 031,1 tys. zł;

2) w części 85 – Wojewodowie:

- a) 2016 – 745 tys. zł,
- b) 2017 – 760,65 tys. zł,
- c) 2018 – 3 200,00 tys. zł,
- d) 2019 – 3 273,00 tys. zł,
- e) 2020 – 3 355,44 tys. zł,
- f) 2021 – 3 439,33 tys. zł,
- g) 2022 – 3 525,31 tys. zł,
- h) 2023 – 3 613,44 tys. zł,
- i) 2024 – 3 703,78 tys. zł,
- j) 2025 – 3 796,37 tys. zł.

2. W przypadku wykorzystania przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków zostanie zastosowany mechanizm korygujący, polegający na zmniejszeniu kosztów rzeczowych, ponoszonych przez Biuro Rady Dialogu Społecznego oraz wojewódzkie rady dialogu społecznego, związanych z realizacją zadań wynikających z ustawy.

3. Organem właściwym do monitorowania wykorzystania limitów wydatków oraz wdrożenia mechanizmu korygującego będzie minister właściwy do spraw pracy, w zakresie części budżetowej 31 – Praca, oraz wojewodowie, w zakresie części budżetowej 85 – Wojewodowie.

Zgodnie z art. 50 ust. 1a, 4 i 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, określono maksymalny limit wydatków będących skutkiem finansowym ustawy, określono mechanizmy korygujące w przypadku zagrożenia przekroczenia przyjętego na dany rok limitu oraz wskazano organy monitorujące wykorzystanie limitu wydatków i odpowiedzialne za wdrożenie mechanizmów korygujących. W latach 2016–2025 wskazano odpowiednio maksymalny limit wydatków będących skutkiem finansowym ustawy w części 31 – Praca oraz w części 85 – Wojewodowie. W przypadku wykorzystania przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków, zostanie zastosowany mechanizm korygujący, polegający na zmniejszeniu kosztów rzeczowych, ponoszonych przez Biuro Rady Dialogu Społecznego oraz wojewódzkie rady dialogu społecznego, związanych z realizacją zadań wynikających z ustawy. Organem właściwym do monitorowania wykorzystania limitów wydatków oraz wdrożenia mechanizmu korygującego będzie minister właściwy do spraw pracy – w zakresie części budżetowej 31 – Praca”, oraz wojewodowie – w zakresie części budżetowej 85 – Wojewodowie.

Art. 89. Traci moc ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. nr 100, poz. 1080, z późn. zm.).

Ustawa uchyliła ustawę z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego.

Art. 90. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Przepis końcowy określa wejście w życie nowej regulacji po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia

BIBLIOGRAFIA:

- Barcz J. (red.) *Unia Europejska. System prawny, porządek instytucjonalny, proces decyzyjny*, Instytut Wydawniczy EuroPrawo, KSAP, Warszawa 2009.
- Bitner M., Kozłowska A., Kulesza M., *Ustawa o partnerstwie publiczno-prywatnym. Komentarz*, Dom Wydawniczy ABC, 2006, Lex 2010.
- Bednarek M., *Komentarz do Kodeksu cywilnego*, Zakamycze, 1997, Lex 2010.
- Czachórski W., Brzozowski A., Safjan M., Skowrońska-Bocian E., *Zobowiązania, Zarys Wykładu*, Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis, Warszawa 2004.
- Garlicki L., *Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu*, LIBER, Warszawa 2001.
- Gardawski J., *Dialog społeczny w Polsce – teoria, historia, praktyka*, MPiPS, Warszawa 2009.
- Jagielska M., *Nowelizacja Kodeksu cywilnego: kontrola umów i wzorców umownych*, Monitor Prawniczy, nr 11/2000.
- Kidyba A. (red.), Kopaczyńska-Pieczniak K., Niezbecka E., Gawlik Z., Janiak A., Jedliński A., Sokołowski T., *Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I. Część ogólna*, LEX, 2009.
- Męcina J., *Dialog społeczny na poziomie zakładu pracy – między wartościami i realiami*. MPiPS, Warszawa 2009.
- Męcina J., *Dialog społeczny w Polsce a integracja z Unią Europejską*, Warszawa, Instytut Polityki Społecznej Uniwersytetu Warszawskiego, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2005.
- Męcina J., *Wpływ dialogu społecznego na kształtowanie stosunków pracy w III Rzeczypospolitej*, IPS UW, Warszawa 2011
- Olejniczak-Szałowska E., *Konsultacje we wspólnocie samorządowej*, ST.1997.1–2.103, Lex 2010.

- Wilczyńska A., *Interes publiczny w prawie stanowionym i w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego*, PPH, 2009.
- Wratny J., (red. nauk.), *Umowa społeczna: gospodarka – praca – rodzina – dialog*, Warszawa 2006.
- Zieliński M., *Wykładnia prawa. Zasady, reguły, wskazówki*, Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis, Warszawa 2008.